Нова українська школа

Наталя Будна, Марко Беденко

МАТЕМАТИКА

ЧАСТИНА 2

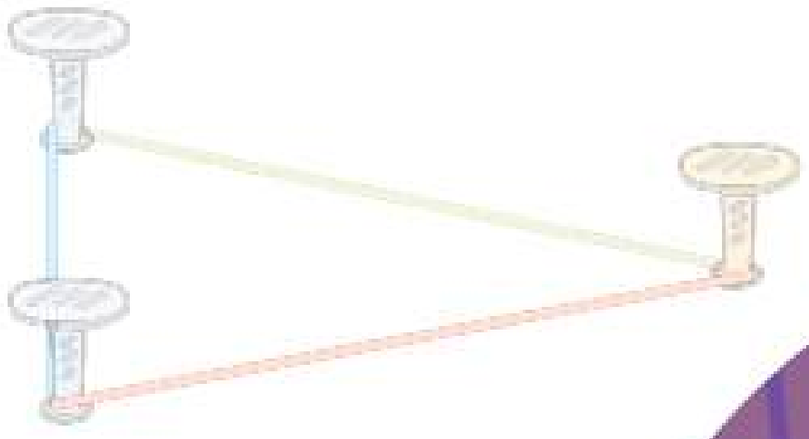

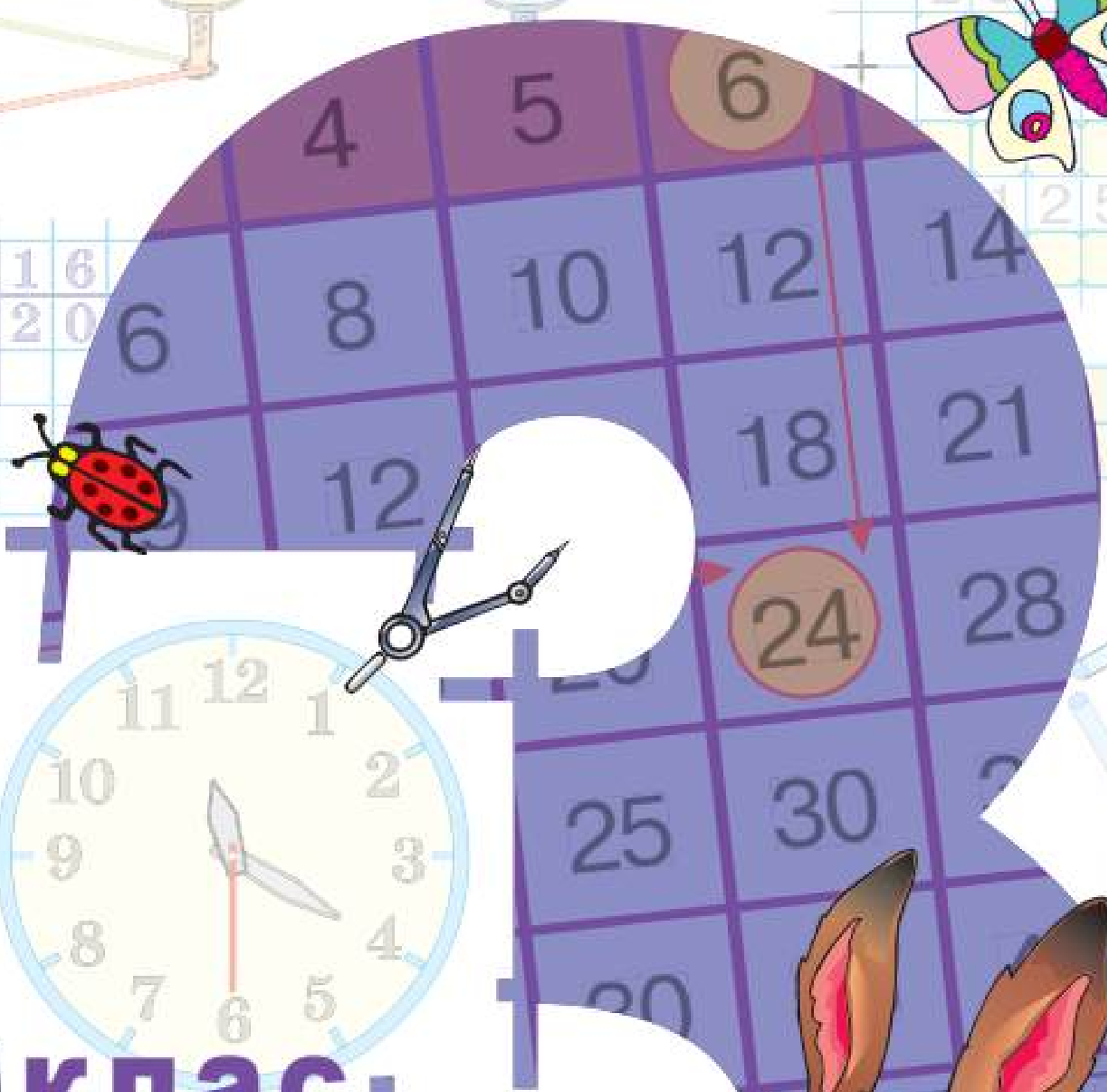

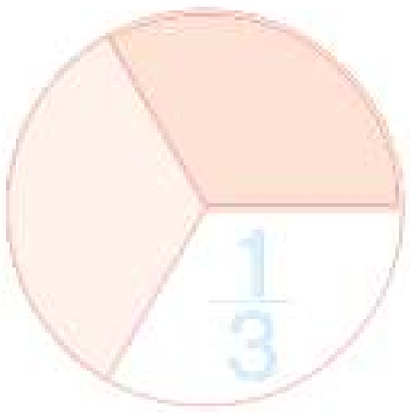

клас

ЗРАЗКИ ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ

Розв'язування задачі

У магазин завезли 8 ящиків яблук, по 9 кг у кожному. За день продали 37 кг яблук. Скільки кілограмів яблук залишилось у магазині?

Задача
Завезли — 8 ящ. по 9 кг
Продали — 37 кг
Залишилось — ?
Розв'язання
1) 9 · 8 = 72 (кг) – завезли;
2) 72 – 37 = 35 (кг)
Відповідь: у магазині залишилось 35 кг яблук.

ЗРАЗКИ ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ

Розв'язування рівнянь

$x + 6 = 10$

Це — **рівняння**. Розв'язати рівняння — означає знайти таке числове значення змінної, при якому рівність буде правильною.

$x + 6 = 10$
$x = 10 - 6$
$x = 4$
$4 + 6 = 10$
$10 = 10$

Знаходження невідомого доданка

Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок.

$x - 20 = 45$
$x = 45 + 20$
$x = 65$
$65 - 20 = 45$
$45 = 45$

Знаходження невідомого зменшуваного

Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник.

$89 - x = 80$
$x = 89 - 80$
$x = 9$
$89 - 9 = 80$
$80 = 80$

Знаходження невідомого від'ємника

Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти різницю.

Наталя Будна
Марко Беденко

МАТЕМАТИКА

**Підручник для 3 класу
закладів загальної середньої освіти**
(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

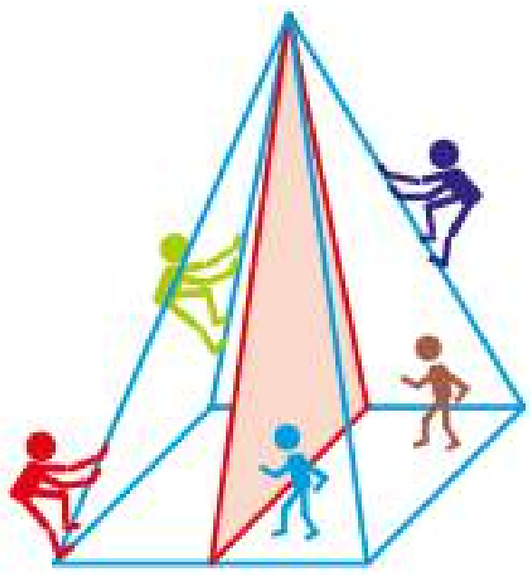

**ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2025**

УДК 51(075.2)
Б 90

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 07.01.2025 № 22)

Підручник створено за Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом О. Я. Савченко

Будна Н. О.

Б 90 Математика : підручник для 3 кл. закладів загальн. середн. освіти : у 2-х ч. Ч. 2. / Н. О. Будна, М. В. Беденко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2025. — 144 с. : іл.

ISBN 978-966-8979-1

Підручник за своїм змістом відповідає Державному стандарту початкової освіти та Типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О. Я. Савченко.

Система завдань і вправ спрямована на формування й закріплення обчислювальних навичок, розвиток логічного мислення та просторової уяви, вироблення вмінь аналізувати, порівнювати і самостійно робити висновки.

Для учнів та учениць 3 класу.

УДК 51(075.2)

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:
https://edodatok.com/8979-1/

ISBN 978-966-8979-1

© Будна Н. О., Беденко М. В., 2024
© Навчальна книга – Богдан, виключна
ліцензія на видання, оригінал-макет, 2025

Дорогий третьокласнику!
Дорога третьокласнице!

Ось і закінчилися зимові канікули. Далі у світ математичних знань тебе поведе друга частина підручника. На його сторінках ти знайдеш матеріал, завдяки якому навчишся не лише утворювати і записувати трицифрові числа в межах 1000, а й порівнювати їх та виконувати з ними арифметичні дії. Тебе чекають цікаві дослідження та робота з інформацією, поданою у вигляді схем, графіків, таблиць, діаграм, а також ознайомлення із дробовими числами й геометричними тілами. Ти продовжиш розв'язувати задачі, рівняння та нерівності, удосконалювати свої обчислювальні навички, розвивати логічне мислення і просторову уяву.

Зорієнтуватись у типах завдань тобі допоможуть уже знайомі позначення.

Бажаємо успіхів!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— запам'ятай

— робота в парах або в групах

— кругові вирази

— межа матеріалу уроку

— виконай за допомогою числового ряду

— порівняй

— творче завдання

— домашнє завдання

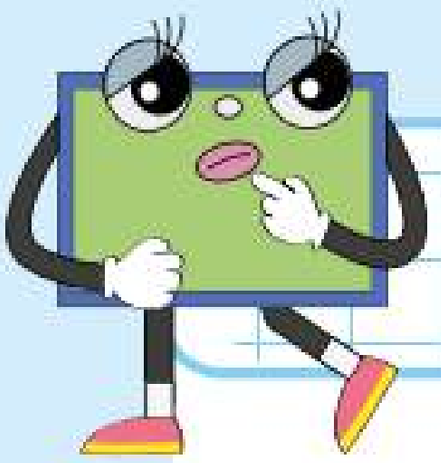

ТИСЯЧА

НУМЕРАЦІЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

1.

$3 \cdot 6$	$7 \cdot 8$	$7 \cdot 7$	$36 : 9$	$72 : 8$	$81 : 9$
$9 \cdot 9$	$6 \cdot 5$		$36 : 4$	$72 : 9$	

2. Скільки копійок у гривнях, зображених на кожному малюнку? Прочитай назви круглих чисел.

100 сто | 200 двісті | 300 триста | 400 чотириста | 500 п'ятсот

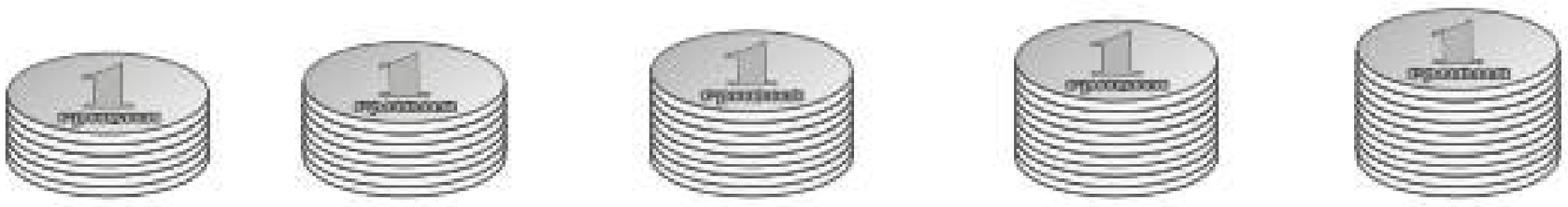

600 шістсот | 700 сімсот | 800 вісімсот | 900 дев'ятсот | 1000 тисяча

3. Прочитай літери в порядку зростання чисел, біля яких вони розташовані, й отримаєш слово.

А	М	М	Т	И	Т	Е	К	А	А
200	100	500	700	800	300	400	900	1000	600

4. Скільки у кожному з цих чисел сотень? десятків? одиниць? Порівняй іменовані числа та числа в таблиці.

2 м 1 дм 3 см
5 м 6 дм 7 см
3 м 8 см

Сотні	Десятки	Одиниці
2	1	3
5	6	7
3	0	8

5. 500 + 64 | 683 | 564 | 500 + 83 | 600 + 83 | 583

6. Випиши окремо літери біля чисел, що діляться на 7, на 8, на 9. Отримаєш три слова.

63 К	35 О	54 У	56 М	64 И	49 А	72 Л	36 Я	48 О

7. У мами було 100 гривень. Вона витратила 8 купюр по 5 грн. Скільки гривень залишилось у мами?

8. У Миколи було 4 монети по 10 коп., а в Петра — 5 таких монет. Скільки всього копійок було у хлопців?

Розв'яжи задачу двома способами.

9. Якщо смужку паперу зігнути по пунктирній лінії *А*, то її лівий верхній кінець буде спрямовано вниз. По якій пунктирній лінії потрібно зігнути смужку ще раз, щоб її правий верхній кінець теж був спрямований униз?

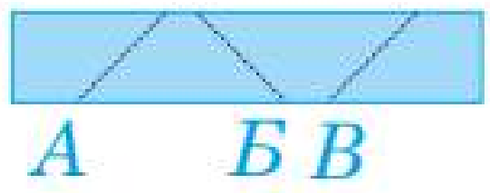

10. Накресли квадрат, периметр якого дорівнює 16 см.

11.

45 : 9 · 8	48 : 8 · 9	40 : 8 · 9	27 : 9 · 7
63 : 9 · 5	36 : 4 · 9	24 : 8 · 9	36 : 9 · 5

12. Олег може подолати 15 клітинок п'ятьма однаковими кроками. Скільки клітинок він подолає дев'ятьма такими кроками?

5

13. Знайди п’яту частину від чисел: 45, 30, 15, 25.

14.

a			2			8			9			5			3			4			7			6
$a \cdot 8$																								

b		7	2		1	8		4	5		6	3		5	4		2	7		8	1		3	6
$b : 9$																								

15. *Пригадай!*

1 ц = 100 кг

16. 1) Маса води в цих відрах 1 ц. Скільки кілограмів води в одному відрі?

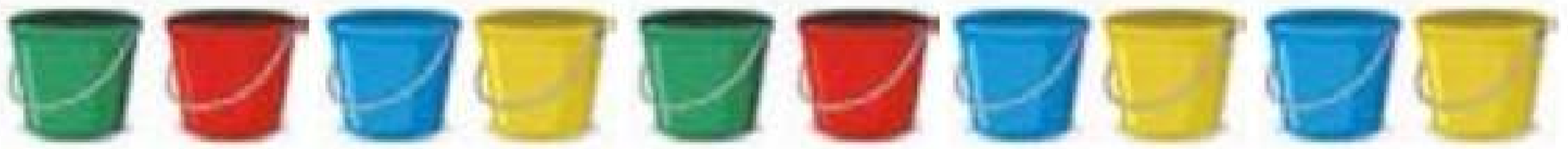

2) Запиши в кілограмах.

2 ц = ☐☐☐ кг 5 ц = ☐☐☐ кг

10 ц = ☐☐☐☐ кг

17. Знайди значення виразу $(a - 50) : 8$, якщо $a = 90$.

18. Прочитай текст і розв’яжи задачі.

Собака регулює пішохідний перехід

Тварини бувають надзвичайно спостережливими та кмітливими. Один собака якимось чином збагнув, що переходити вулицю треба, коли на світлофорі горить зелений вогник — той, що внизу; якщо ж горить інший — іти не можна.

Розумний пес часто застерігав людей голосним гавканням, а деяких порушників навіть легенько хапав зубами за одяг. Люди сміялися, але виконували команди хвостатого регулювальника.

1) Одного дня собака зупинив аж 100 порушників! Йому довелося вхопити за одяг 8 осіб, дзвінке гавкання зупинило на 16 людей більше, а решта відреагували на грізний погляд. Скільки порушників собаці вдалося зупинити лише грізним поглядом?

2) Серед пішоходів, яких зупинив собака, було 46 дівчаток, хлопчиків — на 12 менше, ніж дівчаток, а дорослих — на 60 менше, ніж усіх дітей. Скільки дорослих пішоходів порушили того дня правила дорожнього руху?

3) Поліцейські помітили, що людям подобається собака-регулювальник, і взяли його на службу. Протягом першого тижня пес щодня отримував по 3 сосиски та по 4 котлети. Скільки всього сосисок і котлет отримав собака за тиждень?

19. Розв'яжи рівняння.

$15 + x = 68$ $54 - x = 3$

20. Господиня зібрала з грядки 50 кг огірків. 36 кг вона засолила, а решту замаринувала в банках, по 2 кг у кожній. Скільки банок з огірками одержала господиня?

21.

$500 + 50 + 5$	$800 + 1$	$800 + 100$
$300 + 30 + 3$	$800 + 10$	$800 + 8$

22. У кухаря було 66 кг картоплі. Для пюре він залишив 48 кг, а з решти приготував 9 порцій картоплі фрі. Скільки кілограмів картоплі використав кухар на одну порцію картоплі фрі?

23. $5 \cdot 6$ $9 \cdot 2$ $6 \cdot 6$ $9 \cdot 7$ $8 \cdot 7$ $35 : 7$ $27 : 9$ $56 : 8$ $36 : 6$ $28 : 7$

24. Найбільше тризначне число має 9 сот. 9 дес. 9 од. Назви́ наступне число в ряду.

25.

$145 + 1$	$169 + 1$	$191 - 1$	$198 + 1$
$120 + 1$	$170 + 1$	$190 - 1$	$199 + 1$

26. На рулетці є поділки в метрах і сантиметрах. Запиши числа з таблиці як іменовані числа за зразком.

Зразок.

96 см = 9 дм 6 см

460 см = ☐ м ☐ дм

567 см = ☐ м ☐ дм ☐ см

Сотні	Десятки	Одиниці
	9	6
4	6	0
5	6	7

27. Назви́ число, в якому:

1 сот. 5 дес. 2 од.;
6 сот. 4 дес. 7 од.;
9 сот. 2 дес.;
4 сот. 4 од.

28.

a			3			8			2			6			9			5			7			4
$a \cdot 7$																								

b		4	8		2	4		6	4		3	2		5	6		1	6		4	0		7	2
$b : 8$																								

29.

565 — 465 — 400 + 65 — 500 + 65 — 600 + 65 — 665

30. Скільки копійок ти отримаєш у кожному випадку, замінивши гривні дрібнішими монетами? Запиши за зразком.

Зразок.
4 грн 40 коп. = 440 коп.

4 грн

40 коп.

6 грн 20 коп. = ☐☐☐ коп.
8 грн 50 коп. = ☐☐☐ коп.

31. Майстри виготовили 100 керамічних глечиків. Шістдесят чотири глечики упакували по одному в папір, а решту склали в коробки, по 6 глечиків у кожну. Скільки таких коробок знадобилося?

32. Які вершини потрібно накласти попарно, щоб ці фігури сумістилися?

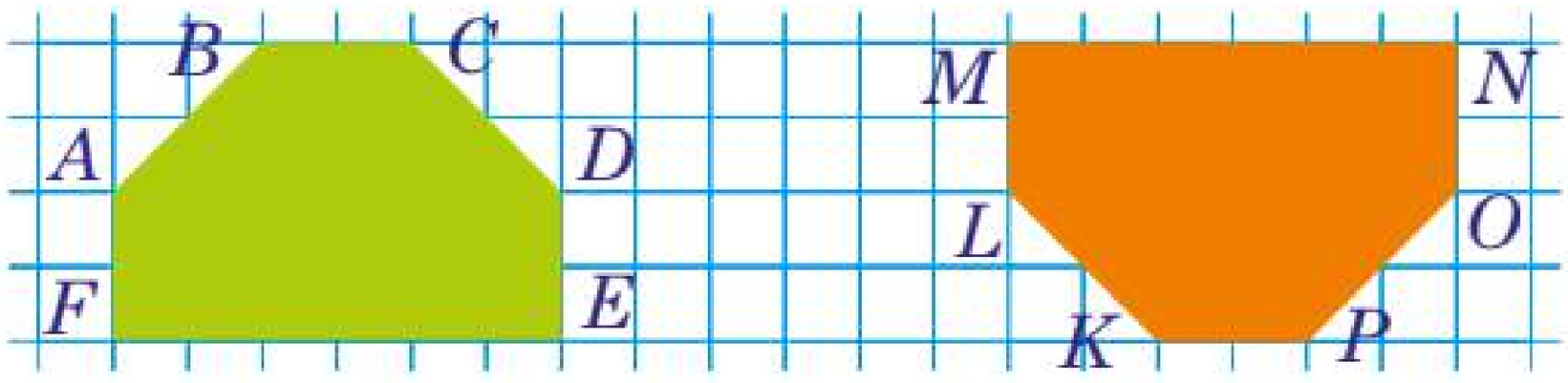

33. $45 : 9 \cdot 7$ $\quad 81 : 9 : 3$ $\quad 56 : 8 \cdot 6$ $\quad 36 : 6 \cdot 4$

$36 : 4 \cdot 9$ $\quad 42 : 7 : 2$ $\quad 40 : 5 \cdot 8$ $\quad 21 : 7 \cdot 9$

34. Біля причалу стояло 16 катерів. Чотири катери вийшли в море. У скільки разів більше катерів залишилось біля причалу, ніж вийшло в море?

УСНЕ ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000

35. $9 \cdot 8$ $\quad 7 \cdot 5$ $\quad 4 \cdot 6$ $\quad 54 : 9$ $\quad 56 : 7$ $\quad 72 : 8$

$8 \cdot 8$ $\quad 9 \cdot 4$ $\quad 54 : 6$ $\quad 45 : 9$

36. На сторінці 24 знайди завдання № 120. Назви́ номери двох сусідніх завдань: попереднього та наступного.

37. Прочитай літери в порядку зростання чисел, біля яких вони розташовані, й отримаєш слово.

В	Л	А	О	И	Н	О	П
501	469	581	453	521	552	487	421

38. Досліди, як виконали додавання та віднімання трицифрових чисел.

$300 + 200 = 500$ $\qquad$ $600 - 200 = 400$

39. $400 - 200$ $\quad 200 + 200$ $\quad 600 - 400$

$500 + 100$ $\quad 900 - 500$ $\quad 300 + 300$

40. Скільки копійок ти отримаєш у кожному випадку, замінивши гривні дрібнішими монетами? Запиши за зразком.

Зразок.
5 грн + 50 коп. = 550 коп.

5 грн

50 коп.

7 грн + 0 коп. = ☐☐☐ коп.

9 грн + 90 коп. = ☐☐☐ коп.

41. Виконай дії з іменованими числами.

5 ц 48 кг + 8 ц 25 кг = ☐☐ ц ☐☐ кг

64 ц 36 кг – 55 ц 12 кг = ☐ ц ☐☐ кг

63 ц 14 кг + 11 ц = ☐☐ ц ☐☐ кг

42. Для святкового столу приготували 9 бутербродів із шинкою, а з сиром — у 3 рази більше. Скільки всього бутербродів приготували для святкового столу?

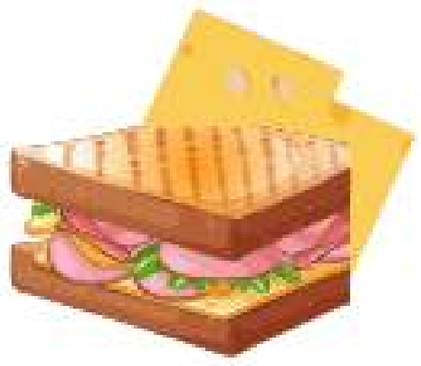

43.

a			4			9			2			7			3			5			8			6
$a \cdot 6$																								

b		4	9		2	8		1	4		6	3		4	2		5	6		2	1		3	5
$b : 7$																								

44. Скільки повітряних кульок можна відв'язати від шальок терезів, не порушуючи їхньої рівноваги?

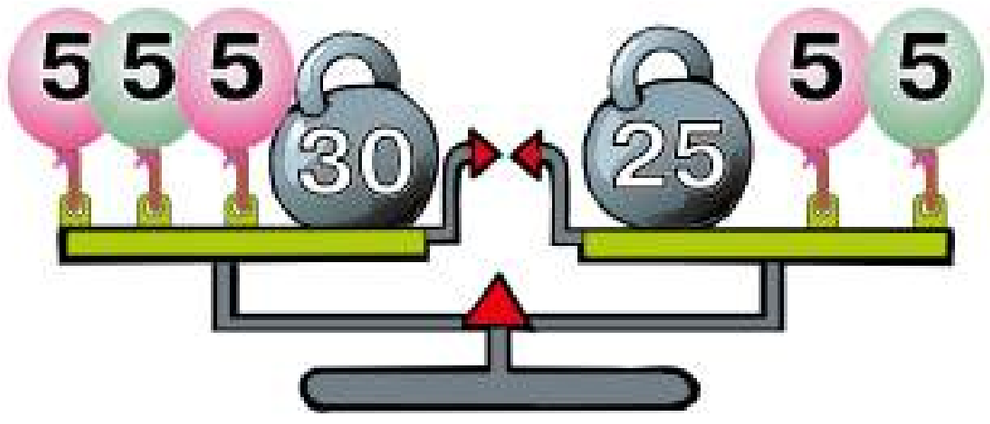

11

45. Периметр трикутника з однаковими сторонами 27 см, а периметр квадрата — 32 см. У якої фігури довжина сторони більша і на скільки сантиметрів?

46. 500 – 300 400 + 300 300 + 300 600 – 400
600 – 500 800 + 200 400 + 400 500 – 100

47. У першій половині дня в кафе продали 8 молочних коктейлів, а в другій половині — у 6 разів більше. Скільки молочних коктейлів продали в кафе протягом дня?

48.

4 · 7	7 · 8	7 · 7	28 : 7	63 : 7	64 : 8	
3 · 9	6 · 9		18 : 9	45 : 5		

49. Завдання на вибір

1. Виконай дії окремо з гривнями й окремо — з копійками.

7 грн 30 коп. – 2 грн 20 коп. = □ грн □□ коп.
4 грн 50 коп. + 3 грн 10 коп. = □ грн □□ коп.
8 грн 0 коп. – 4 грн 0 коп. = □ грн □ коп.
6 грн 20 коп. + 2 грн 60 коп. = □ грн □□ коп.

2.

485	584	458
500 + 84	400 + 85	400 + 58

3. Прочитай літери в порядку зростання чисел, біля яких вони розташовані, й отримаєш слово.

Р 540	И 726	А 881	Е 586	С 425	Е 438	Д 611	Н 816

50. Вежу заввишки 56 м почали розбирати і за день розібрали 8 м. У скільки разів більша частина вежі, що залишилася, від тієї частини, яку розібрали?

51.

a			3			9			4			2			7			5			6			8
$a \cdot 5$																								

c		4	8		1	2		1	8		5	4		4	2		3	0		2	4		3	6
$c : 6$																								

52. Прочитай літери в порядку виконання дій і отримаєш слово. Виконай дії.

Л	О	Е	П
$\square + \square \cdot \square - (\square - \square)$			$300 + 8 \cdot 9 - (400 - 100)$

53. Ігор зі своїми батьками пішов у туристичний похід. У суботу вони подолали відстань 13 км, а в неділю — на c км більше. Скільки кілометрів пройшов Ігор за два дні?

Склади вираз і розв'яжи задачу, якщо $c = 2$; $c = 4$.

54. Число 81 поділили на 9. На скільки одиниць частка менша від діленого?

55.

$800 + 80 + 8$	$900 + 1$	$600 + 60$	$500 + 100$
$400 + 40 + 4$	$900 - 1$	$400 + 40$	$600 - 400$

56.

$5 \cdot 4$	$2 \cdot 7$	$9 \cdot 7$
$6 \cdot 3$	$8 \cdot 6$	

$27 : 3$	$56 : 8$	$32 : 8$
$24 : 8$	$42 : 6$	

57. Складáним метром можна вимірювати довжини об'єктів у метрах, дециметрах і сантиметрах. Запиши подані іменовані числа в сантиметрах за зразком.

Зразок.
2 м 1 дм 3 см = 213 см

5 м 3 дм 4 см = ☐☐☐ см

6 м 0 дм 5 см = ☐☐☐ см

58. Завдання на вибір

1. 550 · 505 · 500 + 50 · 500 + 5 · 500 + 55 · 555

2. 36 + 63 · 85 – 34 · 51 – 15 · 99 – 14

3.

800	–	300	=	
–		–		–
200	–	100	=	
=		=		=
	–		=	

4.

300	+	200	=	
+		+		+
100	+	400	=	
=		=		=
	+		=	

59.

a			5			9			3			7			2			8			4			6
$a \cdot 4$																							

b		4	5		3	5		1	0		4	0		2	0		3	0		2	5		1	5
$b:5$																							

60. У новорічний подарунок поклали 7 шоколадних цукерок, а карамельок — у 3 рази більше. Скільки всього цукерок поклали в подарунок?

61. Склади і розв'яжи задачу про купівлю листівок і конвертів за виразом: 54 : 6 – 8.

62. Жерстяну смужку зігнули, з'єднавши попарно заклепками отвори A і B та $Б$ і $Г$. Яку фігуру отримали: петлю чи кільце?

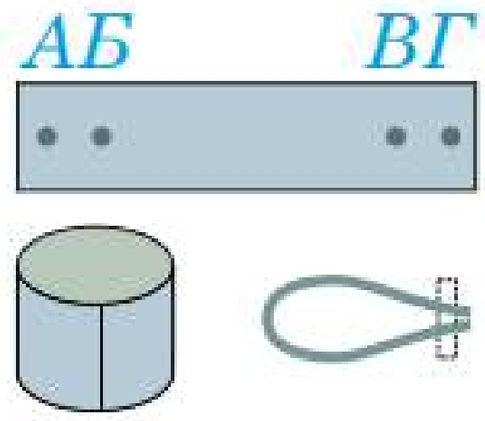

63.

64.

700 – 300	800 + 1	400 + 20	500 + 3
900 – 400	800 – 1	600 + 40	800 + 4

65. Назар має намір подолати 12 клітинок двома однаковими кроками, а Люба — трьома однаковими кроками. На скільки клітинок довший крок Назара, ніж крок Люби?

66.

800 – 300 | 800 + 30 | 300 + 50 + 1 | 400 + 300 | 900 + 3 | 300 + 10 + 5

67. Прочитай літери в порядку виконання дій і отримаєш слово. Виконай дії.

68.

900	–	400	=	
–		–		–
500	–	200	=	
=		=		=
	–		=	

T I B C

□ + □ : (□ + □ · □)

200 + 81 : (3 + 2 · 3)

69.

800 + 73 | 873 | 800 + 37 | 807 | 837 | 800 + 7

70. Порівняй записи зліва і справа. Що в них спільне? Обчисли.

2 сот. 3 дес. 1 од. = □□□ 200 + 30 + 1 = □□□

4 сот. 6 дес. 2 од. = □□□ 400 + 60 + 2 = □□□

5 сот. 8 дес. 9 од. = □□□ 500 + 80 + 9 = □□□

71.

a			3			8			5			6			2			9			7			4
$a \cdot 3$																							

b		2	4			8		2	8		3	6		2	0		3	2		1	2		1	6
$b : 4$																							

72. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. Іринка за 5 днів прочитала 35 сторінок книжки. Скільки сторінок вона прочитає за 9 днів, якщо щодня читатиме таку саму кількість сторінок?

2. Іринка за 5 днів прочитала 35 сторінок книжки. Скільки сторінок вона прочитає за 9 днів, якщо щодня буде читати на 2 сторінки більше?

73. У скільки разів більша сума чисел 24 і 18 за їх різницю?

74. Склади і розв'яжи задачу за поданою схемою, використовуючи у запитанні слова «На скільки більше...».

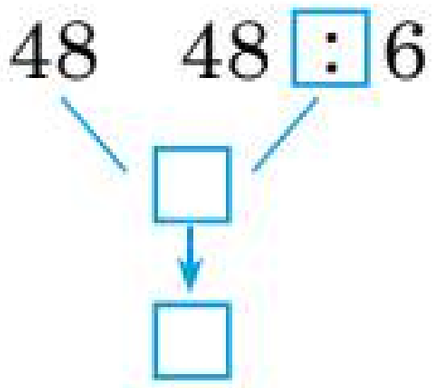

75.

700 – 500	800 + 20 + 1	900 + 30	200 + 2
400 + 400	500 + 50 + 5	600 + 40	400 + 4

76. У начинку додали 8 кокосових горіхів, волоських — у 7 разів більше, ніж кокосових, а лісових — на 7 більше, ніж волоських. Скільки лісових горіхів додали в начинку?

77.

600 + 200 | 900 + 80 | 800 + 30 + 2 | 1000 – 900 | 500 + 3 | 400 + 10 + 7

78.

24 : 6 | 21 : 3 | 36 : 9 | 35 : 7 | 56 : 8 | 45 : 9

79. Виконай дії за допомогою іменованих чисел.

3 м 2 дм 4 см = ☐☐☐ см
7 м 4 дм 3 см = ☐☐☐ см
1 м 6 дм 7 см = ☐☐☐ см

300 + 20 + 4 = ☐☐☐
700 + 40 + 3 = ☐☐☐
100 + 60 + 7 = ☐☐☐

80. *Склади задачу за схемою і розв'яжи її рівнянням.*

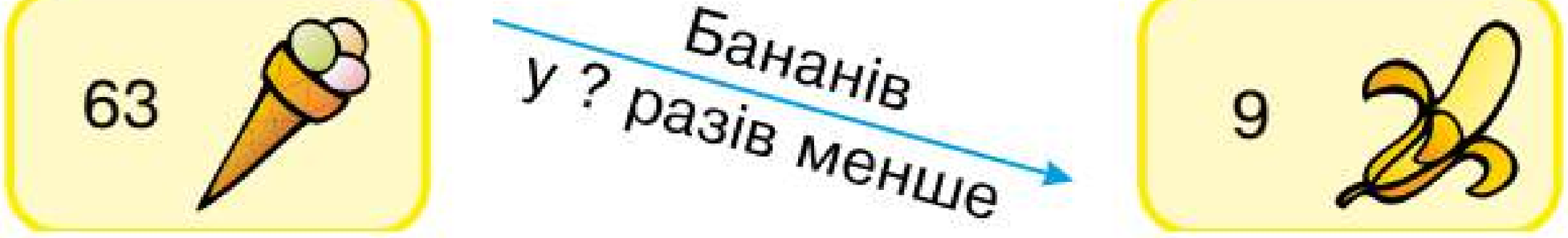

81.

600 + 400
500 + 300
900 – 400
200 + 300
500 + 500
900 – 100

82.

: 8	72	–	56	+	24	=	
• 9		–		+		=	
		–		+		=	

: 8	48	–	16	+	32	=	
• 9		–		+		=	
		–		+		=	

83. Туристка збирається зробити 3 кроки вказаної на малюнку довжини, а турист — 4 кроки. Хто з них подолає довший шлях? Зобрази цей шлях відрізком і познач прапорцем кінцеву точку.

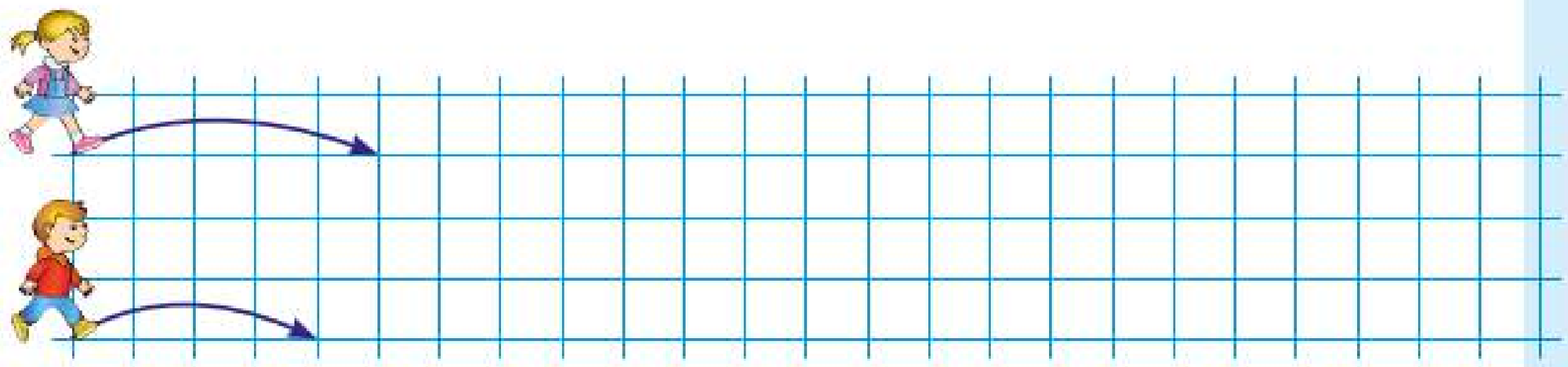

84. Склади і розв'яжи задачу за поданим виразом, використовуючи у запитанні слово «разом».

$$64 : 8 + 3 \cdot 8$$

85.

800 – 500 – 100
200 + 300 + 400
900 + 90 + 9
800 + 80 + 7
400 + 1
400 – 1

86. У саду росло 9 яблунь, груш — на 18 більше, ніж яблунь, а горіхів — у 9 разів менше, ніж яблунь і груш разом. Скільки горіхів росло в саду?

87. 600 – 400 | 400 – 1 | 799 + 1 | 999 – 99 | 400 + 1 | 400 + 40

88. Виконай дії за допомогою іменованих чисел.

3 м 2 дм 4 см – 3 м = ☐☐ см
3 м 2 дм 4 см – 2 дм = ☐☐☐ см
3 м 2 дм 4 см – 4 см = ☐☐☐ см

324 – 300 = ☐☐
324 – 20 = ☐☐☐
324 – 4 = ☐☐☐

89. 200 + 700 | 800 – 400 | 300 + 600 | 200 + 200 | 300 + 700 | 100 + 900

90. Коток утрамбовує 1 метр дороги за хвилину. За скільки хвилин він утрамбує 10 метрів дороги, якщо працюватиме з такою самою продуктивністю?

91. Від квадрата відрізали половину. На скільки сантиметрів менший периметр отриманої фігури, ніж периметр квадрата?

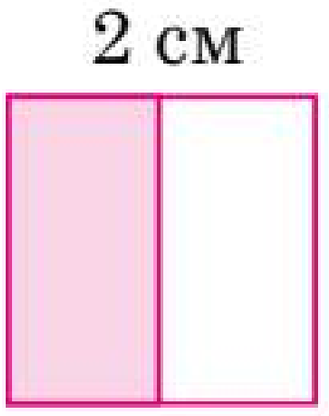

92.

200	+	400	=	
+		–		+
500	–	300	=	
=		=		=
	+		=	

93. 435 – 30 | 603 + 20 | 1000 – 1 | 600 + 300
435 – 5 | 600 + 8 | 999 + 1 | 400 – 300

94. Тамара має намір зробити 4 кроки, а Богдан — 6 кроків. Хто з них подолає довший шлях? Зобрази цей шлях відрізком і познач прапорцем кінцеву точку.

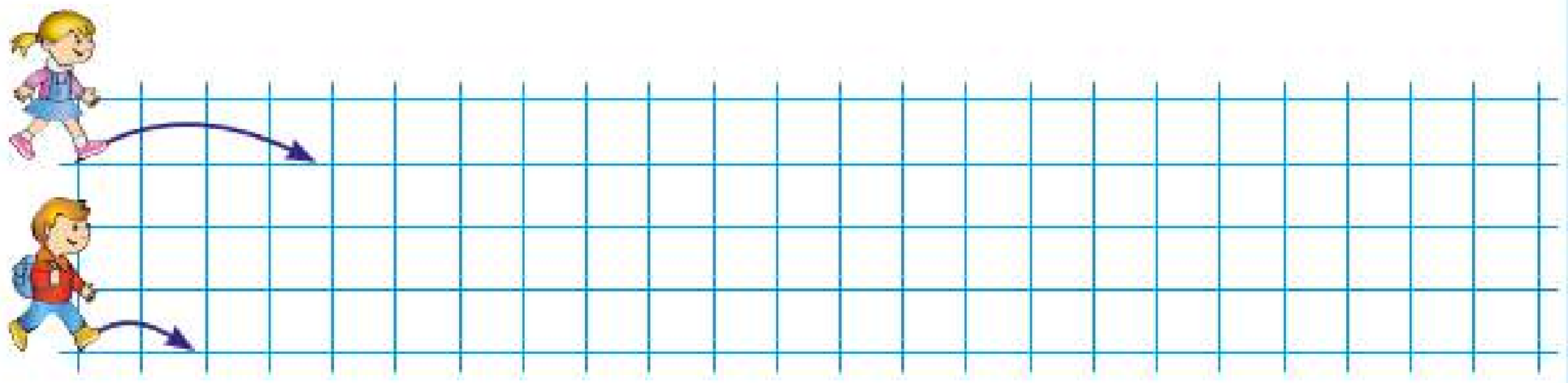

95. 900 + 60 | 400 – 1 | 600 + 60 + 6 | 800 – 600 | 1000 – 1 | 410 – 10

96. Виконай дії.

3 сот. 4 дес. 2 од. – 4 дес. 2 од. = ☐☐☐ од.

342 – 42 = ☐☐☐

3 сот. 4 дес. 2 од. – 3 сот. 2 од. = ☐☐ од.

342 – 302 = ☐☐

3 сот. 4 дес. 2 од. – 3 сот. 4 дес. = ☐ од.

342 – 340 = ☐

97.

А	О	К	Я	С	Е	Н	Г	Ю	Л
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

200 + 300 = ☐☐☐☐

700 – 400 = ☐☐☐☐

300 + 300 = ☐☐☐☐

500 + 500 = ☐☐☐☐☐

800 – 400 = ☐☐☐☐

800 – 300 = ☐☐☐☐

500 – 300 = ☐☐☐☐

900 – 400 = ☐☐☐☐

900 – 200 = ☐☐☐☐

600 – 500 = ☐☐☐☐

98. До новорічних свят придбали ялинкові прикраси: 200 зірочок, 150 шишок, а кульок — на 50 менше, ніж зірочок і шишок разом. Скільки всього ялинкових прикрас придбали до свят?

99. Прочитай літери в порядку виконання дій і отримаєш слово. Виконай дії.

Я	Х	В	Ц
72 : 9 – (17 – 18 : 2)			

100. Сторона квадратної ділянки 100 м. Знайди довжину огорожі для цієї ділянки.

101.

400 – 300	555 – 50	799 + 1	203 + 40
800 – 600	555 – 5	800 – 1	240 + 5

102. Маляр пофарбував 20 дощок паркану за 2 години, фарбуючи щогодини однакову кількість. Скільки дощок він фарбував за годину?

103.

888 – 80	500 + 9	900 – 1
500 + 90	900 + 1	499 + 1

104.

М	Д	С	А	К	Л	О	У	В	Б
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

800 – 500 = □□□□
300 + 300 = □□□□
900 – 200 = □□□□
300 + 600 = □□□□
200 + 500 = □□□□
300 + 700 = □□□□□
400 + 400 = □□□□
200 + 300 = □□□□
200 + 700 = □□□□
900 – 500 = □□□□

105. Виконай дії за допомогою іменованих чисел.

3 м 4 дм 2 см + 1 м 1 дм 1 см = □□□ см
342 + 111 = □□□

3 м 4 дм 2 см – 1 м 1 дм 1 см = □□□ см
342 – 111 = □□□

106. За 4 хвилини коток вирівнює 8 м дороги. Скільки метрів дороги вирівняє коток за 8 хвилин, якщо продуктивність його праці не зміниться?

107. Першого дня садівники та садівниці обкопали 6 рядів груш, по 8 груш у кожному ряду, а другого дня — 5 рядів, по 7 груш у кожному ряду. Скільки всього груш обкопали за два дні?

108. Склади і розв'яжи задачу за поданим виразом та запитанням: «На скільки одиниць п'ята частина від числа менша від цілого числа?».

$$45 - 45 : 5$$

109. Накресли два відрізки: AB завдовжки 1 дм 2 см, CD — 8 см. На скільки сантиметрів відрізок CD коротший, ніж відрізок AB?

110. За дві секунди жучок сонечко долає 10 клітинок. Скільки клітинок він пройде за 5 секунд?

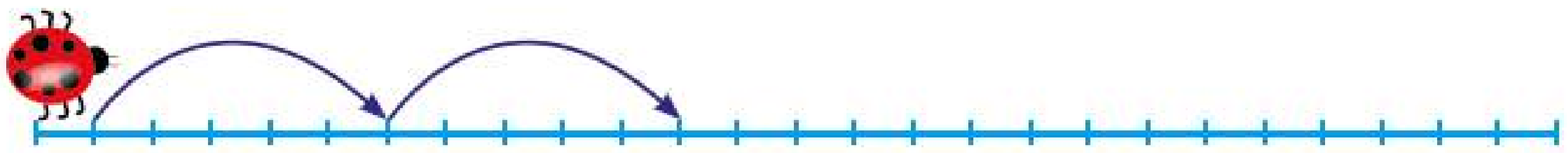

111.

$400 - 200$	$245 - 40$	$499 + 1$	$540 + 7$
$800 - 700$	$245 - 200$	$900 - 1$	$504 + 70$

МІРИ ДОВЖИНИ

112.

$800 - 200$	$999 - 99$	$999 - 1$
$880 - 80$	$777 + 1$	$300 + 30 + 3$

113.

В одному сантиметрі 10 міліметрів.
1 см = 10 мм
В одному дециметрі 100 міліметрів.
1 дм = 100 мм
В одному метрі 1000 міліметрів.
1 м = 1000 мм

114. Запиши в міліметрах: 1 см, 2 см 5 мм, 8 см 3 мм, 1 дм, 1 м.

115. Накресли відрізок AB завдовжки 8 мм.

116. Виконай додавання. Візьми до уваги, що 10 десятків — це сотня. Запиши за зразком.

Зразок.
60 + 50 = 110

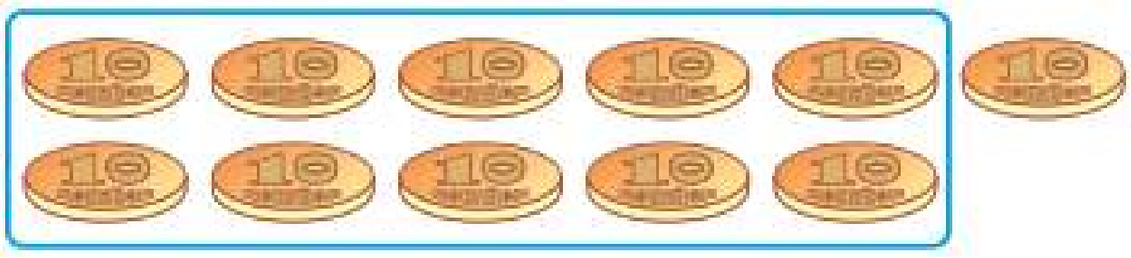

60 + 90 = ☐☐☐ 80 + 80 = ☐☐☐

117. Гончар виготовив 15 однакових ваз за 3 години. Скільки таких ваз він ще зможе виготовити, якщо продуктивність його праці не зміниться, а до кінця робочого дня залишилося 5 годин?

118. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Про домашніх улюбленців

Люди різні: хтось любить собак, але байдужий до котів, а комусь до вподоби коти, бо собаки вселяють страх. На думку науковців, різне ставлення до цих тварин передалося нам із сивої давнини. Первісні мисливці цінували собак за допомогу під час полювання, а землероби любили котів,

бо ті охороняли зібраний урожай від мишей. Певна річ, протягом тисячоліть нащадки землеробів і мисливців перемішалися так, що ніхто достовірно не знає, ким були його пращури. Проте іноді поклик предків дається взнаки, особливо, коли людина вибирає собі домашнього улюбленця.

1) У містечку Верхня Гора, що в Карпатах, 200 сімей тримають лише котів, 90 сімей — тільки собак, а 70 сімей — і котів, і собак. На скільки більше сімей тримають котів, аніж собак?

2) Майже в кожній садибі є кілька домашніх улюбленців. Загалом, поряд з людьми живе 201 собака, а котів — на 505 більше. Скільки котів живе у Верхній Горі?

3) Серед школярів містечка влаштували конкурс на кращу світлину домашнього улюбленця. Діти принесли 550 світлин, серед яких було 200 знімків собак, 240 знімків котів, а решту становили зображення інших тварин. На скільки більше всього знімків собак і котів, аніж знімків інших тварин, принесли діти?

119.

К	Л	А	Р	В	Ш	У	Д	П	О
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

700 – 600 = □□□□ 900 – 100 = □□□□
200 + 500 = □□□□ 900 – 500 = □□□□
300 + 600 = □□□□ 300 + 700 = □□□□□
200 + 800 = □□□□□ 900 – 400 = □□□□
800 – 600 = □□□□ 600 – 300 = □□□□

120. Устав потрібні числа.

3 грн 60 коп. + □□ коп. = □ грн
3 грн 60 коп. – □□ коп. = □ грн

121. Тридцять шість кілограмів яблук розклали в однакові ящики. Скільки ящиків знадобилося?

Доповни задачу даними, яких не вистачає, і розв'яжи її.

122. 50 + 70 60 + 80 40 + 80 600 – (300 – 200)
40 + 90 90 + 90 10 + 90 600 – 300 – 200

123. Кішка ловить за годину 2 миші. Скільки мишей спіймає кішка за 5 годин, якщо ловитиме їх щогодини таку саму кількість?

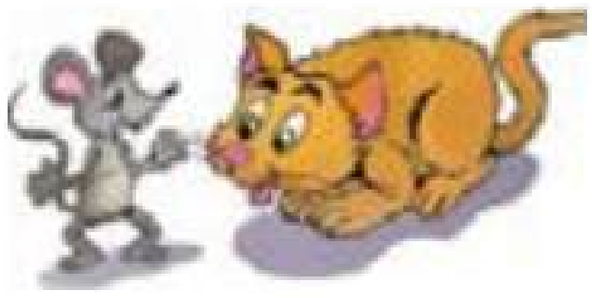

124.

130 – 10 | 70 + 90 | 99 + 100
180 – 50 | 80 + 60 | 620 – 20

125.

В одному кілометрі 1000 метрів.
1 км = 1000 м

126. Кожна клітинка на малюнку відповідає відстані 1 км на місцевості. На скільки більше кілометрів пройшов від прапорця мандрівник, ніж мандрівниця?

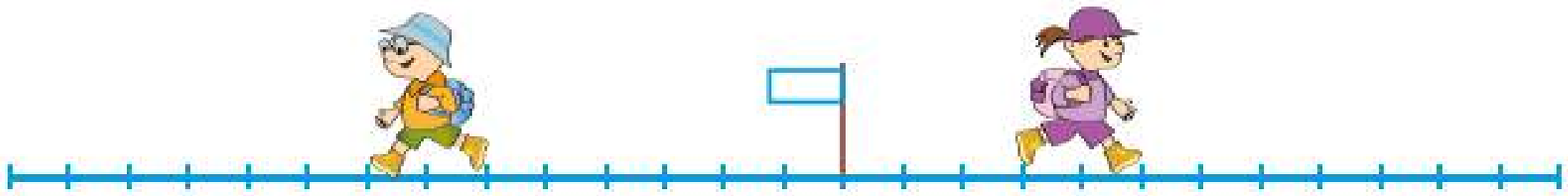

127. Виконай віднімання. Якщо не вистачатиме десятків, розклади сотню (10 десятків). Запиши за зразком.

Зразок.
120 – 30 = 90

110 – 50 = ☐☐ 150 – 90 = ☐☐

128.

130 – 40	80 + 70	90 + 30	120 – 50
150 – 80	60 + 60	40 + 60	140 – 70

129. 420 + 60 → 440 + 50 → 480 – 40 → 490 – 70

130. На малюнку зображено **циліндр**. Два плоскі круги — це **основи** циліндра. Криволінійну поверхню називають **бічною поверхнею** циліндра.

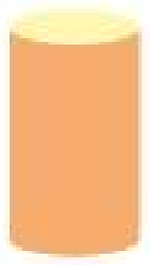

131. Три циліндри пофарбували і прокотили по папері. Визнач, де слід від кожного з цих циліндрів.

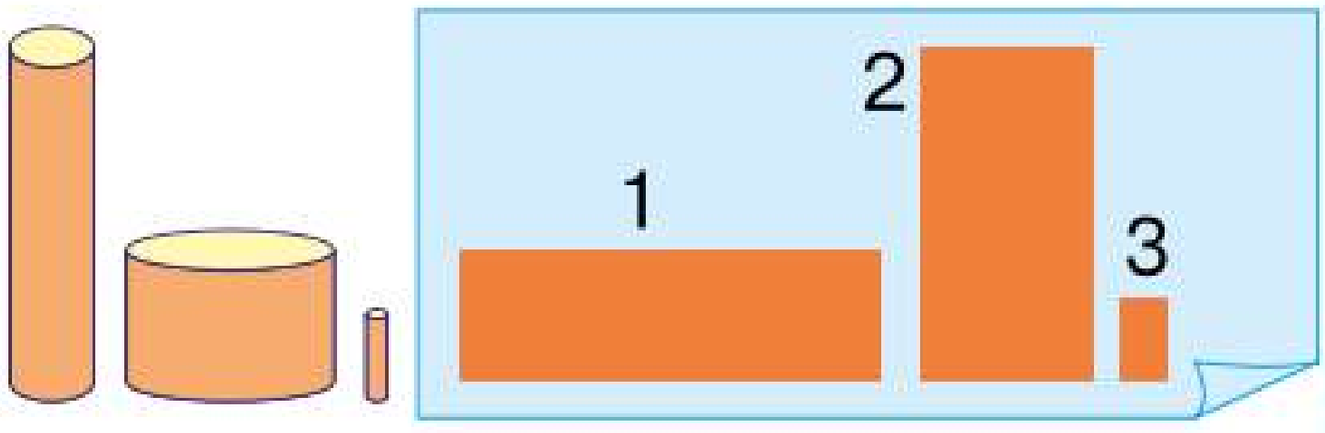

132. 180 → +210 → –120

133. 900 – 500 150 – 70 40 + 60 800 – 1
600 + 300 120 – 80 90 + 80 607 – 1

134. *Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.*

Ціна однієї вафлі	Кількість вафель	Вартість покупки
Однакова	5	40 грн
	7	?

135. 140 – 70 120 – 40 870 – 30
860 – 30 480 – 60 325 – 20 – 5

136. Обчисли, додаючи сотні до сотень, а десятки — до десятків. Запиши за зразком.

Зразок.
540 + 250 = 790

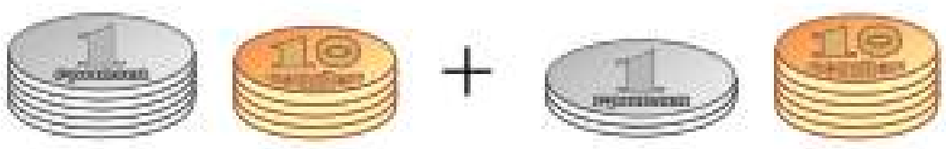

530 + 350 = ☐☐☐ 680 + 210 = ☐☐☐

137. 450 + 130 420 + 110 600 – 1 80 + 40
240 + 120 650 + 330 599 + 1 60 + 50

138. «Урівноваж» терези, використавши гирю і кульку. Запиши відповідну рівність.

139. 540 + 120 → 350 – 110 → 660 – 310 → 240 + 300

140. Кожна клітинка на малюнку відповідає 4 км на місцевості. Знайди відстань між деревами.

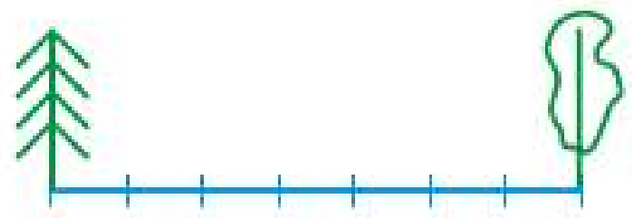

141. За два дні садівники та садівниці обкопали 83 груші: першого дня — 6 рядів, по 8 груш у кожному ряду, а другого дня — 5 рядів. По скільки груш у кожному ряду обкопували другого дня, якщо кількість дерев у ряду однакова?

Кількість груш в одному ряду	Кількість рядів	Усього груш
8	6	83
?	5	

Якою є ця задача щодо задачі № 107?

142. Якщо прямокутну рамку $ABCD$ обертати довкола однієї сторони, то в повітрі отримаємо циліндр. Яка сторона рамки опише бічну поверхню циліндра?

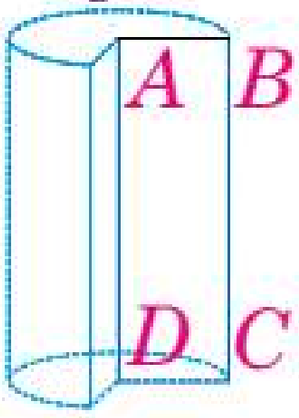

143.

620 + 240	310 + 130	597 + 1	800 – 1
540 + 130	650 + 210	699 + 1	800 + 80

144. Кожна клітинка на малюнку відповідає 2 км на місцевості. Пішохід рухається від одного прапорця до іншого. Скільки кілометрів подолає пішохід?

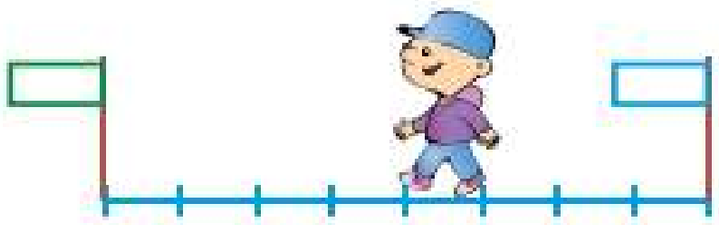

145.

410 + 130 | 650 + 120 | 900 – 1

380 + 210 | 340 + 340 | 698 + 1

146. Обчисли, віднімаючи сотні від сотень, а десятки — від десятків. Запиши за зразком.

Зразок.
$670 - 420 = 250$

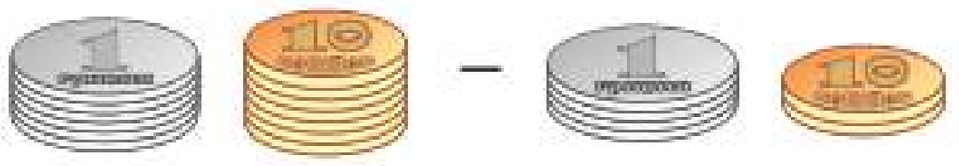

$750 - 410 = \square\square\square$

$930 - 810 = \square\square\square$

147.

$440 - 230$	$990 - 360$	$150 - 70$	$60 + 90$
$680 - 210$	$580 - 140$	$120 - 80$	$70 + 60$

148. На скільки кілометрів прямий шлях із пункту A в пункт B коротший, ніж шлях через пункт C?

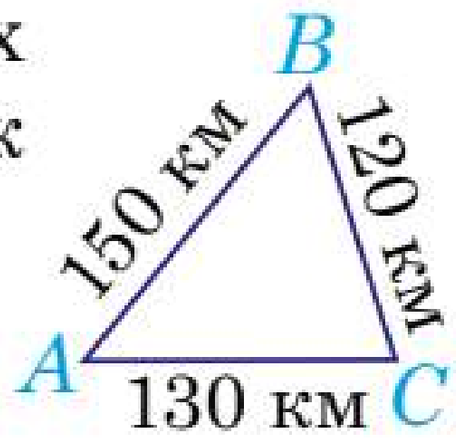

149. Кожні 2 клітинки на малюнку відповідають 1 км на місцевості. Пішохід рухається від одного прапорця до іншого. Скільки кілометрів подолає пішохід?

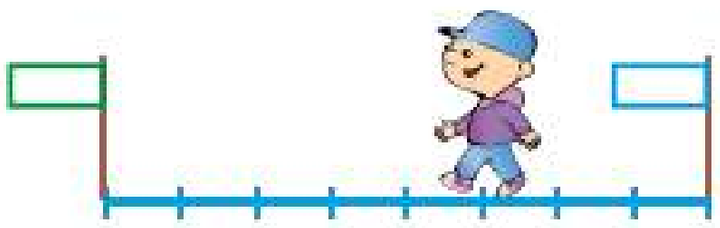

150.

480 + 210 → 360 – 100 → 260 + 220 → 690 – 330

151. Кільком покупцям відрізали від сувою по 7 м полотна, а чотирьом покупцям — по 5 м. Скільки всього метрів полотна продали?

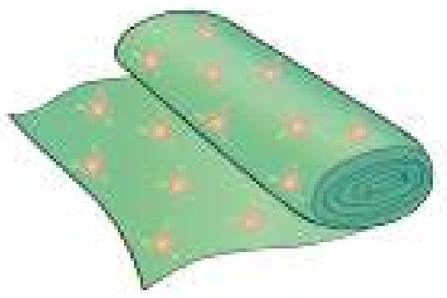

Доповни задачу даними, яких не вистачає, і розв'яжи її.

152.

5 м 6 дм 4 см $= \square\square\square$ см

4 дм 8 см $= \square\square$ см

9 дм 1 см 5 мм $= \square\square\square$ мм

6 м 3 дм $= \square\square$ дм

153. Аркуш паперу зігнули вдвоє і з обох боків намалювали стрілки, що вказують один напрям. Чи вказуватимуть ці стрілки один напрям, якщо аркуш розгорнути?

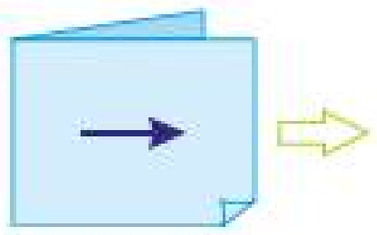

154.

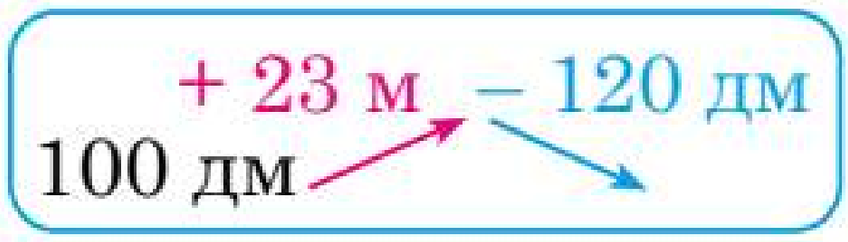

155. Турист долає 15 км за 3 години. Яку відстань пройде турист за 5 годин?

156.

620 – 310	460 – 230	270 + 310	50 + 80
890 – 540	590 – 350	640 + 320	40 + 70

МІРИ МАСИ

157.

650 – 120 | 980 – 420 | 960 – 340 | 280 – 140 | 390 – 170 | 777 – 300

158.

В одному кілограмі 1000 грамів.
1 кг = 1000 г

159. Маса буханця хліба 860 г. На скільки грамів потрібно збільшити масу буханця, щоб вона стала 1 кг?

160. Запиши в кілограмах.

5 ц 40 кг = ☐☐☐ кг	8 ц 20 кг = ☐☐☐ кг
6 ц 30 кг = ☐☐☐ кг	9 ц 99 кг = ☐☐☐ кг

161. Виконай віднімання.

1 ц – 1 кг = ☐☐ кг 5 ц – 20 кг = ☐ ц ☐☐ кг

162. Поясни спосіб додавання.

$530 + 120 = 530 + 100 + 20 = 630 + 20 = 650$

Виконай обчислення.

$420 + 330$ $680 + 210$ $540 + 340$ $120 + 150$

163. $430 + 250$ $570 - 360$ $680 - 110$ $210 + 220$

164. У лісі росло 890 дерев: 320 ялин, 230 сосен, а решта — берези. Скільки беріз росло в лісі?

165. $240 + 130$ $420 + 350$ $880 - 110$ $990 - 200$ $890 - 520$ $480 + 310$

166. «Урівноваж» терези, використавши гирю і кульку. Запиши відповідну рівність.

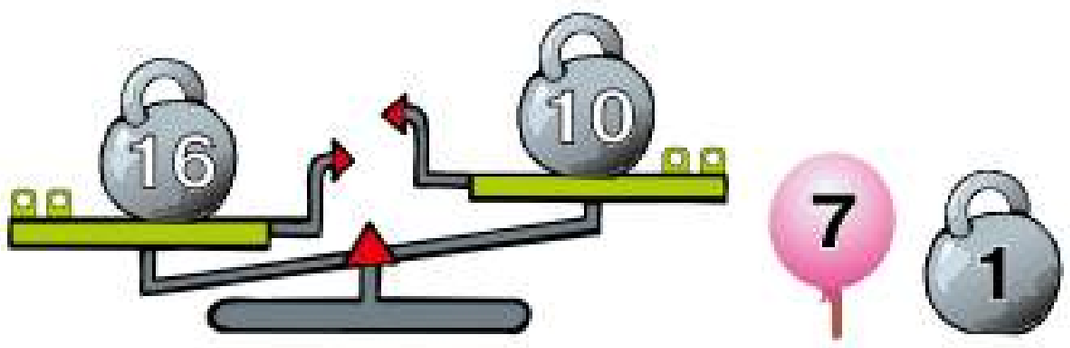

167. $530 + 400$ $760 - 300$ $530 + 40$ $480 - 20$

$760 + 200$ $650 - 200$ $760 + 20$ $650 - 30$

168. На грядці виросло 340 морквин. Одного дня вирвали 110 морквин, другого — 120 морквин, а третього — решту. Скільки морквин вирвали третього дня?

169. 480 + 10 | 260 + 220 | 330 + 460 | 290 + 300 | 870 + 110 | 480 + 300

170. Запиши за зразком, скільки в кожному числі всього десятків.

Зразок.
250 = 25 дес.

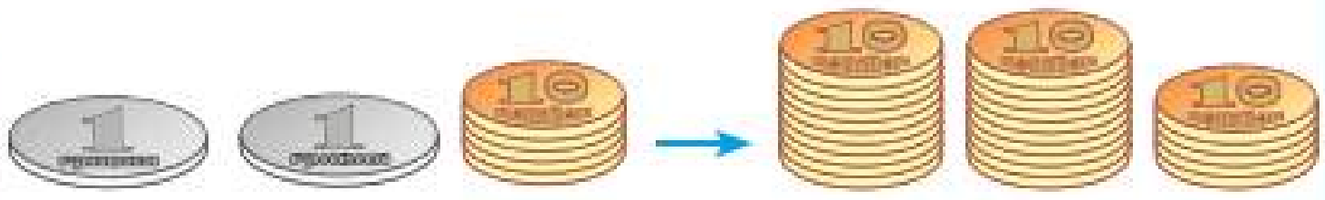

380 = ☐☐ дес. 510 = ☐☐ дес. 790 = ☐☐ дес.

171. Поясни спосіб додавання.

540 + 320 = 54 дес. + 32 дес. = 86 дес. = 860

Виконай обчислення.

230 + 140 530 + 350 470 + 210 640 + 220

172. На птахофермі було 300 каченят, гусенят — на 250 більше, ніж каченят, а курчат — стільки, скільки каченят і гусенят разом. Скільки курчат було на птахофермі?

173. 420 + 360 180 + 610 450 + 220 150 + 230
460 + 230 340 + 420 180 + 810 610 + 320

174. Відомо, що турист пройшов 20 км. Його шлях зобразили відрізком AB. Скільки кілометрів позначає одна клітинка відрізка?

175. Тридцять три літри соку розлили у 5 трилітрових та в кілька дволітрових банок. Скільки дволітрових банок використали?

Місткість банки	Кількість банок	Кількість соку
3 л	5	33 л
2 л	?	

176. $330 + 320$ $420 + 230$ $480 - 250$

$870 - 540$ $650 - 320$ $590 - 360$

177. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Дрони в заповіднику

У заповідник привезли три дрони, різні не лише за розмірами, а й за висотою, дальністю і тривалістю польоту. Та головне — усі вони рухаються надзвичайно тихо й не тривожать тварин.

1) Під час випробувань малий дрон піднявся в повітря на 201 метр, середній — на 200 метрів вище, ніж малий, а великий — на таку висоту, на яку піднялися два інші дрони разом. На скільки метрів піднявся у повітря великий дрон?

2) Кожним дроном керує оператор, або дронар. Першого дня дронарі підняли свої апарати в повітря й фотографували усе, що потрапляло в об'єктиви камер. Загалом вийшло 900 світлин, але 800 із них науковці забракували. Дронарі засмутилися, однак науковці запевнили, що за весь минулий рік вони

зробили лише 54 цікаві знімки. На скільки більше цікавих фотографій зробили дронарі за день, ніж науковці за цілий рік?

3) Через глобальне потепління у заповіднику оселилася сіра степова ящірка, яка раніше мешкала лише в південних регіонах. Науковці попросили дронарів протягом місяця фотографувати цих ящірок та позначати на карті місця, де їх помітили. Через місяць оператор великого дрона приніс 6 знімків, оператор середнього дрона — у 5 разів більше, а оператор малого дрона — на 24 знімки більше, аніж його колеги разом. Скільки світлин із зображенням сірої ящірки приніс оператор малого дрона?

178. На малюнку зображено **конус**. Плоский круг — це **основа**, а криволінійна поверхня — **бічна поверхня** конуса. Яка точка є вершиною конуса?

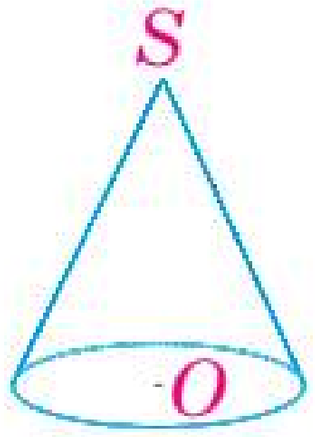

179.

520 + 130	970 – 510	650 – 200 – 30
640 + 320	680 – 340	430 + 200 + 30

180. Відомо, що турист подолав 21 км. Його шлях зобразили відрізком CD. Скільки кілометрів позначає одна клітинка відрізка?

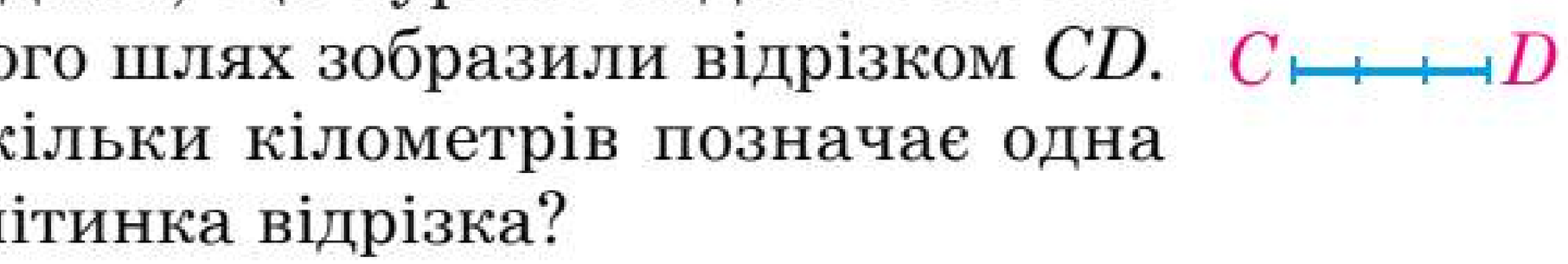

181. 420 + 310 | 240 + 240 | 380 + 410 | 630 + 330 | 410 + 410 | 720 + 170

182. Запиши, скільки в кожному числі всього десятків.

Зразок.
340 = 34 дес.

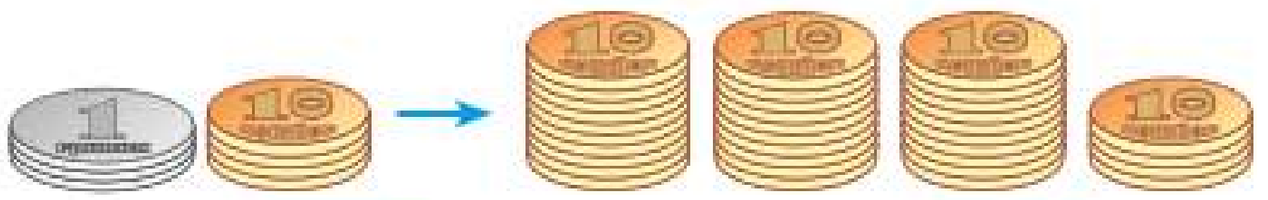

190 = ☐☐ дес. 530 = ☐☐ дес. 750 = ☐☐ дес.

183. Поясни спосіб віднімання.

640 − 330 = 64 дес. − 33 дес. = 31 дес. = 310

Виконай обчислення.

980 − 840 270 − 120 730 − 510 450 − 230

184. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. На баштані зірвали 12 кавунів, а динь — на 5 менше. Скільки динь зірвали на баштані?

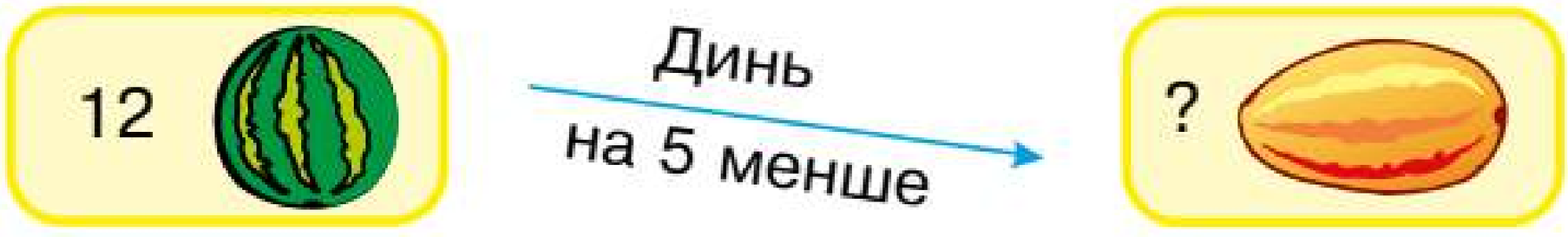

2. На баштані зірвали 12 кавунів і 7 динь. На скільки менше динь, ніж кавунів, зірвали на баштані?

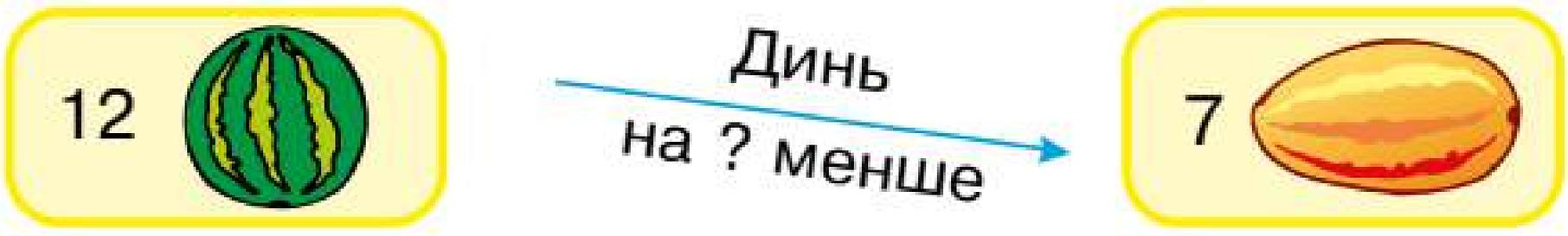

3. На баштані зірвали 7 динь та кілька кавунів, до того ж динь було на 5 менше, ніж кавунів. Скільки кавунів зірвали на баштані?

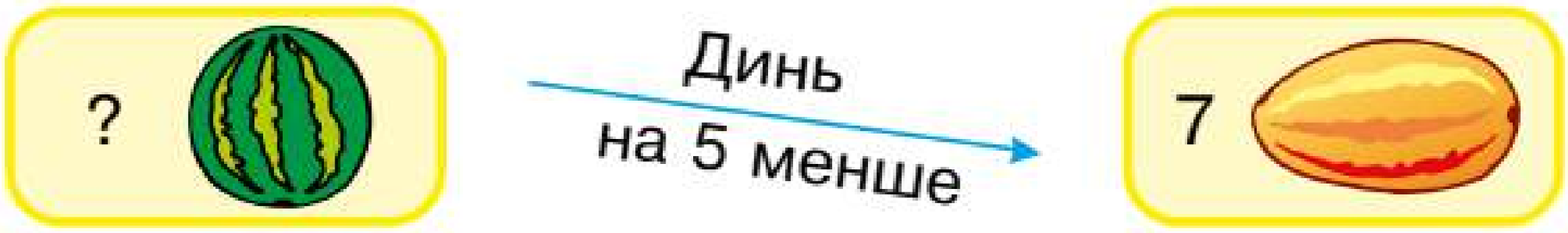

185. 570 – 320 960 – 710 540 – 230 950 – 720
830 – 410 580 – 360 770 – 340 890 – 450

186. На трьох полицях стояло 90 книжок: на першій — 34 книжки, а на другій — 32. Скільки книжок було на третій полиці?

Який із цих виразів відповідає розв'язанню задачі?

а) 90 – 34 + 32; в) 90 – (34 + 32);
б) (90 – 32) + 34; г) 90 – (34 – 32).

187. Якщо прямокутний трикутник ABC обертати довкола однієї сторони, як показано на малюнку, то в повітрі отримаємо конус. Яка точка буде його вершиною?

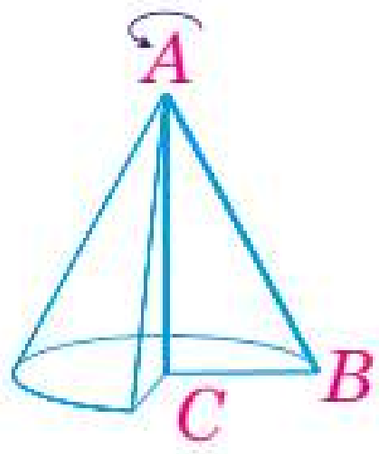

188. 540 + 350 780 – 470 310 + 230 890 – 110

189. 480 + 110 840 – 210 740 – 300 – 20
530 + 250 650 – 230 650 + 200 + 30

190. Художниця намалювала 450 малюнків: 120 портретів, 230 пейзажів, а решта були натюрморти. Скільки натюрмортів намалювала художниця?

191. 870 – 40 | 960 – 100 | 620 – 10 | 680 – 30 | 530 – 20 | 420 – 110

192. Поясни кожен спосіб обчислення.

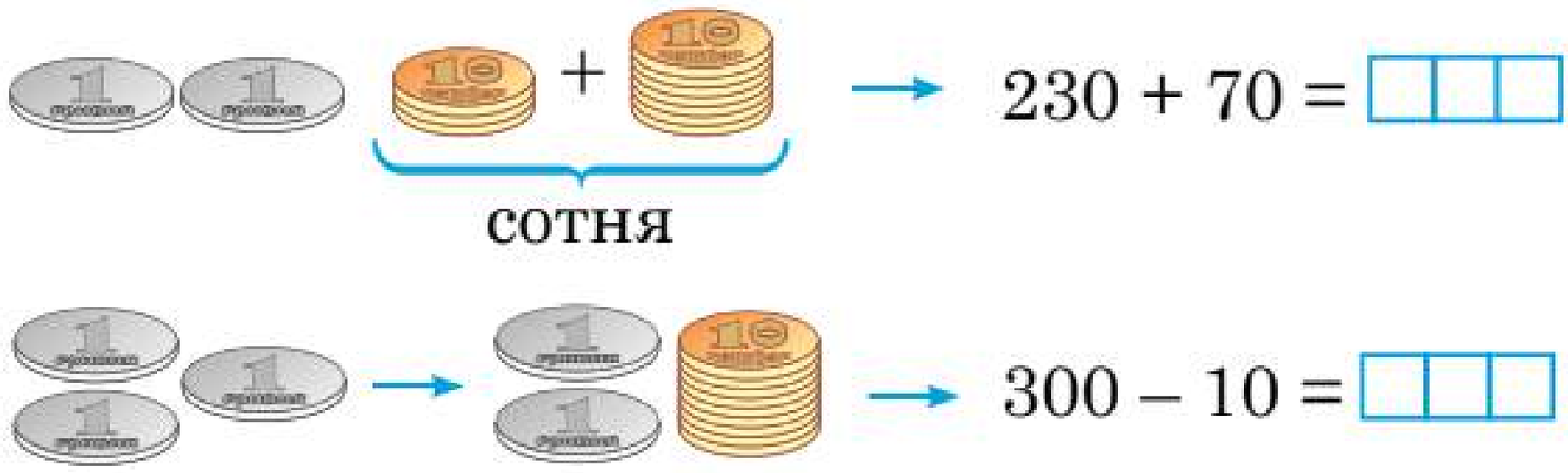

193.

500 – 80	620 + 80	360 – 120	540 + 310
400 – 20	480 + 20	480 – 210	630 + 160

194. 800 + 40 | 330 + 70 | 420 + 80 | 360 + 40 | 570 – 70 | 900 – 60

195. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. У човен одночасно може сісти четверо осіб, а сіло на одну особу менше. Скільки осіб сіло в човен?
2. У таксі сів один пасажир. Це на 3 пасажири менше, ніж може поміститися в салоні. Скільки пасажирів поміщається в салоні таксі?

196. У магазин завезли кілька ящиків яблук, по 9 кг у кожному, і 5 ящиків груш, по 8 кг у кожному, — всього 94 кг фруктів. Скільки ящиків яблук завезли в магазин?

Склади обернену задачу, в якій потрібно знайти число 9 (число 5; число 8).

197. Три клітинки цього відрізка відповідають 9 км на місцевості. Накресли відрізок, що відповідає 21 км на місцевості.

198. Розв'яжи рівняння.

$50 + x = 90$ $\qquad$ $x - 20 = 40$ $\qquad$ $90 - x = 10$

199. Якщо круг обертати довкола одного з його діаметрів, то в повітрі отримаємо кулю. Чи можна стверджувати, що центр цього круга є водночас і центром кулі?

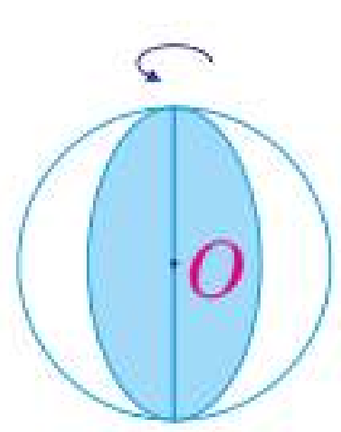

200. Розглянь малюнок. Скільки тут зображено трикутників? прямокутних трикутників?

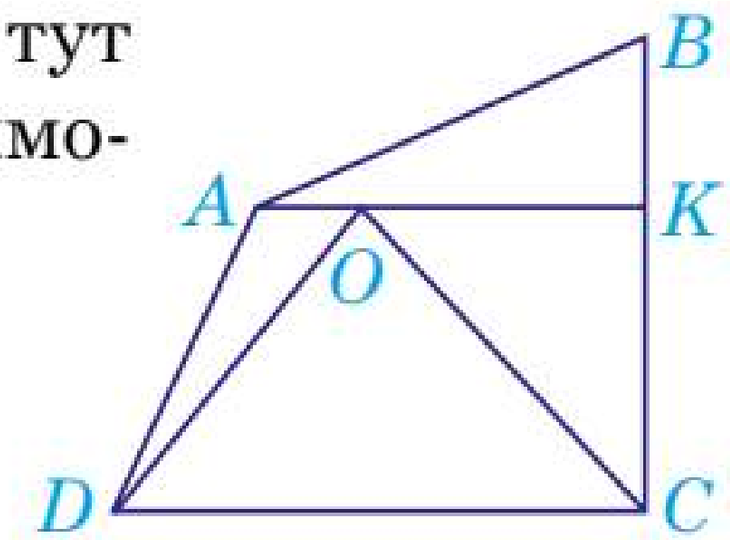

201.

780 кг $\xrightarrow{+\ 120\text{ кг}}$ $\xrightarrow{-\ 200\text{ кг}}$

202. Розв'яжи рівняння.

$30 + x = 80$ $\qquad$ $x - 30 = 80$ $\qquad$ $80 - x = 30$

203. *Склади і розв'яжи задачу за схемою.*

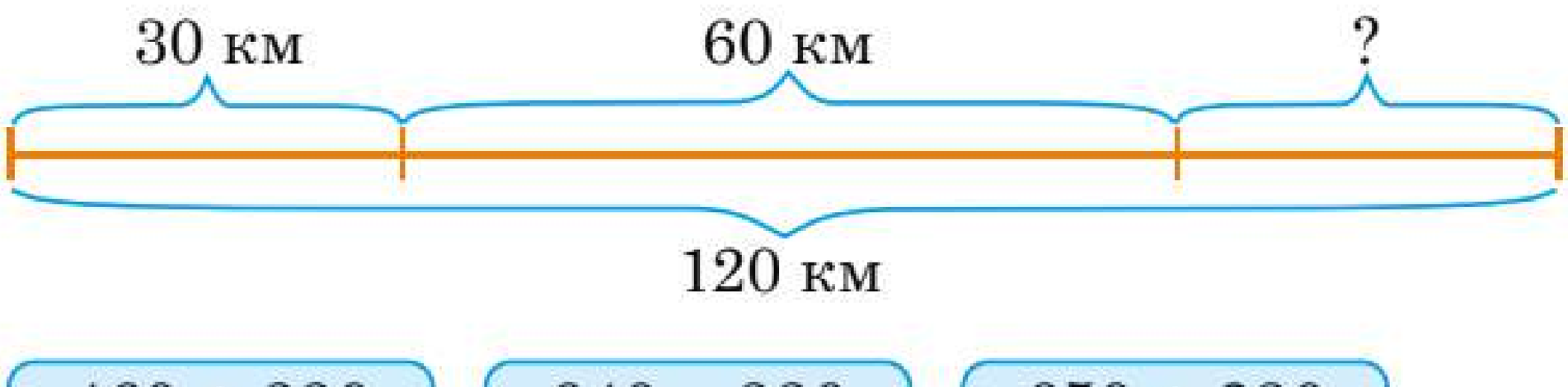

204. $460 + 330$ $\qquad$ $640 - 330$ $\qquad$ $650 + 230$

$590 - 220$ $\qquad$ $970 - 130$ $\qquad$ $680 - 230$

205. $310 + 90$ $\qquad$ $340 + 220$ $\qquad$ $560 - 250$ $\qquad$ $400 - 60$

206. Виконай дії.

5 грн – 50 коп. = □ грн □□ коп.

6 м – 60 см = □ м □□ см

207. У магазин завезли 8 ящиків яблук, по 9 кг у кожному. За день продали 37 кг яблук. Скільки кілограмів яблук залишилось у магазині?

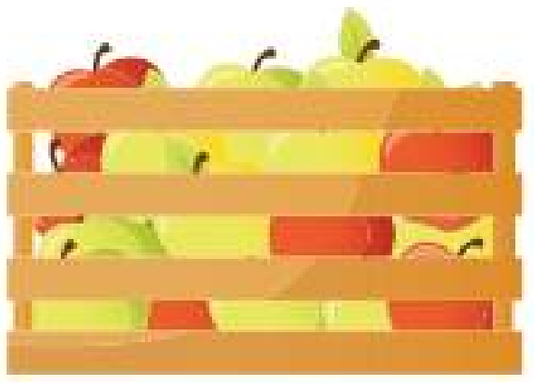

208. Фермер продав a ящиків цибулі, по 10 кг у кожному, і b ящиків моркви, по 8 кг у кожному. Скільки кілограмів овочів продав фермер?

209. Котру годину показує годинник, зображений зліва? зображений справа? Скільки часу тривала технічна перерва?

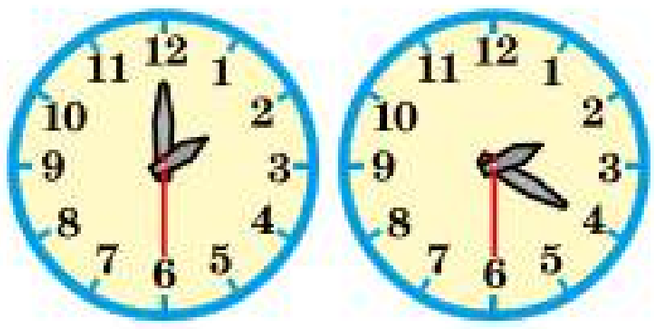

210. На діаграмі кількість хлопчиків у класі позначено жовтим кольором, а кількість дівчаток — червоним. Кого в цьому класі більше: хлопчиків чи дівчаток? Чому ти так вважаєш?

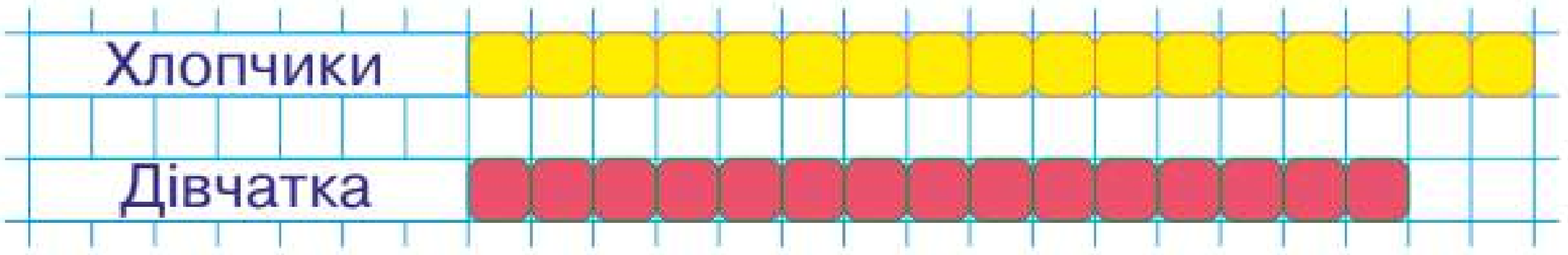

211. Терези можна урівноважити, використавши гирю і будь-яку з двох кульок. Чому дорівнюють x та y, якщо це різні числа?

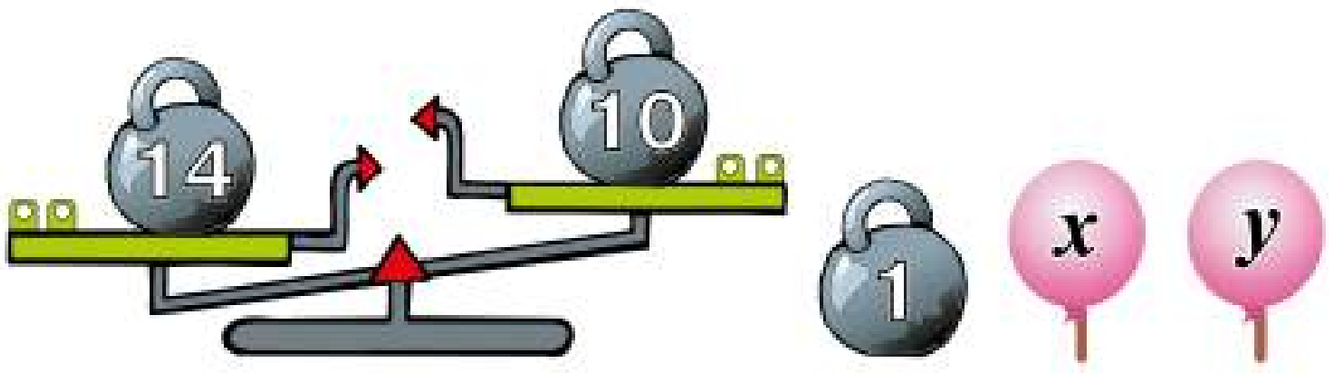

212. Як і в круга, відстань від центра кулі до будь-якої точки на її поверхні однакова. Точки A, B, C розміщені на поверхні кулі.

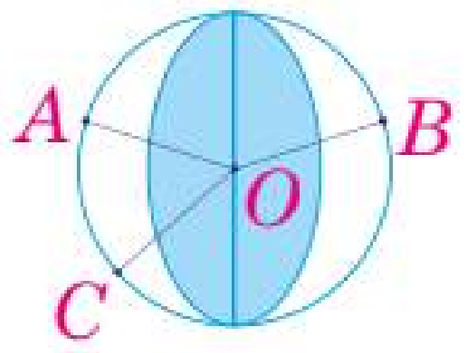

$$OA = OB$$

Чому дорівнює відстань OC?

213.

600 + 120	400 – 80	640 + 150	860 – 310
200 + 580	520 + 80	320 + 130	650 – 130

214. Коваль мав викувати 12 ліхтарів, а викував лише 9. На скільки менше ліхтарів йому залишилося викувати, ніж він викував?

215.

600 – 80 | 470 – 60 | 1000 – 70 | 250 + 50 | 900 – 30 | 960 + 30

216. Поясни, як виконали додавання.

$590 + 320 = (500 + 300) + (90 + 20) =$
$= 800 + 110 = 910$

Знайди суми із коментуванням.

680 + 140	250 + 260	190 + 530

217. Складіть і розв'яжіть рівняння.

1. Невідоме число помножили на 3 й отримали 6. Знайдіть невідоме число.
2. Невідоме число поділили на 3 й отримали 6. Знайдіть невідоме число.

218.

650 + 170	430 + 180	570 + 170	390 + 190
240 + 370	490 + 490	160 + 160	480 + 280

219. Завдання на вибір

1. $340 + 160$ $\quad$ $720 + 180$
$460 + 240$ $\quad$ $230 + 570$

2. $750 > 20$ на $\square\square\square$ $\quad$ $990 > 770$ на $\square\square\square$
$680 < 890$ на $\square\square\square$

3. $540 + 270$ $\quad$ $370 + 270$ $\quad$ $450 + 360$
$330 + 280$ $\quad$ $420 + 190$ $\quad$ $250 + 390$

220. Лісник пройшов від липи 12 км. Скільки кілометрів йому залишилося пройти до ялини?

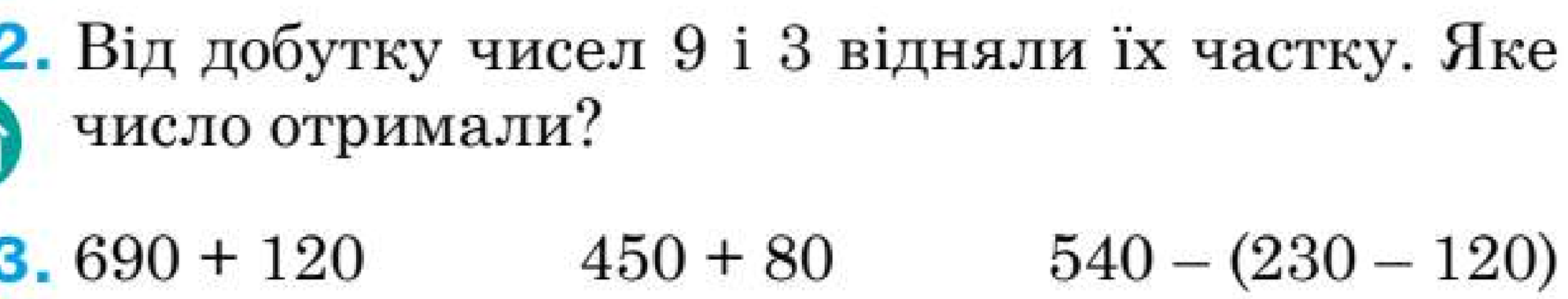

221. З однієї вишні зірвали 16 кг вишень, а з другої — 24 кг. Усі вишні розсипали в ящики, по 8 кг у кожний. Скільки ящиків використали?

Розв'яжи задачу двома способами.

222. Від добутку чисел 9 і 3 відняли їх частку. Яке число отримали?

223. $690 + 120$ $\quad$ $450 + 80$ $\quad$ $540 - (230 - 120)$
$170 + 150$ $\quad$ $630 + 70$ $\quad$ $690 - (150 + 120)$

224. $450 + 160$ $\quad$ $290 + 10$ $\quad$ $250 + 250$
$270 + 40$ $\quad$ $460 - 60$ $\quad$ $320 - 120$

225. Поясни, як виконали віднімання.

$410 - 20 = 300 + (110 - 20) = 300 + 90 = 390$

$410 - 20 = 410 - 10 - 10 = 400 - 10 = 390$

226.

$540 - 80$	$420 - 40$	$510 - 90$	$660 - 70$
$410 - 40$	$560 - 80$	$820 - 70$	$310 - 50$

227. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Катер, що нагадує бігунок на застібці

Одна японська туристична фірма влаштовувала екскурсії на міст через широку річку, обслуговуючи щодня 100 туристів. Аби зацікавити більше людей, фірма придбала маленький катер. Коли він перетинав річку, обабіч розходилися хвилі, й здавалося, що катер розстібає воду, як бігунок на застібці — одяг.

1) Туристи на мосту помітили катер й почали фотографувати його та знімати на відео. Увечері в соцмережах з'явилося 120 фотозображень катера, а відеозображень — на 90 менше. Скільки всього зображень катера потрапило того вечора в інтернет?

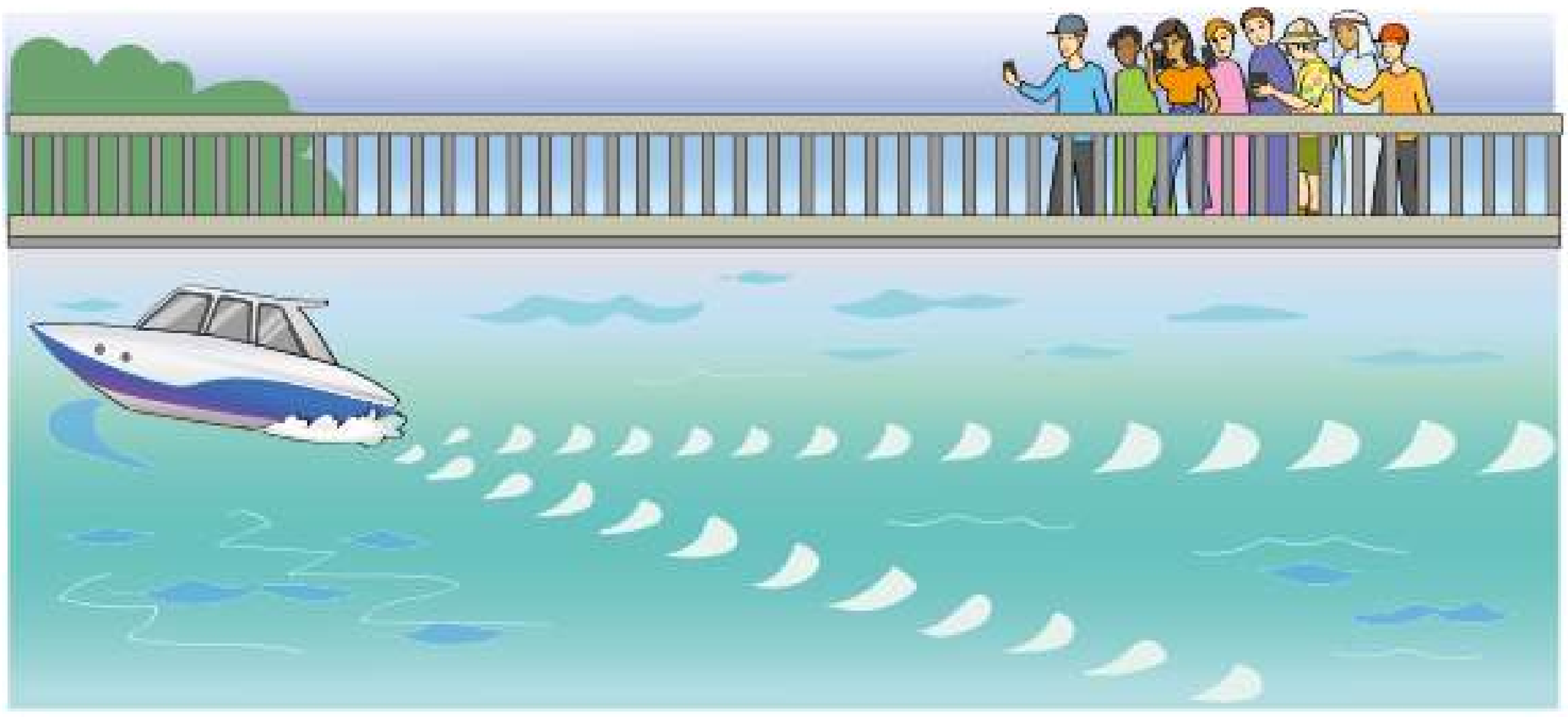

2) Наступного дня на міст приїхало стільки ж туристів, як і напередодні, та ще 20 осіб з-поміж тих, хто був учора. Окрім цього, приєднався кореспондент із телебачення, який дізнався про незвичайний катер. Скільки відвідувачів побувало на мосту наступного дня?

3) Телекомпанія показала у програмі новин короткий сюжет про катер, і кількість туристів стрімко зросла. Туристична фірма продавала щодня вже не 100, а 1000 путівок. На скільки більше туристів щодня обслуговує фірма тепер, ніж раніше?

228. 5 м 40 см – 60 см = ☐ м ☐☐ см
7 грн 50 коп. – 90 коп. = ☐ грн ☐☐ коп.
8 ц 10 кг – 50 кг = ☐ ц ☐☐ кг

229. Відстань між двома містами 42 км. На карті ця відстань дорівнює 6 см. Скільком кілометрам на місцевості відповідає 1 см на карті?

230. Таку об'ємну фігуру називають **кубом**. *AB*, *BC*, *CD* та ін. — **ребра** куба. *A*, *B*, *C*, *D* та ін. — **вершини** куба. *ABCD*, *ADPM* та ін. — **грані** куба. Назви́ всі інші ребра, вершини та грані куба.

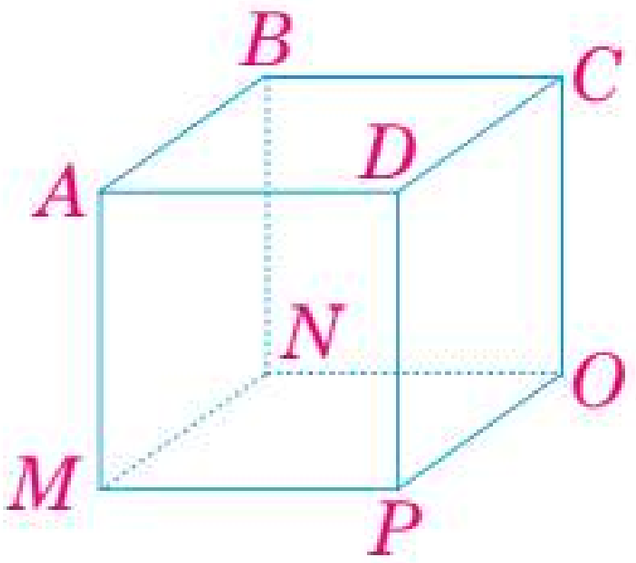

231. Довжина моста 690 м. Робітники поміняли асфальтне покриття на ділянці завдовжки 480 м. На скільки метрів довша відремонтована ділянка моста за ту, яку не ремонтували?

232. $420 + 120$ $\quad 650 - 80$ $\quad 420 + 130 - 210$
$680 + 230$ $\quad 340 - 90$ $\quad 970 - 320 - 130$

233. $600 - 10$ $\quad 830 - 60$ $\quad 490 - 10$
$740 - 80$ $\quad 310 - 90$ $\quad 490 + 10$

234. Поясни, як виконали віднімання.

$610 - 320 = 610 - 300 - 20 = 310 - 20 = 290$

Знайди різниці з коментуванням.

$820 - 150$ $\quad 630 - 440$ $\quad 550 - 290$

235. $830 - 590$ $\quad 840 - 160$ $\quad 720 - 480$
$610 - 330$ $\quad 910 - 230$ $\quad 530 - 250$

236. Господиня мала 31 кг борошна. Протягом восьми днів вона щодня використовувала по 2 кг борошна. На скільки днів господині вистачить решти борошна, якщо вона щодня використовуватиме по 3 кг?

Денна норма	Кількість днів	Загальна маса борошна
2 кг	8	31 кг
3 кг	?	

237. $450 - 170$ $\quad 920 - 350$ $\quad 810 - 630$ $\quad 450 - 280$
$920 - 760$ $\quad 840 - 270$ $\quad 630 - 340$ $\quad 260 - 180$

238. Склади і розв'яжи задачу за схемою. Візьми до уваги, що 1 клітинка на схемі відповідає 5 км на місцевості.

239. 450 + 160 | 390 + 330 | 610 – 220 | 720 – 270

240. Кожна грань куба межує із чотирма іншими гранями. Розглянь розгортку куба і назви́ «сусідів» третьої грані; «сусідів» другої грані.

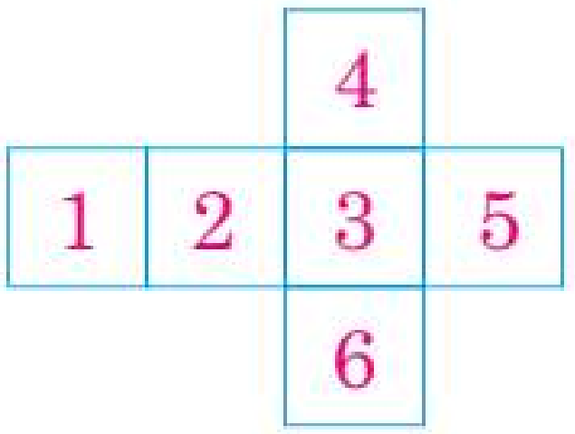

241. На діаграмі позначено кількість суден трьох різних типів у яхт-клубі. Відомо, що вітрильників у яхт-клубі більше, ніж катерів, але менше, ніж човнів. Яким кольором позначено кожен тип суден?

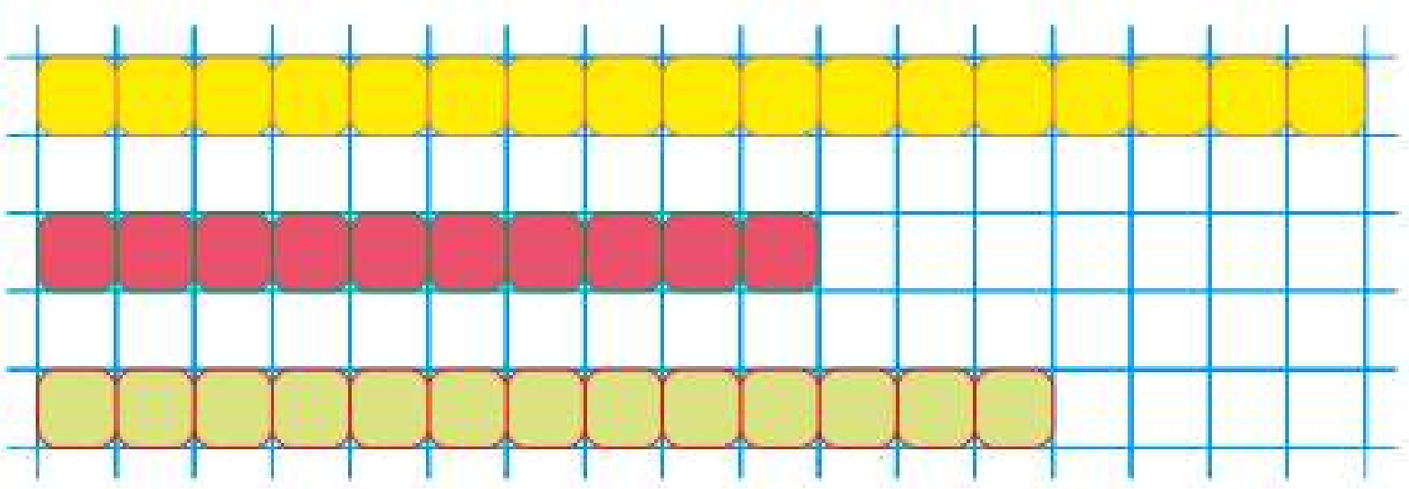

242. 430 – 150 | 450 – 90 | 930 – 210 | 230 + 80
640 – 120 | 630 – 80 | 580 + 310 | 650 + 70

243. Пряма дорога із села до міста становить 10 км, а об'їзна — у 3 рази довша. На скільки кілометрів довша об'їзна дорога, ніж пряма?

244. $600 - 40$ $920 - 110$ $990 - 50$
$840 - 30$ $480 - 100$ $990 - 90$

245. Поясни, як отримали різницю.

$400 - 230 = 400 - 200 - 30 = 200 - 30 = 170$

Виконай обчислення з коментуванням.

$200 - 160$ $500 - 280$ $800 - 430$

246. У великих банках по 5 л соку, а в малих — по 2 л. На скільки більше літрів соку в дев'яти великих банках, ніж у семи малих?

247. $900 - 120$ $400 - 150$ $600 - 320$ $500 - 150$
$300 - 180$ $800 - 250$ $600 - 230$ $700 - 140$

248. У першій половині дня в магазині продали 6 трилітрових банок соку, а в другій половині — 8 однакових банок меншої місткості. Скільки літрів становить місткість меншої банки, якщо всього за день продали 34 л соку?

Скільки обернених задач можна скласти? Склади обернену задачу, в якій потрібно знайти число 34.

249. У кожної грані куба є протилежна грань. Розглянь розгортку куба і знайди грань, протилежну шостій грані; протилежну третій грані.

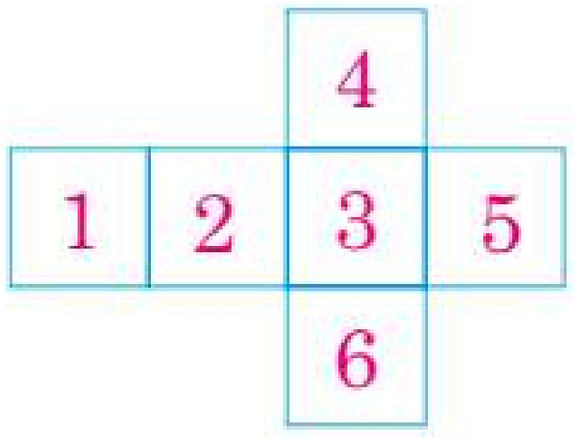

250. 230 + 340 550 + 280 940 – 370
420 – 260 160 + 670 530 – 370

251. Скільки часу минуло між показами електронних годинників, зображених на малюнку 1? на малюнку 2?

1)

2) 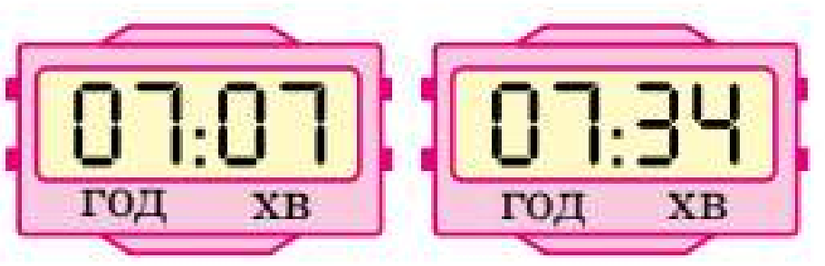

252. Розв'яжи рівняння.

$4 \cdot x = 28$ $32 : x = 4$ $x : 2 = 4$

253. Запиши вирази та знайди їхні значення.

1) Від суми чисел 160 і 390 відняти число 170.
2) Від числа 910 відняти різницю чисел 650 і 180.

ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000

254. 310 + 220 430 + 70 530 – 260
160 + 180 900 – 30 350 + 150

255.

При додаванні трицифрових чисел одиниці додають до одиниць, десятки — до десятків, сотні — до сотень.

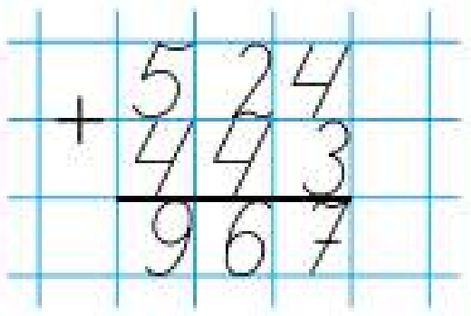

256. Виконай додавання письмово.

631 + 125 462 + 313 311 + 536

257. На автоперегонах один автомобіль подолав 335 км, другий — на 243 км більше, ніж перший, а третій — на 137 км менше, ніж другий. Скільки кілометрів подолав третій автомобіль?

258. 232 + 166 657 + 342 312 + 134

123 + 323 398 + 601 143 + 255

259. За 7 однакових книг заплатили b гривень. Скільки гривень коштує одна книга?

Склади вираз до задачі та знайди його значення, якщо $b = 42$.

260. Склади за малюнком рівняння і розв'яжи його методом підбору.

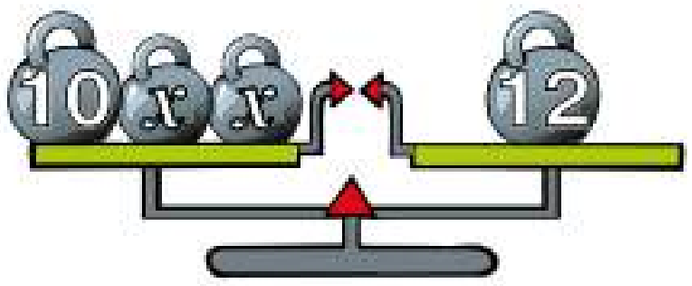

261. Довжина прямокутника 8 см, а ширина у 2 рази менша. Знайди периметр прямокутника.

262. Склади і розв'яжи задачу за поданим виразом, використовуючи у запитанні слова «На скільки менше...».

$$30 \cdot 3 - 30 : 3$$

263. Обчисли письмово.

623 + 321 532 + 234 863 + 126 321 + 123

264. На туристичній базі в липні відпочило 320 туристів, а в серпні — на 130 туристів більше. Скільки всього туристів відпочило на цій базі протягом двох місяців?

265. $620 + 110$ $555 + 333$ $940 + 30$ $555 - 333$ $860 - 40$ $820 + 80$

266.

При відніманні трицифрових чисел одиниці віднімають від одиниць, десятки — від десятків, сотні — від сотень.

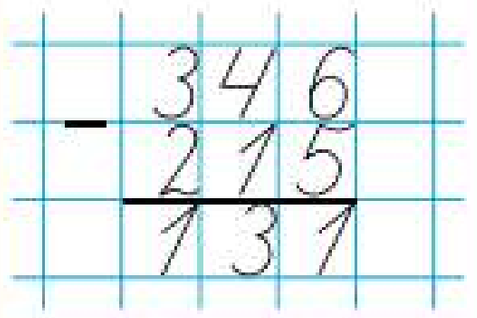

267. Виконай віднімання письмово.

$769 - 235$ $986 - 524$ $825 - 412$

268. Обчисли та переконайся, що значення кожного виразу є початком іншого виразу.

$623 + 141 = \square\square\square$ $626 - 106 = \square\square\square$

$888 - 262 = \square\square\square$ $876 - 253 = \square\square\square$

$764 + 124 = \square\square\square$ $520 + 356 = \square\square\square$

269. Завдання на вибір

1. У шкільній їдальні спекли 590 булочок. Під час першої перерви продали 230 булочок, а під час другої — на 20 булочок менше. Скільки булочок залишилося в їдальні?

2. Після того, як у магазині продали 120 кг картоплі, там залишилося на 200 кг більше, ніж продали. Скільки кілограмів картоплі було в магазині спочатку?

3. У їдальню завезли 7 ящиків огірків, по 9 кг у кожному, і 6 ящиків помідорів, по 8 кг у кожному.

Поясни, про що дізнаємося, виконавши дії:

1) $9 \cdot 7$;
2) $8 \cdot 6$;
3) $9 \cdot 7 + 8 \cdot 6$;
4) $9 \cdot 7 - 8 \cdot 6$.

270. Числа, позначені літерами a і b, більші за нуль. У кожній парі виразів знайди той, значення якого більше.

$a + a$	$a - a$
$a + b$	$a - b$

$a : b$	$a - b$
$a \cdot b$	$a + b$

271. Обчисли письмово.

428 – 316 859 – 141 457 – 234 888 – 123

272. Коли в цистерну долили 120 л бензину, там стало 340 л бензину. Скільки літрів бензину було в цистерні спочатку?

273.

690 + 10	420 + 80	864 – 64
999 – 888	650 + 50	540 – 30

274.

5 м 80 см + 20 см	8 ц 40 кг + 60 кг
6 м 7 дм + 3 дм	4 см 3 мм + 7 мм

275. Поясни, як знайшли суми.

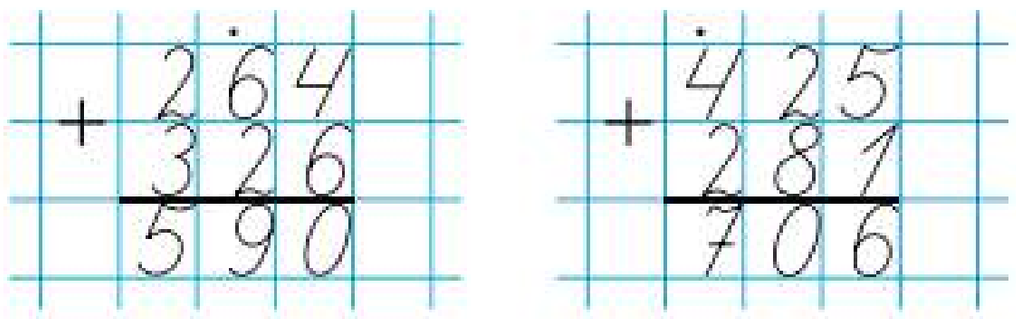

Виконай додавання письмово.

635 + 125 462 + 343

276. У магазині було 665 кг гречки. Першого дня продали 125 кг гречки, а другого — на 110 кг більше. Скільки кілограмів гречки залишилося в магазині?

277. За три дні водій проїхав 960 км. За перші два дні він подолав 560 км, а за другий і третій — 740 км. Скільки кілометрів долав водій кожного дня?

278. Діаграма ілюструє кількість іграшок різних видів. Відомо, що м'яких іграшок менше, ніж пластмасових, а металевих більше, ніж фарфорових. Яким кольором позначили кожен вид іграшок, якщо для фарфорових іграшок обрали червоний колір?

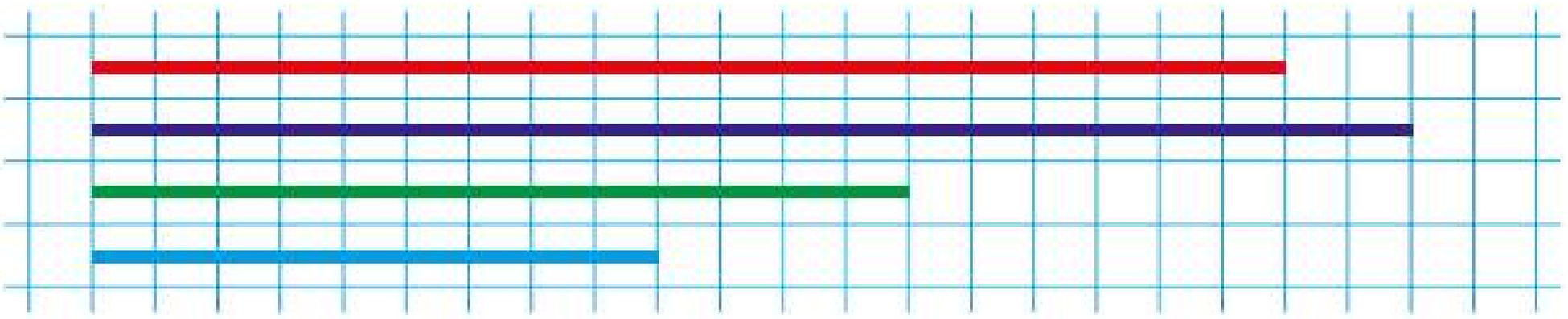

279. Скільки часу минуло між показами електронних годинників, зображених на малюнку 1? на малюнку 2?

1)

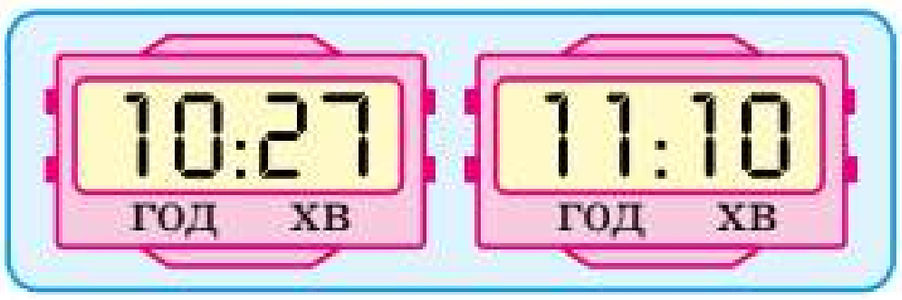

2)

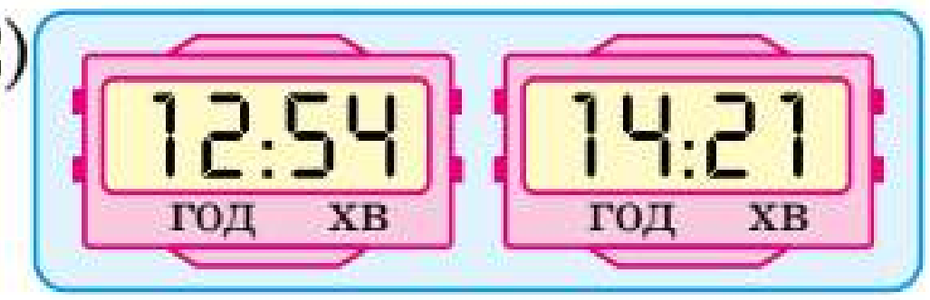

280. Обчисли письмово.

352 + 153 257 + 233 432 + 171 643 + 262

281. У магазині було 36 мішків борошна. Четверту частину борошна магазин продав, а решту поділив порівну між трьома кіосками. По скільки мішків борошна одержав кожний кіоск?

282. $321 + 111$ $690 - 500$ $550 + 5$ $455 - 111$ $840 - 120$ $970 + 30$

283. Поясни, як знайшли різниці.

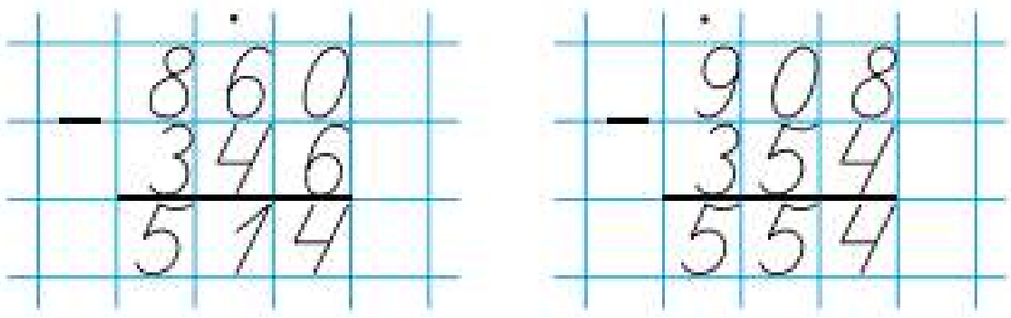

Виконай віднімання письмово.

460 − 112 506 − 321

284. Устав потрібні числа.

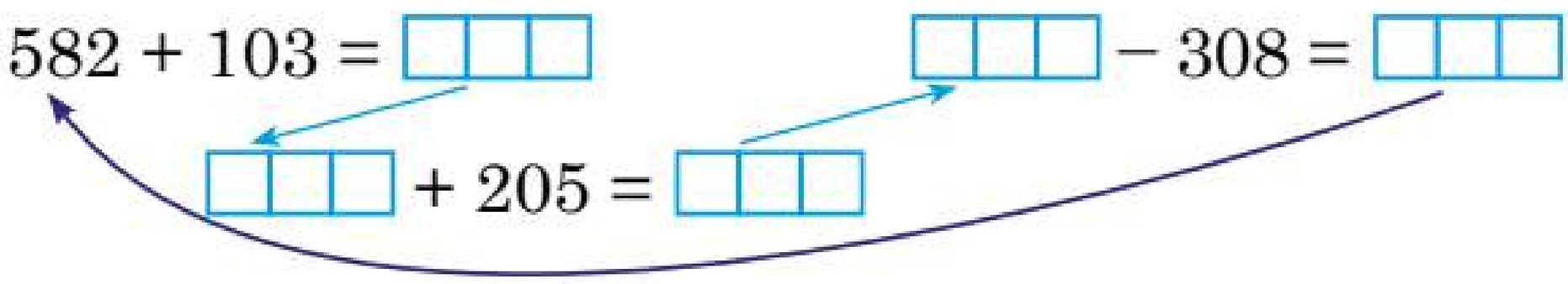

285. У трьох будинках 385 мешканців, до того ж у першому будинку — 134 мешканці, а в другому — 116 мешканців. Скільки мешканців у третьому будинку?

286. Коли кондитер спік 420 тістечок, йому залишилося спекти на 130 тістечок більше, ніж він спік. Скільки всього тістечок мав спекти кондитер?

287. *Склади і розв'яжи задачу.*

288. Довжина відрізка AB дорівнює 6 см, і він на 2 см довший, ніж відрізок CD. Знайди довжину відрізка CD та накресли обидва відрізки.

289. Результати вимірювання температури повітря впродовж тижня Оля подала у вигляді таблиці, а Андрій — у вигляді графіка. Чим відрізняються таблиця і графік? Що в них спільного?

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.	суб.	нед.
Температура повітря, °С	+2	+4	+1	+2	+4	+6	+5

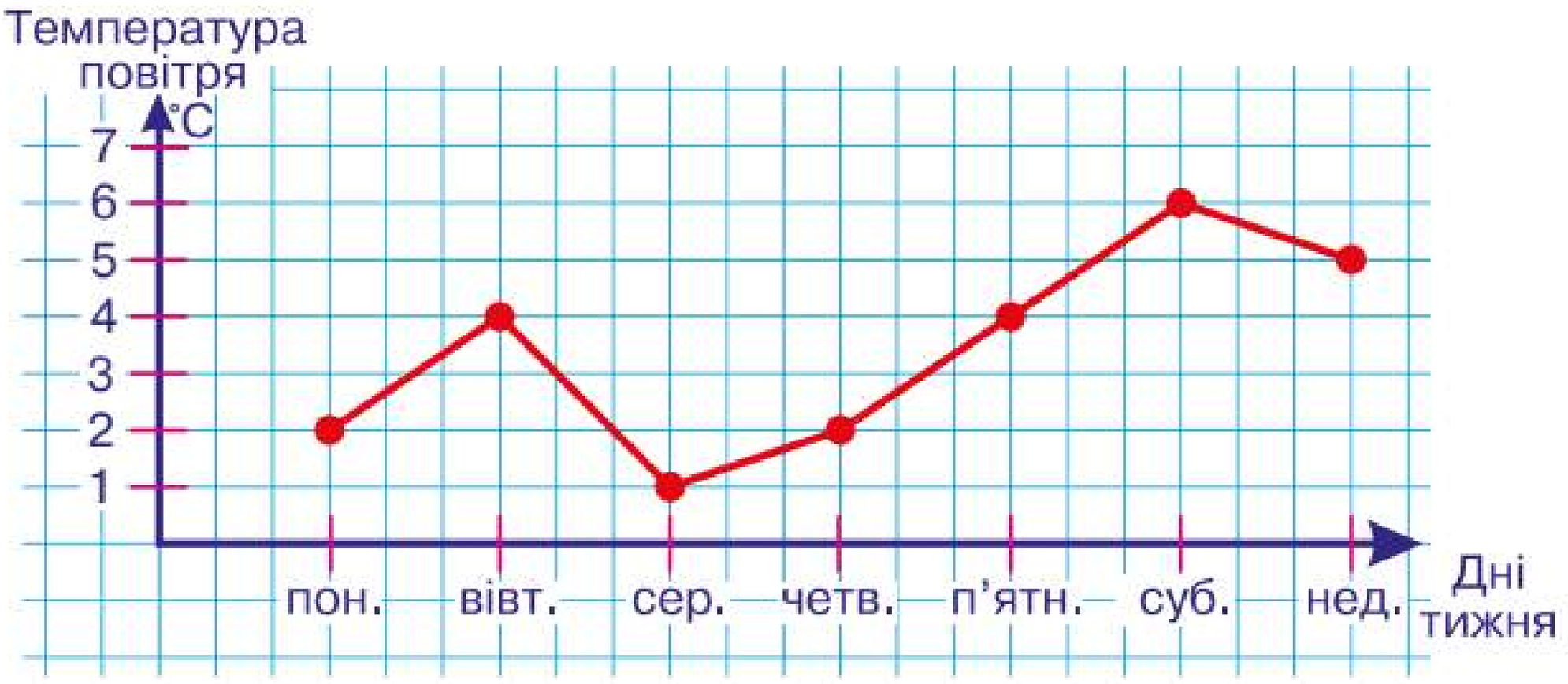

290. Обчисли письмово.

560 – 234 408 – 122 590 – 307 152 + 253

291. Коли велосипедист проїхав 48 км, йому залишилось подолати відстань у 6 разів меншу, ніж він подолав. Яку відстань збирався проїхати велосипедист?

292.

764 + 11 | 654 – 222 | 920 – 20

980 – 20 | 483 + 111 | 651 – 1

293. Поясни, як знайшли суми.

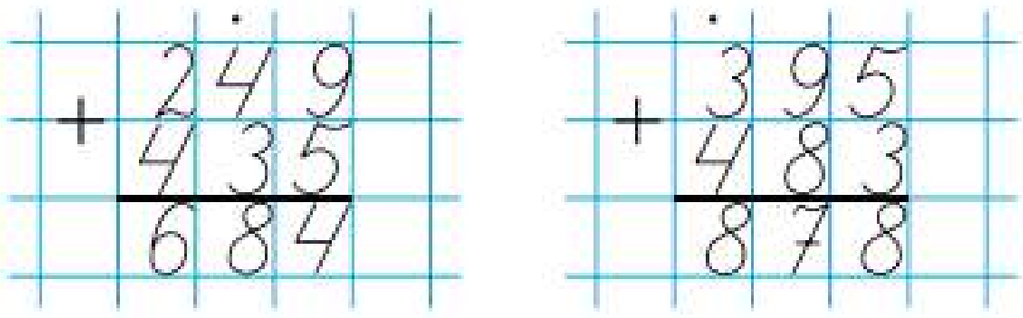

Виконай додавання письмово.

426 + 118 392 + 223

294. Маса груші, яблука і лимона 900 грамів. Маса груші і яблука 650 г, яблука і лимона — 590 г. Яка маса кожного фрукта окремо?

295. Один чоботар відремонтував протягом місяця 434 пари взуття, а другий — на 132 пари менше. Скільки пар взуття відремонтували за місяць обидва чоботарі?

296. Діаграма відображає денний продаж автомобілів на автосалоні протягом тижня. Якого дня продали найбільше автомобілів? найменше автомобілів? Скільки всього автомобілів продали за тиждень?

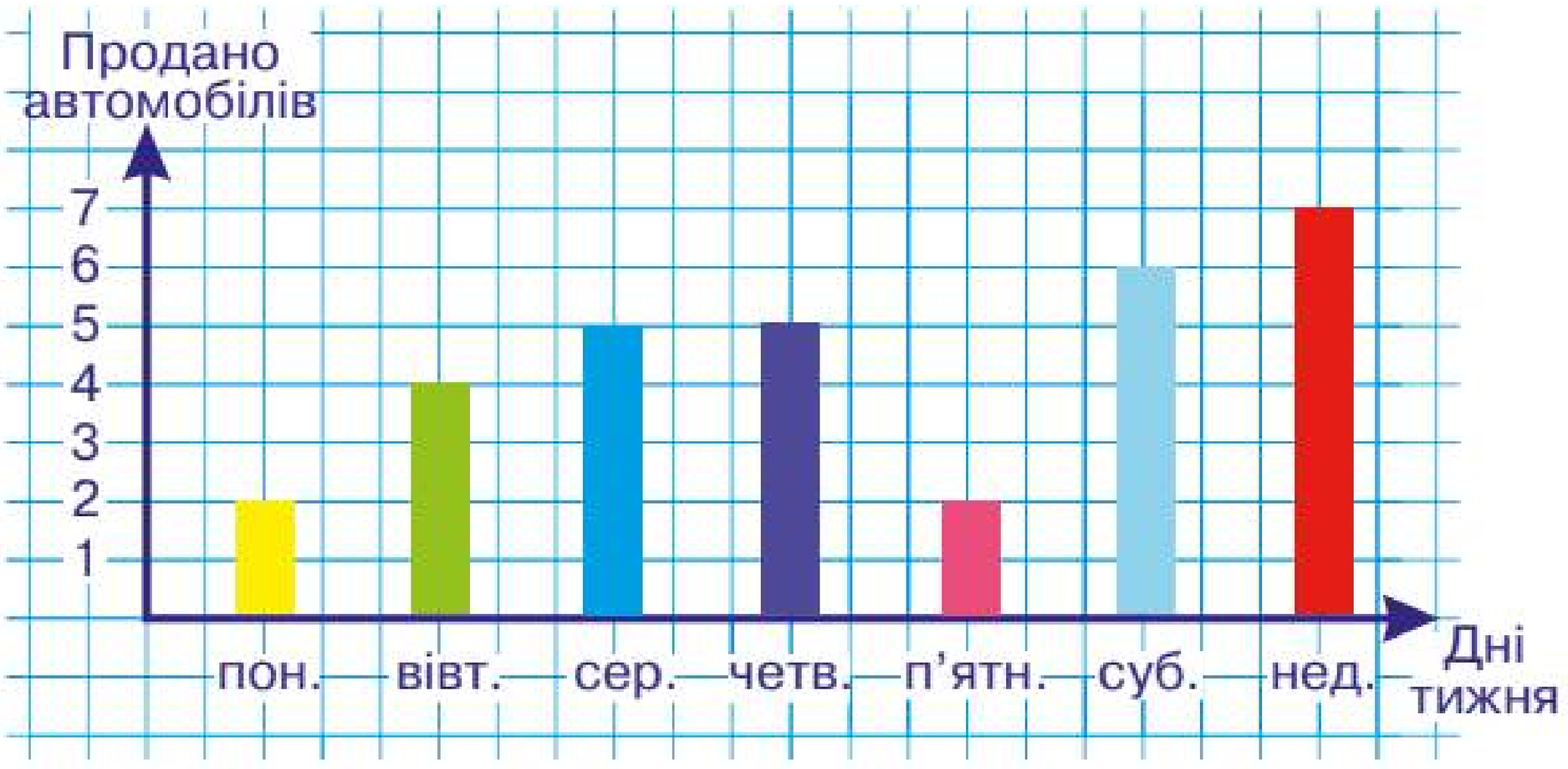

297. Запиши вирази та знайди їхні значення.

1) Суму чисел 12 і 4 поділити на їх різницю.
2) Добуток чисел 9 і 3 поділити на їх частку.
3) Від добутку чисел 8 і 4 відняти їх різницю.

298. Обчисли письмово.

345 + 236 428 + 191 273 + 352 429 + 224

299. Дріт завдовжки 400 м розрізали на три частини. Довжина першої і другої частин 220 м, а довжина другої і третьої — 280 м. Скільки метрів становить довжина кожної частини дроту?

300.

154 + 200 932 – 20 499 + 1
176 + 20 932 – 200 1000 – 100

301. Поясни, як знайшли різниці.

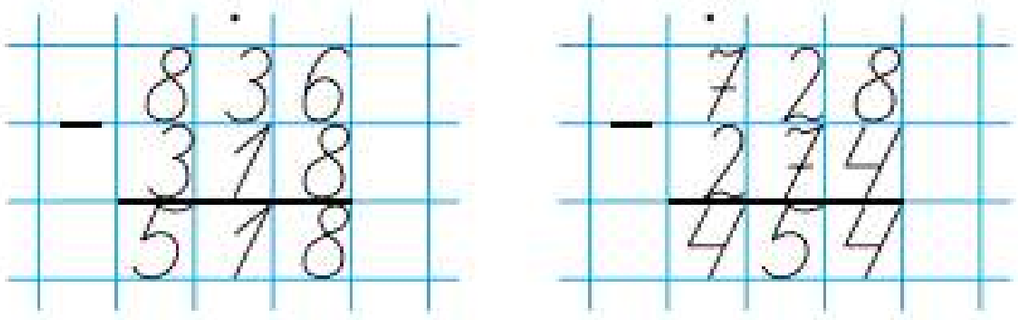

Виконай віднімання письмово.

941 – 123 624 – 132

302. На фабриці виготовили однакову кількість столів і шаф. На виготовлення столів використали 24 дошки, а на виготовлення шаф — на 12 дощок більше. Скільки дощок витрачали на одну шафу, якщо на виготовлення одного стола потрібно 4 дошки?

План розв'язування

1) Скільки столів виготовили на фабриці?
2) Скільки дощок використали на виготовлення шаф?
3) Скільки дощок витрачали на виготовлення однієї шафи?

303. Устав потрібні числа.

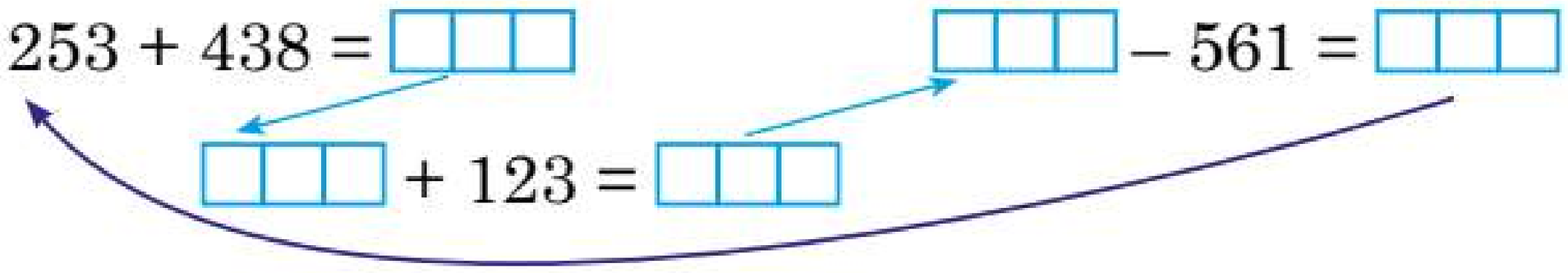

304. Квітникарка висадила на три клумби 480 квіток, до того ж на першу клумбу — 190 квіток, а на другу — 90 квіток. Скільки квіток вона висадила на третю клумбу?

305. **1.**

a																				
$a \cdot 2$			6		12			4		16		10		14			8			

2.

b																				
$b \cdot 3$		15			9		27			12		24			6		21			

3.

c																				
$c \cdot 4$		16			8		20			32		24		36			12			

306. У таблиці подано показники температури повітря кожного дня тижня. Побудуй графік за даними таблиці.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.	суб.	нед.
Температура повітря, °С	+6	+8	+4	+7	+4	+2	+1

307. Склади за малюнком рівняння і розв'яжи його методом підбору.

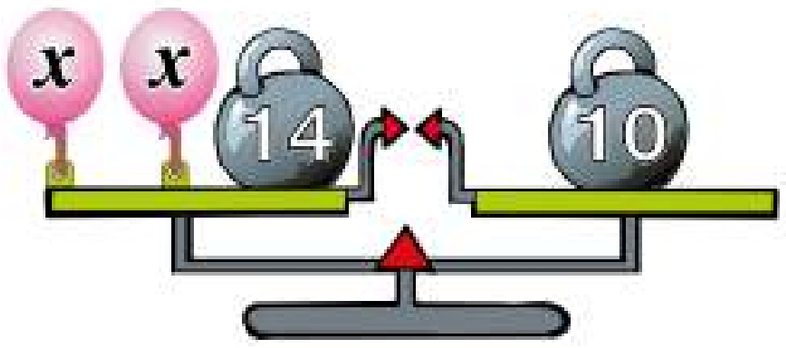

308. Обчисли письмово.

453 – 226 457 – 171 656 – 229 912 – 131

309. Три однакові дитячі хустинки коштують 27 гривень. Скільки гривень коштують 4 однакові серветки, якщо одна така серветка на гривню дорожча, ніж дитяча хустинка?

310.

450 + 300	970 – 520	250 + 50
630 + 120	968 – 333	860 + 120

311. Поясни, як знайшли суму.

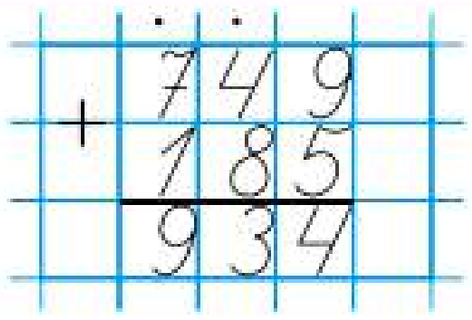

Виконай додавання письмово.

624 + 197 596 + 245

312. 5 грн 35 коп. + 1 грн 45 коп. = ☐ грн ☐☐ коп.

8 м 42 см – 6 м 23 см = ☐ м ☐☐ см

4 ц 43 кг + 3 ц 38 кг = ☐ ц ☐☐ кг

313. 1.

a																				
$a \cdot 5$		10		20		40		25		15		35		30						

2.

b																				
$b \cdot 6$		36		24		48		30		54		12		42						

314. У міській бібліотеці беруть книги 615 читачів та читачок. Серед них 227 дорослих, підлітків — на 98 більше, ніж дорослих, а решта — діти. Скільки дітей беруть книги у бібліотеці?

315. Щоб пошити k однакових суконь, витратили 12 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно на 5 таких самих суконь?

Склади вираз для розв'язування задачі. Яких значень може набувати k?

316. Склади і розв'яжи рівняння.

1) Невідоме число збільшили на 100 й отримали 800. Знайди невідоме число.
2) Невідоме число поділили на 7 і отримали 8. Знайди невідоме число.

317. Скільки часу минуло між показами годинників, зображених на малюнку *А*? зображених на малюнку *Б*?

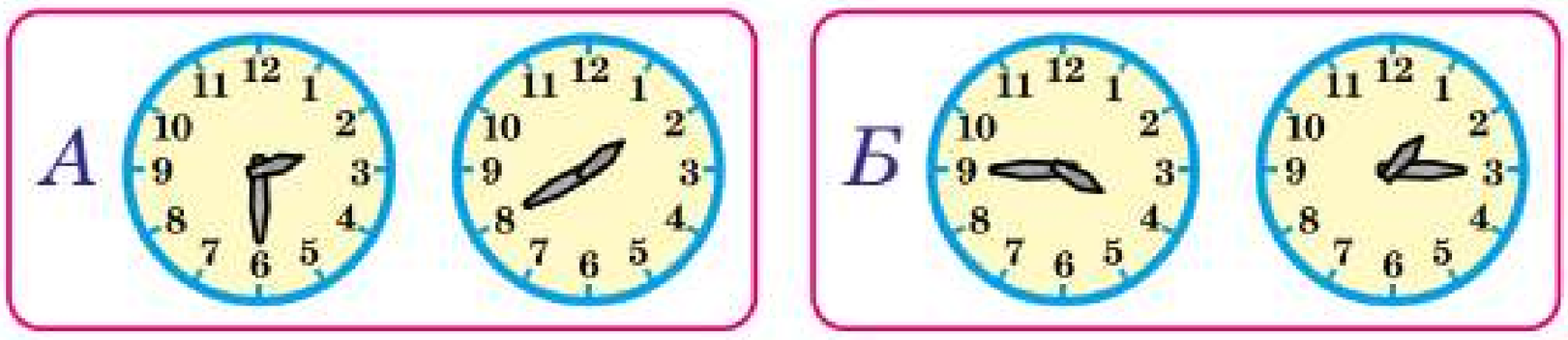

318. Обчисли письмово.

257 + 389 628 + 195 439 + 285 427 + 394

319. Біля селища садівники та садівниці посадили 400 дерев: 120 берізок, дубків — на 40 більше, ніж берізок, а решту становили каштани. Скільки каштанів посадили біля селища?

320. $250 + 250$ $340 + 340$ $570 - 220$ $120 + 120$ $960 - 110$ $600 - 100$

321. Поясни, як знайшли різницю.

Виконай віднімання письмово.

611 − 426 712 − 568

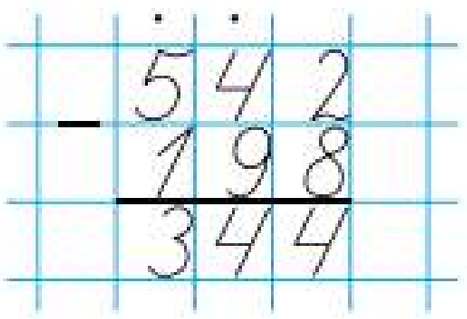

322. За три дні велосипедистка проїхала 420 км, до того ж за перші два дні — 279 км, а за другий і третій — 264 км.

Постав запитання так, щоб задачу можна було розв'язати двома діями; трьома діями.

323.

a																							
$a \cdot 7$		4	9		1	4		3	5		2	1		6	3		2	8		4	2		5	6

324. У 6 ящиків розклали порівну 48 кг яблук, а в 9 ящиків — 81 кг груш. На скільки кілограмів легший ящик з яблуками, ніж ящик із грушами, якщо маса груш у кожному ящику однакова?

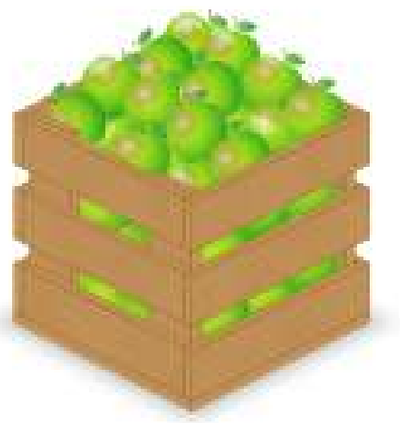

325. Знайди периметр прямокутника, якщо його:

1) довжина 6 см, а ширина вдвічі менша;
2) довжина у 3 рази більша за ширину, а ширина становить 3 см;
3) ширина 4 см, і вона менша від довжини на 8 см.

326. 4 м : 2 4 м : 2 м 2 м : 4 дм 2 дм : 5

327. У таблиці подано кількість гостей, що відвідали виставку протягом 10 хвилин. Якої хвилини відвідувачів було найбільше? Якої хвилини відвідувачів не було взагалі? Побудуй графік за даними таблиці.

Хвилина	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість гостей	10	15	6	9	2	0	4	11	13	7

328. Обчисли письмово.

821 – 143 914 – 289 415 – 138 257 + 368

329. Мотоцикліст проїхав 164 км. На скільки більше кілометрів йому залишилось проїхати, якщо увесь шлях становить 420 км?

330. 630 + 120 370 + 30 888 – 777 960 – 550 990 – 90 640 – 230

331. Поясни, як знайшли різницю.

Виконай віднімання письмово.

900 – 325 800 – 418

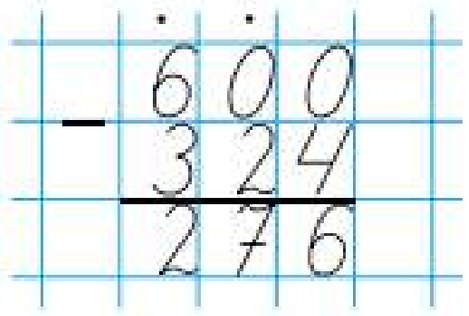

332. Одна бригада посадила 450 кущів смородини, друга — на 12 кущів більше, ніж перша, а третя — на 132 кущі менше, ніж друга. Скільки кущів смородини посадила третя бригада?

333. У бочці 200 л фарби. Щодня малярі використовують 50 л фарби. Скільки літрів фарби залишиться в бочці через a днів?

334. *Склади і розв'яжи задачу за схемою.*

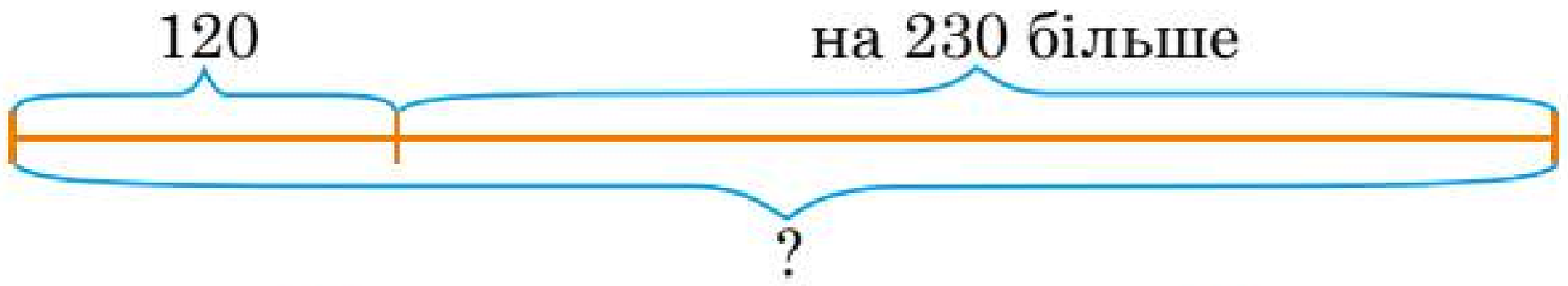

335. 5 м 2 дм ☐ 5 м 20 см 9 кг 650 г ☐ 9 кг 605 г
3 дм 2 см ☐ 3 м 1 дм 2 ц 8 кг ☐ 8 кг 200 г
6 м 8 см ☐ 6 м 8 дм 1 кг ☐ 1 г

336. Побудуй графік за даними таблиці.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.	суб.	нед.
Кількість посаджених дерев	8	6	12	8	8	0	0

337. Які вершини потрібно накласти попарно, щоб ці фігури сумістилися?

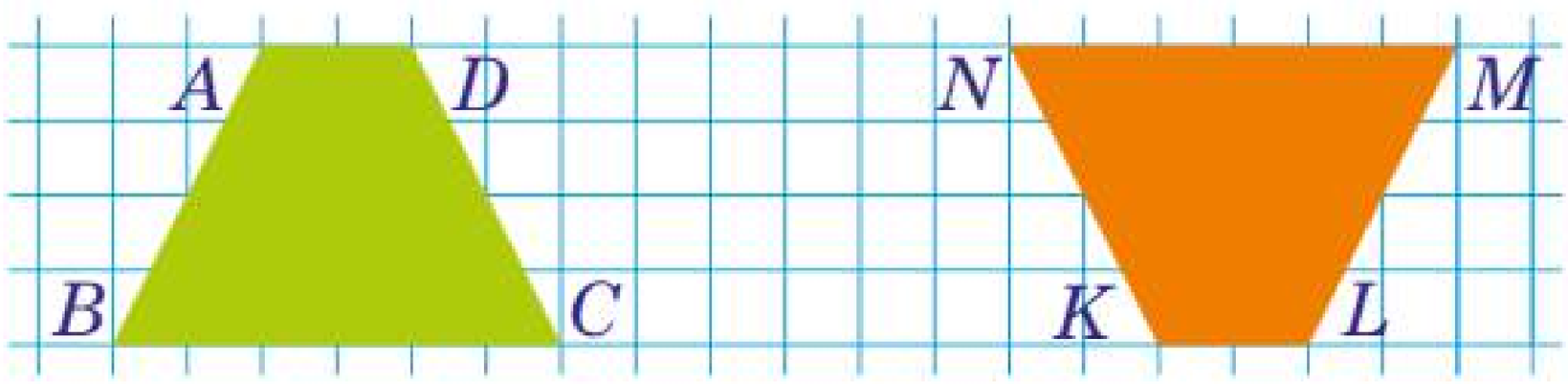

338. Працівники зоопарку закупили 465 кг зерна для птахів, а для гризунів — на 293 кг зерна менше. Скільки всього кілограмів зерна закупили працівники зоопарку?

339. Обчисли письмово.

253 + 436 + 187 915 – 256 – 316
426 + 124 + 261 824 – 317 – 125

340.

690 + 10 | 470 + 1 | 570 – 250
950 + 40 | 930 – 320 | 600 – 10

60

341. Устав потрібні числа.

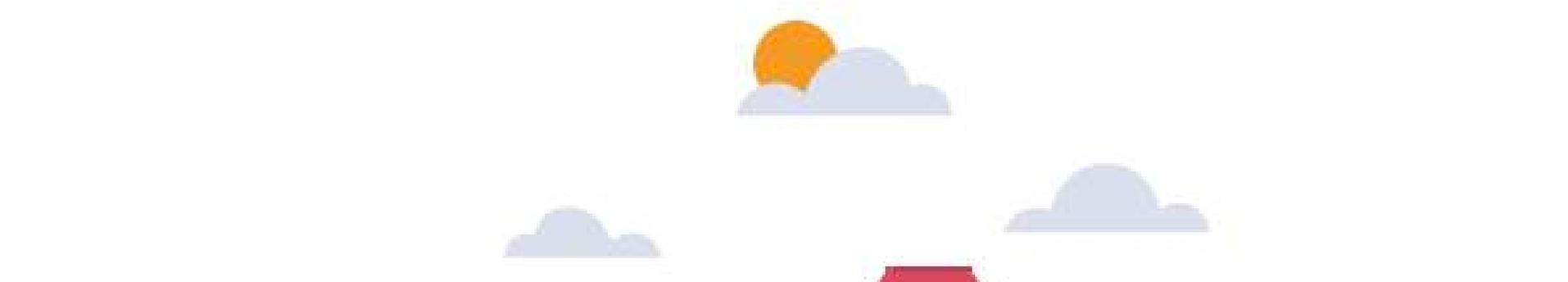

342. У трьох селищах 828 будинків: у першому і другому — 558 будинків, а в другому і третьому — 615. Скільки будинків у третьому селищі?

Чи є в цій задачі зайві дані? Які саме?

343. Із сувою тканини завдовжки 16 м пошили 8 однакових дитячих костюмів. Із другого сувою пошили на 2 такі костюми більше. Скільки метрів тканини було в другому сувої?

Витрата тканини на один костюм	Кількість костюмів	Довжина тканини в сувої
Однакова	8	16 м
	на 2 більше	?

Склади обернену задачу, в якій потрібно знайти число 16.

344. Завдання на вибір

1.

b																					
$b \cdot 8$		3	2		4	8		6	4		4	0		7	2		5	6		2	4

a																					
$a \cdot 9$		1	8		8	1		4	5		6	3		2	7		5	4		3	6

2. Розв'яжи рівняння.

$x \cdot 6 = 42$ $\quad$ $x + 6 = 42$ $\quad$ $x - 6 = 42$

3. $385 + 125 \square 720 - 20$ $\quad$ $72 : 9 + 50 \square 140 - 80$

$438 - 273 \square 190 + 10$ $\quad$ $60 + 6 \cdot 9 \square 92 + 12$

345. Аркуш паперу зігнули вдвоє і з обох боків намалювали по дві стрілки, як зображено на малюнку. Чи зміняться напрями стрілок, якщо аркуш розгорнути?

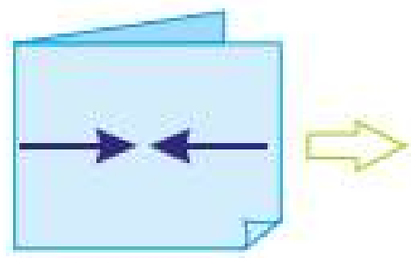

346.

347. Кожна клітинка на схемі відповідає 3 км на місцевості. На скільки кілометрів пішохід далі від дерева, ніж від прапорця?

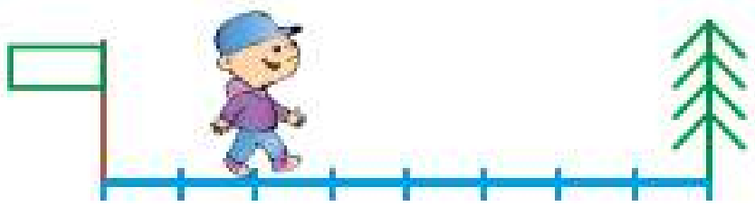

348. Із першого дерева зібрали 18 кг слив, а з другого — у 2 рази більше. Шосту частину всіх слив висушили. Скільки кілограмів слив висушили?

349. Обчисли письмово.

$357 + 218 + 124$ $\quad$ $569 - 181 - 216$

$863 - 195 - 215$ $\quad$ $723 - 318 - 274$

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ В МЕЖАХ 1000

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ З ЧИСЛАМИ 0, 1, 10, 100

350. $530 - 40$ $530 + 40$ $450 + 50$ $960 - 340$ $600 + 270$ $999 - 43$

351. Розглянь записи і зроби висновок.

$1 \cdot 3 = 1 + 1 + 1 = 3$ $0 \cdot 3 = 0 + 0 + 0 = 0$

$1 \cdot a = a$ $0 \cdot a = 0$

352. Добутки $5 \cdot 1$ та $5 \cdot 0$ не можна замінити додаванням однакових доданків. При множенні на 1 і на 0 застосовують такі правила.

При множенні будь-якого числа на одиницю в добутку отримуємо те саме число.

$a \cdot 1 = a$

При множенні будь-якого числа на 0 у добутку отримуємо 0.

$a \cdot 0 = 0$

353. $1 \cdot 100$ $0 \cdot 100$ $1 \cdot 20$ $0 \cdot 20$ $1 \cdot 1$ $0 \cdot 0$

354. $420 + 160$ $140 + 690$ $580 - 440$ $830 - 410$

355. За 4 однакові іграшкові машинки потрібно заплатити 36 грн. Скільки гривень коштують 3 такі машинки?

356. Рибалка спіймав 9 окунів, лящів — у 4 рази більше, ніж окунів, а коропів — на 18 менше, ніж лящів. У скільки разів більше коропів, ніж окунів, спіймав рибалка?

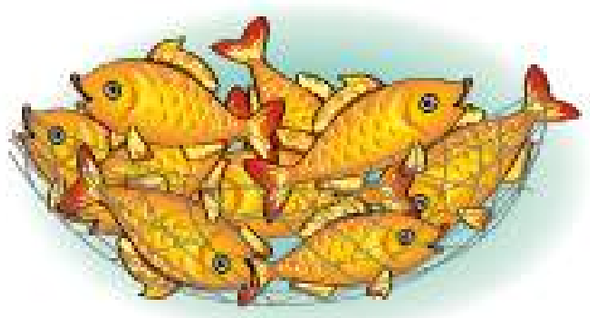

357. Відстань між туристами 20 клітинок. Скільки клітинок розділятиме туристів, коли кожен із них пройде назустріч іншому 8 клітинок?

358. Якщо з лівої шальки забрати гирю масою 2 кг, а до правої прив'язати кульку, то рівновага терезів не порушиться. Як у результаті зміниться рівняння?

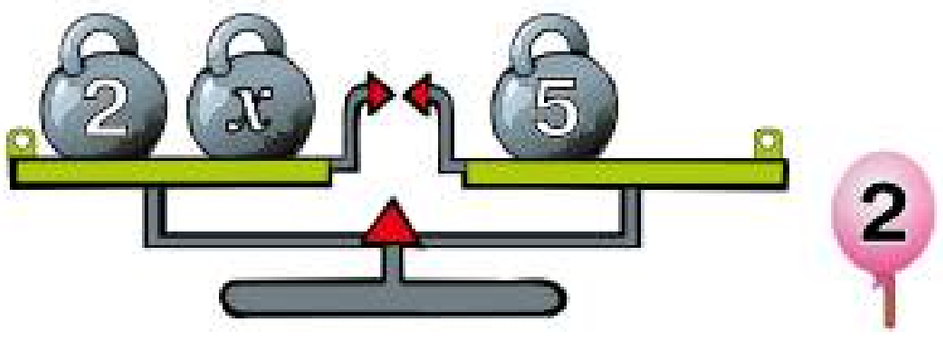

$2 + x = 5$

359. За один рейс автомашина перевозить 50 центнерів вантажу. Скільки центнерів вантажу перевезе автомашина за b рейсів, якщо $b = 5$; $b = 8$; $b = 9$?

360. Яке найменше натуральне число ділиться без остачі на 2? на 3? на 4? на 5? Запиши відповідні рівності.

361. Вежу заввишки 30 м добудували, збільшивши її висоту на третину. Яка висота вежі тепер?

362.

$5 \cdot 0$	$0 \cdot 8$	$420 - 80$	$120 + 231$
$10 \cdot 1$	$1 \cdot 20$	$650 + 70$	$765 - 333$

363. $620 - 310$ $320 + 320$ $960 - 330$ $540 + 240$ $480 - 160$ $888 - 555$

364. Із кожної рівності на множення склади дві рівності на ділення. Зроби висновок.

$1 \cdot 9 = 9$ $3 \cdot 1 = 3$ $6 \cdot 1 = 6$ $1 \cdot a = a$

Якщо число ділимо на те саме число,
то в частці отримуємо 1.
$a : a = 1$

Якщо число ділимо на 1,
то в частці отримуємо те саме число.
$a : 1 = a$

365. $5 \cdot 1$ $5 : 1$ $5 : 5$ $100 \cdot 1$ $100 : 1$ $100 : 100$

366. Завдання на вибір

1. $9 : 9 + 1$ $15 \cdot 1 : 3$ $0 \cdot 5 + 12 : 6$ $0 \cdot 2 + 0 \cdot 7$ $64 - 8 \cdot 8$ $5 : 1 + 0 \cdot 5$

2. $350 + 370$ $560 - 330$ $720 - 160$ $230 + 120$

3. 784 см ☐ 7 м 4 см 3 кг 780 г ☐ 3 кг 870 г
765 см ☐ 76 дм 5 см 4 ц 520 г ☐ 4 кг 520 г

367. У Тараса було 24 марки із серії «Міста України», марок із серії «Тварини» — у 3 рази менше, ніж марок «Міста України», а із серії «Рослини» — у 4 рази менше, ніж марок «Міста України» і «Тварини» разом. Скільки марок із серії «Рослини» було в Тараса?

368. Відстань між туристами, які рухаються у протилежних напрямках, 5 клітинок. Яка відстань розділятиме туристів, коли кожен із них пройде по 8 клітинок?

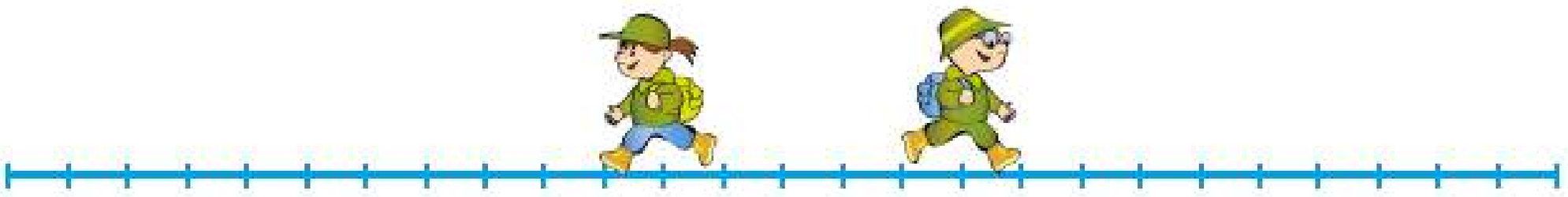

369. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Про папугу, який умів розмовляти

У мешканця Львова був домашній улюбленець — папуга, що вмів розмовляти. Та якось папуга зник.

1) Господар шукав пернатого друга 2 роки та 10 днів, уже й надію втратив, коли раптом почув стук у шибку. Чоловік швиденько відчинив вікно — і папуга влетів у кімнату. Умостившись на жердинці в своїй клітці, він раптом заговорив... польською. Минув цілий рік та 19 днів, поки папуга вимовив першу фразу українською.

У цій історії йдеться про два часові проміжки. Який із них більший? На скільки днів, якщо всі роки були не високосними?

2) Папуга поступово пригадав українську мову, але пам'ятав і польську. Тепер він знає 83 українські слова, 26 польських і 3 англійські, які завчив невідомо де. На скільки менше іноземних слів, аніж українських, знає папуга?

3) Розглянь карту України та знайди на ній Львів. Досліди, в якому напрямку летів папуга, щоб опинитися в Польщі. У якому напрямку він повертався?

370. За чотири однакові зошити Сергій заплатив c гривень. Скільки гривень коштує один такий зошит?

371. Таблиця містить дані, по скільки бетонних плит клали будівельники щодня протягом робочого тижня. Якого дня було покладено найбільше плит? Побудуй графік за даними таблиці.

День тижня	пон.	вівт.	сер.	четв.	п'ятн.
Кількість покладених плит	30	40	35	30	25

372.

$5 : 5 - 6 : 6$	$18 \cdot 1$	$450 + 120$	$543 + 121$
$5 : 1 - 5 : 1$	$1 \cdot 8$	$620 - 310$	$689 - 121$

373. Міст завдовжки 81 м вирішили відремонтувати і для початку вкрили новим асфальтом ділянку завдовжки 9 м. У скільки разів довша ділянка, яка ще потребує ремонту, від уже відремонтованої?

374.

$450 - 360$ $480 - 50$ $430 - 120$

$950 - 130$ $690 + 20$ $930 - 210$

375. $0 \cdot 6 = 0 \longrightarrow 0 : 6 = 0$

При діленні нуля на будь-яке число, що не дорівнює нулю, в частці завжди отримуємо 0.

$$0 : a = 0$$

На нуль ділити не можна!

376. Обчисли ті вирази, значення яких можна знайти.

$0 : 5$	$0 : 0$	$5 \cdot 0$	$0 \cdot 0$	$5 : 0$	$0 \cdot 5$

377. *Складіть і розв'яжіть задачі.*

1. 16 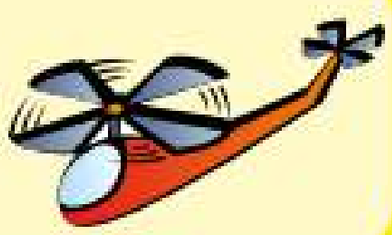 Літаків на ? більше 70 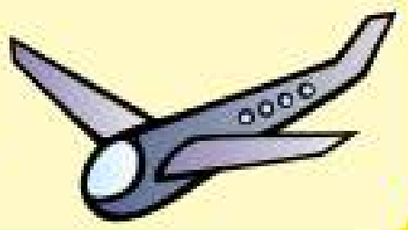

2. 70 Літаків на ? менше 16 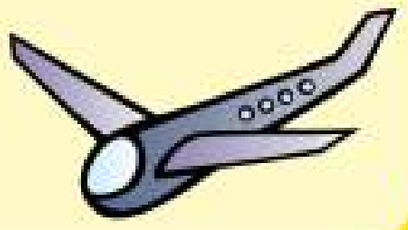

378. Побудуй коло з радіусом 4 см. Проведи в ньому діаметр. Яка довжина діаметра?

379. Відстань між туристами, які рухаються один за одним, 10 клітинок. Яка відстань розділятиме туристів, коли той, хто іде попереду, пройде 8 клітинок, а той, хто позаду, — 6 клітинок?

380. Склади і розв'яжи задачу за виразом, використовуючи у запитанні слова «У скільки разів менше...».

$$(81 - 9) : 9$$

381. Розглянь зашифровані рівності з таблиць множення і ділення. Яка літера позначає більше число в кожній рівності?

$a \cdot 7 = b$ $\quad$ $c : 7 = d$ $\quad$ $e : d = 7$

382. У шкільному хорі займаються 35 дітей, у танцювальному ансамблі — на 37 дітей більше, ніж у хорі, а в секції плавання — у 8 разів менше, ніж у танцювальному ансамблі. На скільки більше дітей займається танцями, ніж плаванням?

383. Довжина прямокутника 13 см, а ширина — 1 см. Знайди його периметр.

384.

45 : 5	0 : 8	420 + 210	350 + 123
42 : 7	0 · 8	550 – 340	444 – 123

385. З однієї ділянки зібрали 5 кг моркви, з другої — у 4 рази більше, ніж із першої, а з третьої — на 8 кг менше, ніж із другої. На скільки менше кілограмів моркви зібрали з першої ділянки, ніж із третьої?

386. $100 \cdot 1$ $400 : 1$ $100 \cdot 0$ $0 : 800$ $0 \cdot 50$ $100 : 100$

387. Поясни спосіб обчислення.

1 дес. · 4 = 4 дес. $10 \cdot 4 = 40$

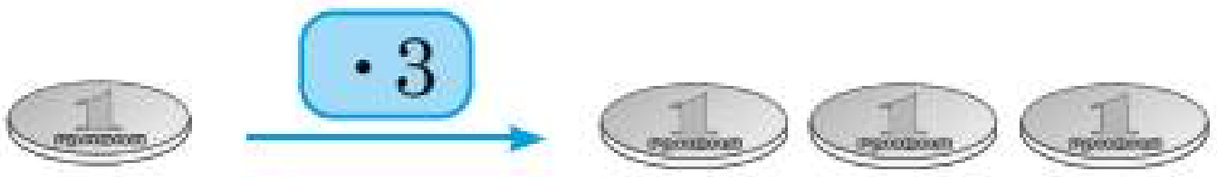

1 сот. · 3 = 3 сот. $100 \cdot 3 = 300$

Виконай множення.

$10 \cdot 5$ $100 \cdot 2$ $10 \cdot 9$ $100 \cdot 6$

388. $100 \cdot 8$ $100 \cdot 4$ $200 + 200$ $400 + 400$ $100 \cdot 9$ $300 + 600$

389. 1 ц · 4 = ☐ ц → 100 кг · 4 = ☐☐☐ кг

1 м · 8 = ☐ м → 10 дм · 8 = ☐☐ дм

1 м · 6 = ☐ м → 100 см · 6 = ☐☐☐ см

390. Доріжка із чотирьох Катрусиних слідів має довжину 800 мм. Якої довжини буде доріжка із п'яти таких слідів?

391. У магазин привезли 8 ящиків цукерок, по 9 кг у кожному, і 6 однакових ящиків печива. Яка маса печива в кожному ящику, якщо загальна маса солодощів 96 кг?

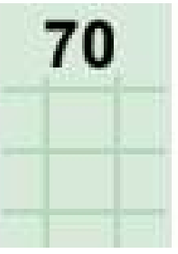

392. Кожна клітинка на схематичному малюнку — це квадратна плитка зі стороною 1 м. Відтвори цей малюнок у зошиті за умови, що клітинка зошита відповідає квадрату зі стороною 50 см.

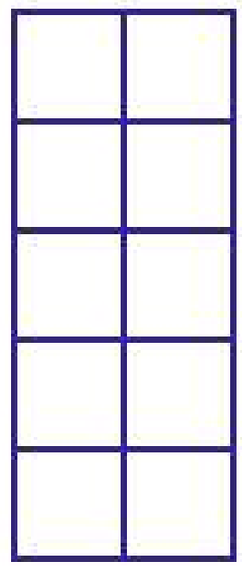

393. За 7 однакових книг заплатили b гривень. Скільки гривень треба заплатити за c таких книг?

394. 24 грн 20 коп. : 4 — 42 м 36 см : 6

24 ц 48 кг : 8 — 72 грн 90 коп. : 9

395.

$100 \cdot 3$	$10 \cdot 6$	$10 \cdot 7 + 100 \cdot 7$
$100 \cdot 5$	$10 \cdot 8$	$5 \cdot 10 + 4 \cdot 100$

396. У трьох мішках було 129 кг картоплі: в першому — 43 кг, у другому — 39 кг, а в третьому — решта. Скільки кілограмів картоплі було в третьому мішку?

397.

$100 \cdot 9$	$10 \cdot 6$	$100 \cdot 2$
$10 \cdot 7$	$100 \cdot 8$	$10 \cdot 2$

398. Обчисли, переставивши множники місцями.

$10 \cdot 3$ $\quad$ $100 \cdot 6$ $\quad$ $10 \cdot 2$ $\quad$ $100 \cdot 8$

Щоб помножити число на 10, потрібно до нього справа приписати один нуль; щоб помножити на 100, потрібно справа приписати два нулі.

399. Із кожної рівності на множення склади дві рівності на ділення.

$3 \cdot 10 = 30$ $8 \cdot 100 = 800$

Щоб число, яке закінчується нулями, поділити на 10, потрібно в ньому відкинути справа один нуль; щоб поділити на 100, потрібно справа відкинути два нулі.

400.

800 : 10	800 : 100	80 : 10	80 : 1
1000 : 10	1000 : 100	100 : 10	100 : 100

401. Для прикрашання ялинки купили 2 гірлянди по 10 лампочок у кожній і 3 гірлянди по 100 лампочок у кожній. Скільки лампочок прикрашали ялинку?

Про що дізнаємось, обчисливши кожен вираз? Який із цих виразів є розв'язанням задачі?

1) $10 \cdot 2$;
2) $100 \cdot 3$;
3) $3 + 2$;
4) $10 + 100$;
5) $100 - 10$;
6) $100 \cdot 3 - 10 \cdot 2$;
7) $10 \cdot 2 + 100 \cdot 3$;
8) $10 \cdot 2 + 100$;
9) $10 + 100 \cdot 3$.

402. Завдання на вибір

1. $40 \cdot 10$ $100 \cdot 2$ $100 \cdot 4$ $50 \cdot 10$ $20 \cdot 10$ $100 \cdot 5$

2. 10 коп. · 100 = □□□□ коп. → □□ грн

7 см · 100 = □□□ см → □ м

8 дм → □□ см : 10 = □ см

10 грн → □□□□ коп. : 100 = □□ коп.

3. Знаки арифметичних дій виписали у порядку їхнього виконання. Перевір, чи правильно це зробили.

□ + □ : □ − □ · □ | : | · | + | − |

403. Склади і розв'яжи задачу про доріжку слідів за схематичним малюнком.

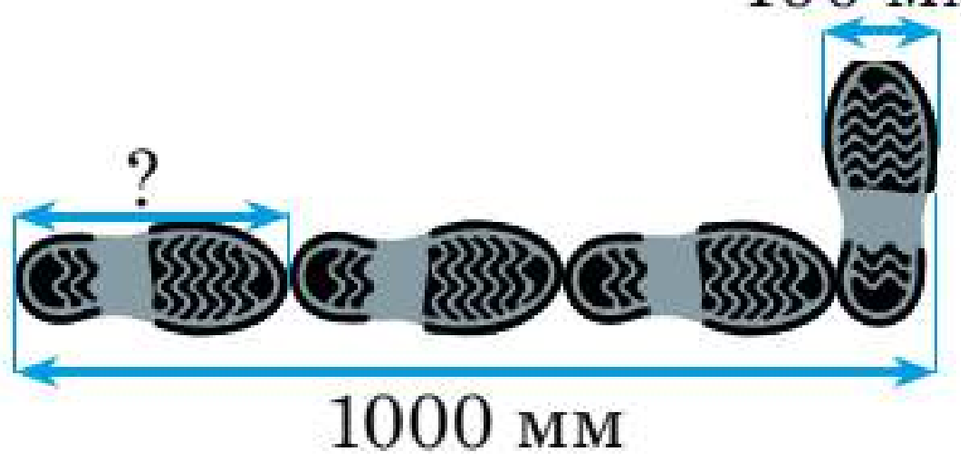

404. Кожна клітинка на схематичному малюнку — це квадратна плитка зі стороною 1 м. Скільки прямокутних плиток зі сторонами 2 м і 1 м потрібно, щоби покрити зображену фігуру?

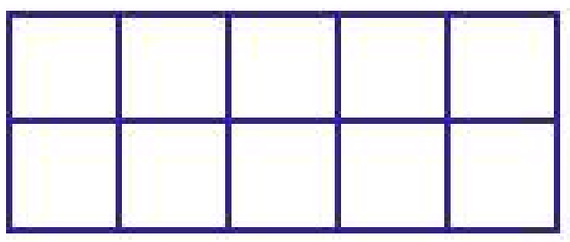

405. Скільки в кубі вершин? ребер? граней? Назви́ буквами кожну вершину, ребро, грань.

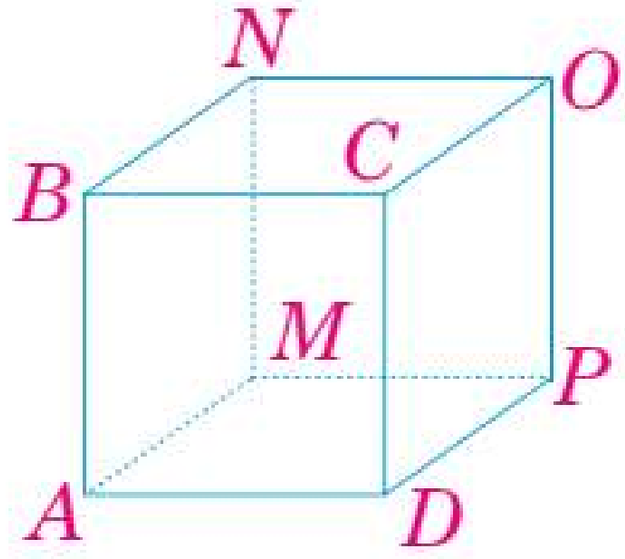

406. 6 · 100 | 5 · 10 | 900 : 100 | 400 : 10
4 · 100 | 6 · 10 | 400 : 100 | 200 : 10

407. Для соління помідорів беруть 10 кг солі на 100 л води. Скільки кілограмів солі треба взяти для приготування такого розсолу в десяти бочках місткістю 40 л кожна?

408. 7 · 9 | 9 · 9 | 8 · 7 | 18 : 9 | 36 : 9 | 54 : 9
5 · 9 | 9 · 4 | 27 : 9 | 45 : 9

409. Пригадай, що означає поділити кругле число на 10.

a	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
$a : 10$	1	2								

410. Поміркуй, чи можна в результаті ділення числа на 10 отримати остачу 10; остачу, більшу ніж 10. Поясни свою думку.

411. Як треба змінити кожне ділене із завдання № 409, щоб отримати остачу 1? остачу 2? остачу 3? остачу 4? остачу 5? Запиши відповідні рівності.

412. У числовому ряду від 1 до 100 є дев'ять чисел, які діляться на 10 так, що частка дорівнює остачі. Запиши ці рівності.

413. У магазин привезли 4 ящики різного печива і розфасували його в пакети, по 10 кг у кожен. Розглянь діаграму. Чи можна одразу сказати, яка буде частка та остача у кожному випадку? Виконай ділення і переконайся.

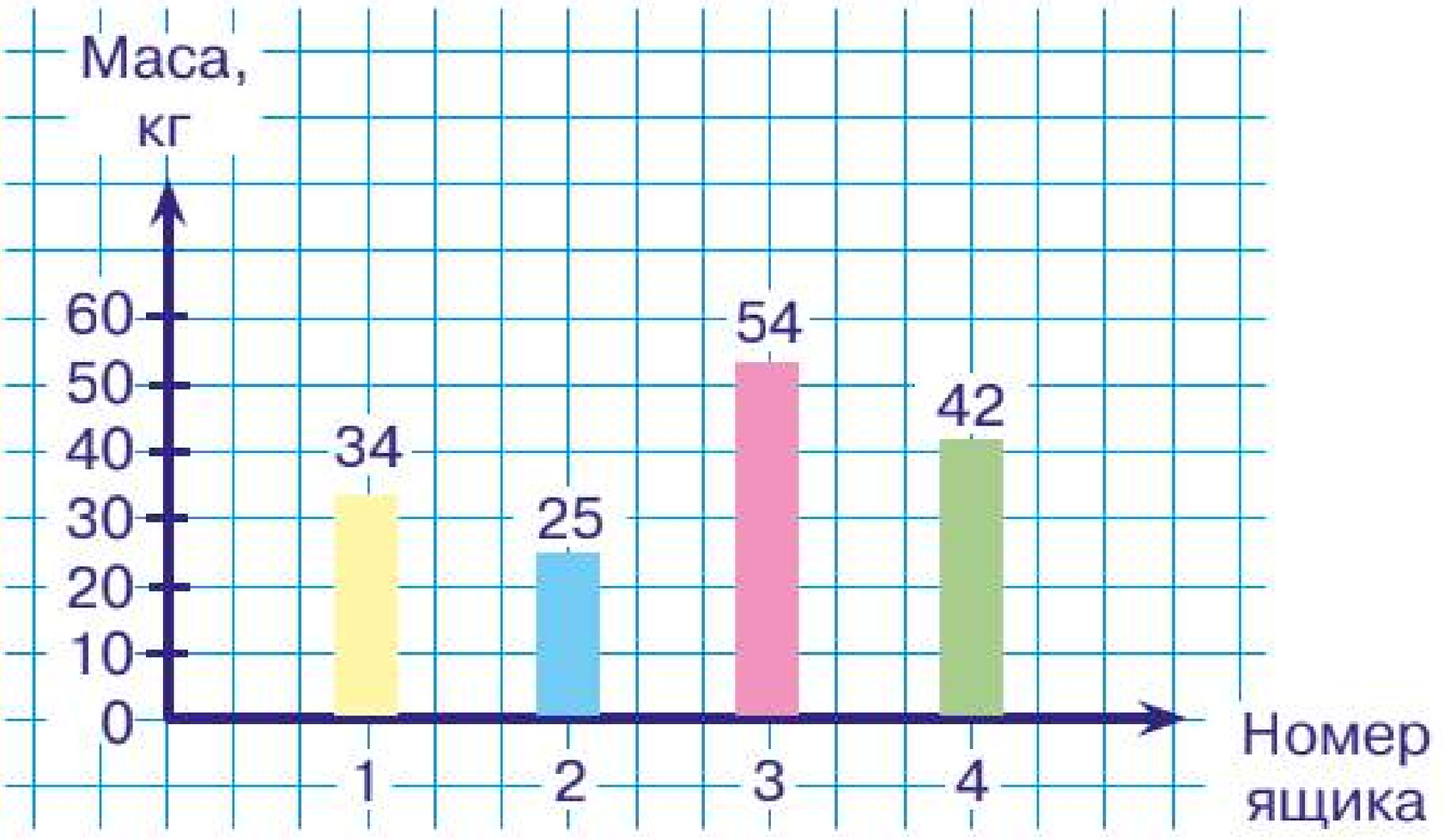

414. Запиши числа, що вказують масу ящиків із печивом (№ 413), у вигляді суми доданків, один із яких ділиться на 10 без остачі, а другий є остачею.

Зразок. $54 = 50 + 4$

415. У результаті ділення числа 56 на 10 отримаємо остачу 6. Яке число потрібно додати до 56, щоб сума ділилася на 10 без остачі? Виконай обчислення і переконайся.

416. Яке число потрібно відняти від 56, щоб різниця ділилася на 10 без остачі? Виконай обчислення і переконайся.

417. Як треба змінити кожне ділене в таблиці ділення на 10 (№ 409), щоб отримати остачу 6? остачу 7? остачу 8? остачу 9? Запиши чотири рівності.

418. $4 \cdot 9$ $2 \cdot 9$ $3 \cdot 9$ $50 : 10$ $63 : 9$ $100 : 10$
$6 \cdot 9$ $10 \cdot 9$ $72 : 9$ $81 : 9$

419. За допомогою таблиці ділення на 10 і таблиці множення на 9 обчисли всі можливі такі вирази.

$\square\square : 10 \cdot 9$

420. *Пригадай!*

1 м = 10 дм 1 дм = 10 см 1 см = 10 мм

421. Виконай ділення іменованих чисел на 10 за зразком.

Зразок. 56 дм : 10 = 5 дм (ост. 6 дм)

38 дм : 10
75 см : 10
49 дм : 10
63 мм : 10

422. Дванадцять шоколадок потрібно поділити між вісьмома дітьми порівну. Скільки цілих шоколадок і скільки частин шоколадки отримає кожна дитина? Які це будуть частини?

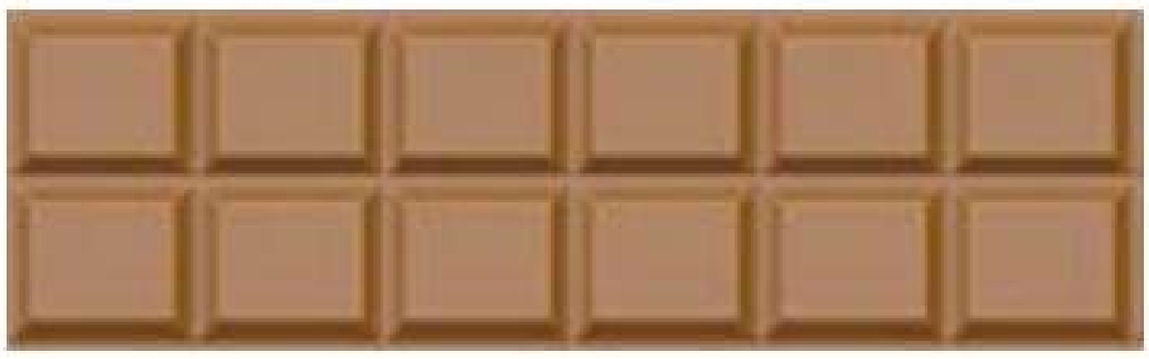

423. Поділи на 10 числа: 12, 23, 38. Яка буде остача, якщо кожне з цих чисел помножити на 2?

424. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

К А А Ь Р С

$(14 \cdot 2) : (14 : 2) + (12 - 6) : 2$

425. Випиши попарно вирази з однаковими значеннями.

Зразок. 8 : 2 = 12 : 3

60 : 10
30 : 10
40 : 10
90 : 10
54 : 9
36 : 9
81 : 9
27 : 9
20 : 10
50 : 10
80 : 10
70 : 10
63 : 9
72 : 9
45 : 9
18 : 9

426. Поділи на 10 числа: 15, 25, 35. Яка буде остача, якщо кожне ділене помножити на 2?

427. Поділи число 10 на 3, на 4, на 6, на 7, на 8, на 9. Які остачі ти отримаєш?

428.

$3 \cdot 10$	$10 \cdot 10$	$8 \cdot 10$
$8 \cdot 9$	$6 \cdot 10$	

$100 : 1$	$80 : 10$	$10 : 10$
$60 : 10$	$45 : 9$	

429. Відстань до стіни 77 дм. Землемірним циркулем відмірюють кроки завдовжки 10 дм. Скільки таких кроків до стіни вийде?

430. Додай числа десятками до 29; до 39; до 49; до 59.

431. Пригадай, що означає помножити число на 10.

a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
$a \cdot 10$	10	20								

432. За допомогою таблиці з № 431 можна визначити, скільки десяток потрібно додати, щоб отримати число, яке є в таблиці, або число, якого в таблиці немає. Поясни обидва випадки.

433. **Завдання на вибір**

1. $25 : 5 + 1$ $\quad$ $428 + 6 \cdot 0$

$25 : 5 \cdot 1$ $\quad$ $(428 + 6) \cdot 0$

2. $(400 + 600) \cdot 1 \square (400 + 600) : 10$

$0 \cdot (24 : 6) + (0 + 9) \square 1 \cdot (24 : 6) + (0 + 9)$

3. Добери пропущені числа.

$\square\square \cdot 1 = 40$ $\quad$ $800 : \square\square = 80$

$\square\square \cdot 10 = 400$ $\quad$ $50 : \square\square = 1$

434. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

К	К	Н	А	И	Ж
$5 \cdot (10 - 5 - 2) : (6 : 3 : 2)$					

435. 1) Кожен квадрат на зображених діаграмах відповідає числу 10, а кожен прямокутник — остачі від ділення на 10. Серед поданих чисел знайди ті, які ілюструють ці діаграми. Запиши рівності на ділення з остачею.

17, 21, 33, 45, 53, 67.

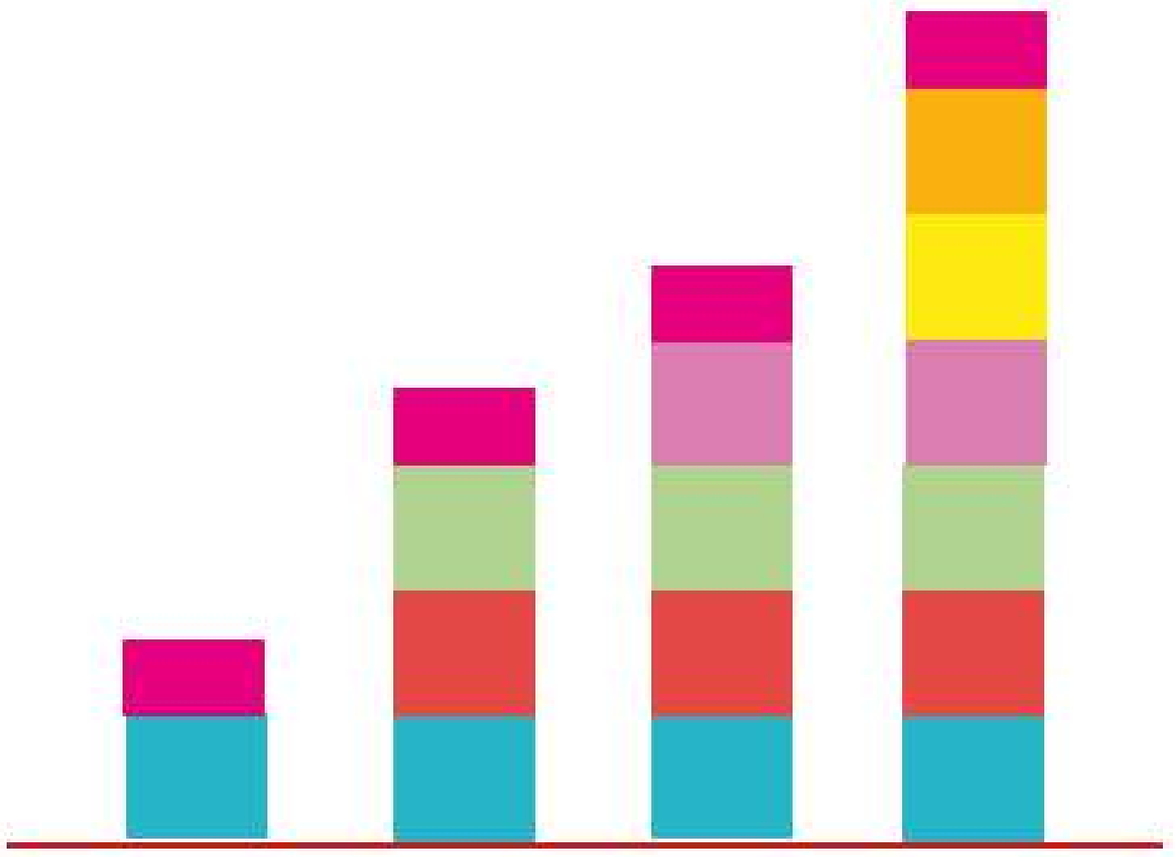

2) Які числа виявилися «зайвими»? Побудуй відповідні стовпчики діаграм.

436. Збільш у 10 разів числа: 4, 10, 2, 8, 5, 3, 9, 6, 7, 1. Отримані результати запиши в один рядок за порядком.

437. У кожному з восьми ящиків було по 8 кг бананів. Усі банани розклали в пакети, по 9 кг у кожен. Скільки пакетів знадобилося? Скільки кілограмів бананів залишилося?

438. $7 \cdot 10$ $5 \cdot 10$ $6 \cdot 10$ $2 \cdot 10$ $1 \cdot 10$ $64 : 8$ $20 : 10$ $0 : 10$ $40 : 10$ $54 : 9$

439. Виконай множення за зразком.

Зразок. 5 дм 6 см · 10 = 5 м 6 дм

3 см 8 мм · 10 7 дм 5 см · 10

440. За допомогою таблиці ділення на 10 і таблиці множення на 8 обчисли всі можливі такі вирази.

□□ : 10 · 8

441. Дослідúть:

1) чи може число, що ділиться на 10 без остачі, ділитися на 2 з остачею;
2) чи може число, що ділиться на 2 без остачі, ділитися на 10 з остачею.

442. Перевір, чи правильно виконали дії з іменованими числами. Виконай за зразком.

Зразок.

50 грн : 20 коп.
: 10
5 грн 2 коп.
· 7
35 грн 14 коп.

60 грн 80 коп.
: 10
□ грн □ коп.
· 3
□□ грн □□ коп.

443. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

И С К О А Р

$2 \cdot (4 \cdot 9 - 3 \cdot 8) - 40 : 10$

444. 1) Розглянь кругову діаграму, що ілюструє одну годину. Якою літерою позначено половину години (30 хв)? третю частину (20 хв)? шосту частину (10 хв)? Установи відповідність між літерами та числами за зразком.

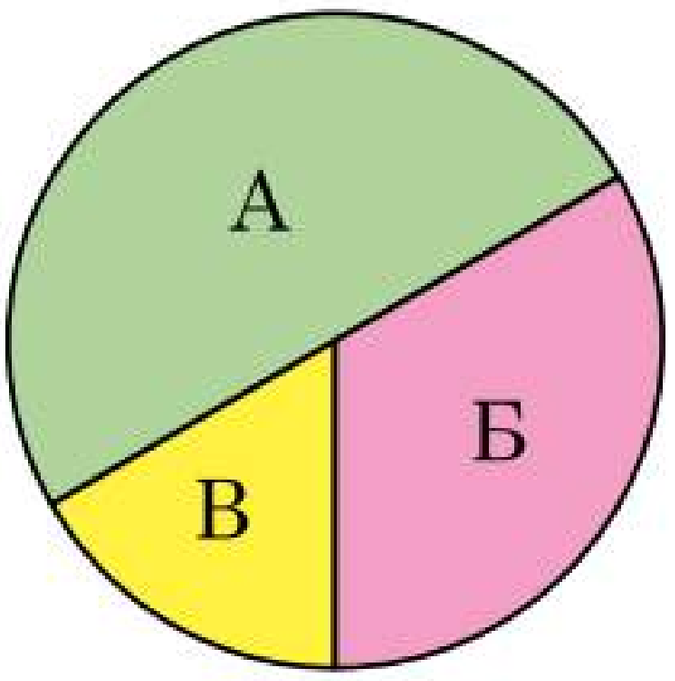

Зразок. А → 30 хв

2) Поміркуй, який вигляд буде мати діаграма, коли суму цих чисел поділити на їхню кількість. Зобрази схематично.

445. У магазин привезли 87 кг картоплі. Її розфасували в сітки, по 10 кг у кожну. Скільки сіток знадобилося? Скільки кілограмів картоплі залишилося?

446. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

Л	К	О	Ь	О	Р

$100 - (50 : 10 + 50) - (20 - 3 \cdot 6)$

МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ РОЗРЯДНИХ ЧИСЕЛ НА ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

447.

600 : 100	900 : 100	70 : 10
50 : 10	10 : 2	1000 : 100

80		

448. Поясни, як знаходили добутки.

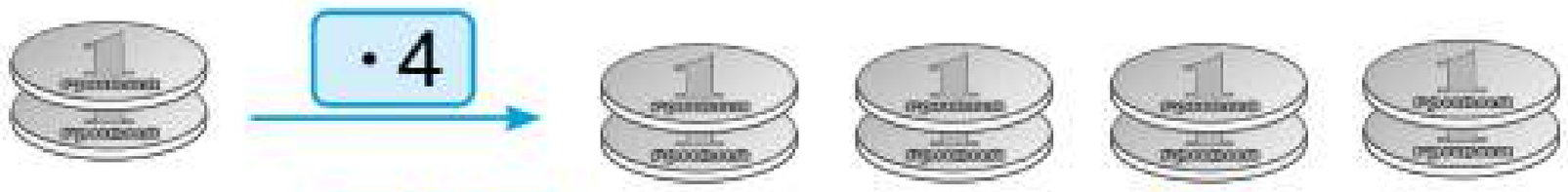

$200 \cdot 4 = \square\square\square$ 2 сот. $\cdot 4 = \square$ сот.

$30 \cdot 3 = \square\square$ 3 дес. $\cdot 3 = \square$ дес.

Виконай множення.

$200 \cdot 3$ $400 \cdot 2$ $30 \cdot 2$ $20 \cdot 4$

449. $200 \cdot 4$ $100 \cdot 9$ $100 \cdot 8$ $200 \cdot 2$ $100 \cdot 4$ $300 \cdot 3$

450. Довжина трьох однакових секцій паркану 18 м. Скільки таких секцій потрібно, щоб поставити паркан завдовжки 30 м?

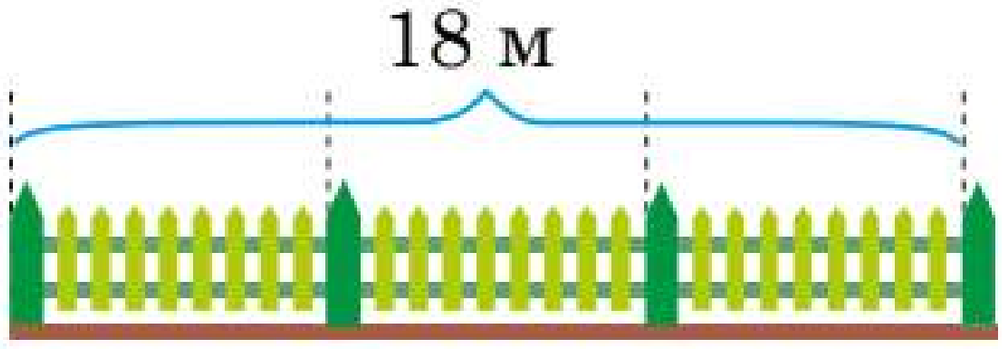

451. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

$(\square + \square) : (\square - \square) \cdot \square$ $(600 + 300) : (803 - 703) \cdot 3$

452. З однієї ділянки зібрали 200 кг моркви, а з другої — у 2 рази більше. Десяту частину всієї моркви витратили на корм кролям. Скільки кілограмів моркви згодували кролям?

453. Фермер купив 5 телят масою 30 кг кожне і 10 поросят однакової маси. Яка маса одного поросяти, якщо маса всіх тварин 300 кг?

454. Олег подолав 15 клітинок п'ятьма однаковими кроками. Скільки таких кроків він має зробити, щоб подолати 21 клітинку?

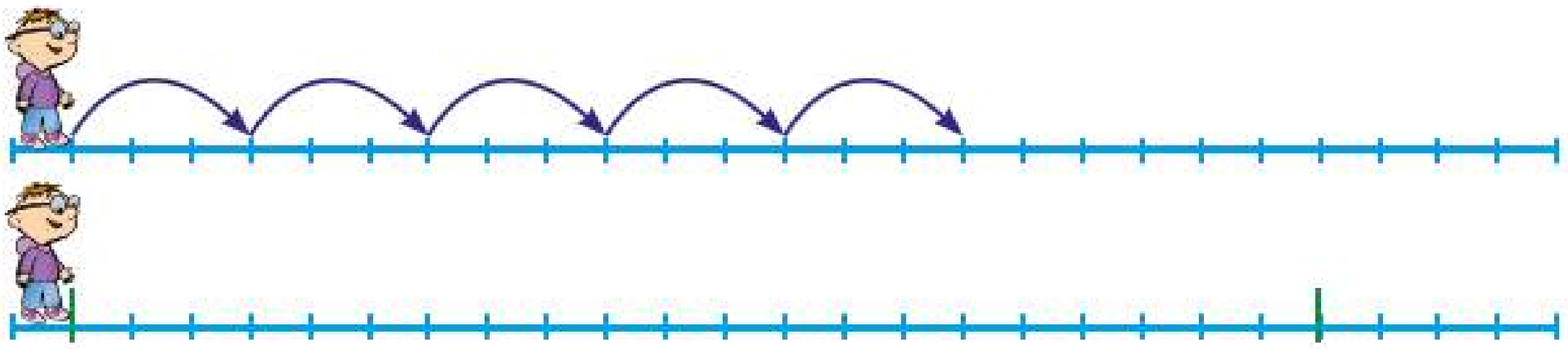

455. Розв'яжи рівняння, які ти можеш розв'язати.

$0 + x = 10$ $\quad x - 0 = 10$ $\quad 12 - x = 18$

456. Першого дня у табір відпочинку приїхало 300 дітей, а другого — у 2 рази більше. Десяту частину всіх дітей становили третьокласники. Скільки третьокласників приїхало відпочивати?

457.

600 : 10	500 : 500	100 · 3
200 · 2	400 : 100	100 · 8

458. Поясни, як знаходили частки.

5 дес. : 5 = 1 дес. $\quad$ 50 : 5 = 10

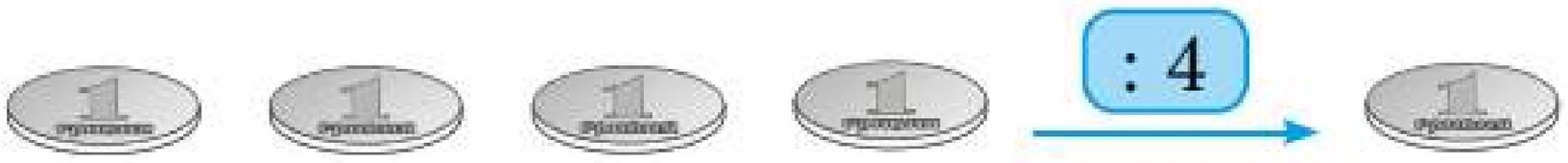

4 сот. : 4 = 1 сот. $\quad$ 400 : 4 = 100

459. 600 : 6 800 : 8 20 : 2 90 : 9
600 : 100 800 : 100 20 : 10 90 : 10

460. 100 : 2 20 · 1 500 : 10
400 : 10 200 : 10 4 · 10

461. 8 ц : 4 = □ ц → 800 кг : 4 = □□□ кг
6 м : 3 = □ м → 600 см : 3 = □□□ см

462. Робітники та робітниці агрофірми мали посадити 670 саджанців. Першого дня вони посадили 130 саджанців, другого дня — 140 саджанців, а решту посадили протягом 4 днів, щодня порівну. По скільки саджанців вони садили в кожний з останніх чотирьох днів?

463. 900 : 3 20 · 3 800 : 2 5 · 20 + 40
600 : 2 10 · 6 800 : 10 6 · 40 + 30

464. В одній будівельній фірмі 400 робітників, а в другій — 350. Із першої фірми пішли у відпустку 100 осіб, а з другої — вдвічі менше. Скільки робітників залишилось на роботі у кожній фірмі?

ДІЛЕННЯ ЧИСЛА НА ДОБУТОК (60 : 20, 800 : 40)

465. 600 : 3 800 : 4 700 : 7
500 : 10 400 : 2 1000 : 100

466. 800 : 2 900 : 3 800 : 4 200 · 2 100 · 3 400 : 2

467. «Сплети» числове мереживо:
11 + 11 → □□ ... до 110.

468.

Поділити число на добуток можна так: спочатку поділити число на один із множників, а потім результат поділити на інший множник.

$600 : 20 = 600 : (2 \cdot 10) =$
$= (600 : 2) : 10 = 300 : 10 = 30$
або
$600 : 20 = 600 : (10 \cdot 2) =$
$= (600 : 10) : 2 = 60 : 2 = 30$

469. 800 : 40 900 : 30 800 : 20 600 : 30

470. 72 : (9 · 2) 48 : (6 · 2) 24 : (3 · 4)

471. Виконай ділення, розклавши дільник на множники.

64 : 16 54 : 18 36 : 12 60 : 15

472. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

(□ + □) · □ – □ : □ (10 + 50) · 5 – 900 : 30

473. Робітники та робітниці лісового господарства посадили 4 алеї по 200 дерев у кожній. Серед усіх дерев було 400 дубів, а решта — липи і ясени, до того ж тих та інших порівну. Скільки дерев кожної породи посадили?

474. 400 : 20 100 · 0 600 : 2 24 : 12
400 : 100 50 : 1 600 : 20 42 : 14

475. У саду 360 яблунь, груш — на 60 менше, ніж яблунь, а слив — у 3 рази менше, ніж груш. Скільки слив у саду?

МНОЖЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО І ЧИСЛА НА СУМУ
(25 · 3, 4 · 31, 120 · 3)

476. 100 : 20 | 600 : 20 | 500 : 100 | 900 : 30 | 800 : 40 | 1000 : 10

477. На кожній із семи поличок стоять 6 довідників і 3 енциклопедії. Скільки всього книг на цих семи поличках?

Розглянь розв'язання задачі різними способами. Поясни, про що дізналися кожною дією.

Розв'язання

1-й спосіб

$(6 + 3) \cdot 7 = 63$ (кн.)

Відповідь: 63 книги.

2-й спосіб

$6 \cdot 7 + 3 \cdot 7 = 63$ (кн.)

Відповідь: 63 книги.

478. Поясни, як помножили суму на число.

$(3 + 4) \cdot 6 = 7 \cdot 6 = 42$

$(3 + 4) \cdot 6 = 3 \cdot 6 + 4 \cdot 6 = 18 + 24 = 42$

Щоб помножити суму на число, можна помножити на це число кожен доданок і знайдені добутки додати.

479. Обчисли, розклавши перший множник на зручні доданки.

$14 \cdot 3$ $43 \cdot 2$ $36 \cdot 2$ $12 \cdot 5$

480. Завдання на вибір

1. Обчисли, розклавши дільник на множники.

90 : 18 48 : 16 42 : 14 45 : 15

2.

a			7			3			9			5			4			2			8
$11 \cdot a$																					

3. «Сплети» числове мереживо:

$12 + 12 \rightarrow \square\square$ ... до 120.

481. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. За 5 однакових календариків заплатили 40 грн. Яка ціна одного календарика?

2. За 5 однакових календариків заплатили 40 грн. Скільки гривень коштують 8 таких календариків?

3. За 5 однакових календариків заплатили 40 грн. Скільки таких календариків можна купити за 24 грн?

482. У семи однакових банках 21 л соку. Скільки таких банок потрібно, щоб розлити 27 л соку?

483.

$32 \cdot 2$	$24 \cdot 2$	$21 \cdot 4$	$31 \cdot 3$
$14 \cdot 4$	$13 \cdot 3$	$15 \cdot 3$	$25 \cdot 4$

484.

$60 \cdot 3$	$800 + 100$	$50 \cdot 6$
$500 : 5$	$90 \cdot 4$	$900 : 3$

485. Купили 4 тістечка і 3 зефіри. Скільки гривень заплатили за покупку, якщо ціна тістечка й зефіру однакова і становить 7 грн?

Розглянь розв'язання задачі різними способами. Поясни, про що дізналися кожною дією.

Розв'язання

1-й спосіб

$7 \cdot (4 + 3) = 49$ (грн)

Відповідь: 49 гривень.

2-й спосіб

$7 \cdot 4 + 7 \cdot 3 = 49$ (грн)

Відповідь: 49 гривень.

486. Поясни, як помножили число на суму.

$8 \cdot (3 + 2) = 8 \cdot 5 = 40$

$8 \cdot (3 + 2) = 8 \cdot 3 + 8 \cdot 2 = 24 + 16 = 40$

Щоб помножити число на суму,
можна помножити число на кожний доданок
і знайдені добутки додати.

487. Обчисли, розклавши другий множник на зручні доданки.

$3 \cdot 24$ $6 \cdot 12$ $5 \cdot 11$ $4 \cdot 22$

488. Обчисли, розклавши дільник на множники.

$64 : 32$ $36 : 18$ $63 : 21$ $48 : 24$

489. Завдання на вибір

1. «Сплети» числове мереживо:

$13 + 13 \rightarrow$ ☐☐ ... до 130.

2. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

(☐ + ☐) : (☐ · ☐) – ☐ $(300 + 200) : (25 \cdot 4) - 5$

3.

a			5			8			6			4			9			3			7
$a \cdot 12$																					

490. Склади і розв'яжи рівняння.

1) Невідоме число помножили на 5 і отримали 35. Знайди невідоме число.

2) Невідоме число поділили на 10 і отримали 8. Знайди невідоме число.

491. Якщо від лівої шальки відв'язати кульку, а на праву поставити гирю масою 2 кг, то рівновага терезів не порушиться. Як зміниться в такому випадку рівняння?

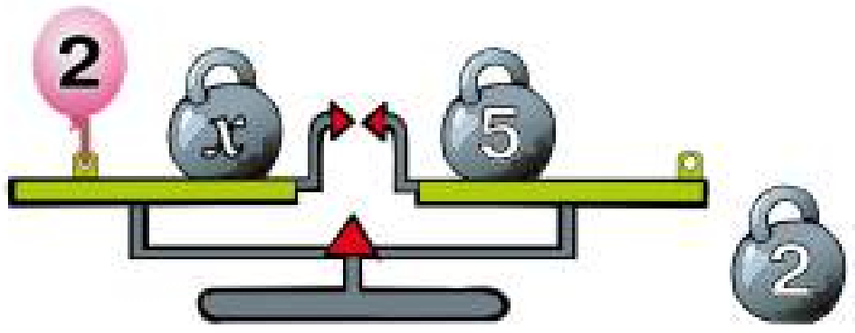

$x - 2 = 5$

492. Скільки часу минуло між показами годинників, зображених на малюнку *А*? зображених на малюнку *Б*?

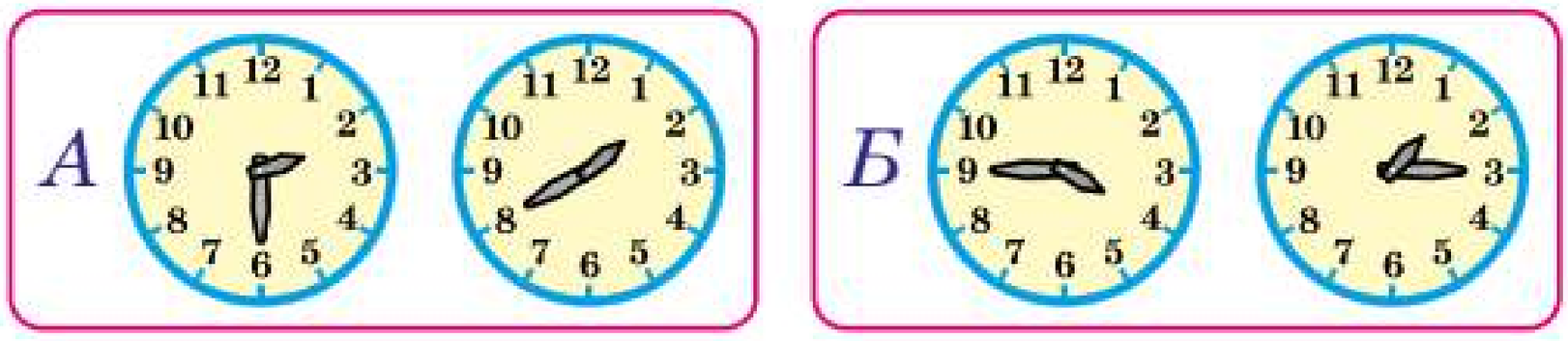

493.

80 : 20	2 · 24	7 · 11	(50 + 50) · 2
500 : 10	5 · 12	4 · 21	(30 + 40) · 10

494. Від стрічки завдовжки 1 м відрізали 3 куски по 28 см кожен. Скільки сантиметрів стрічки залишилося?

495.

12 · 3	15 · 3	11 · 7
21 · 4	32 · 2	14 · 4

496. $3 \cdot (20 + 5)$ $6 \cdot (10 + 6)$ $4 \cdot (10 + 1)$

497.

При множенні одноцифрового числа на двоцифрове застосовують переставну властивість дії множення.

$3 \cdot 26 = 26 \cdot 3 = 78$

498. $4 \cdot 20$ $2 \cdot 26$ $6 \cdot 11$ $3 \cdot 32$
$3 \cdot 21$ $5 \cdot 13$ $8 \cdot 12$ $2 \cdot 36$

499. «Сплети» числове мереживо:

$14 + 14 \rightarrow$ □□ ... до 140.

500. Вантажник переніс 8 ящиків за 4 рази. Скільки ящиків він перенесе за 5 разів, якщо братиме щоразу на один ящик більше?

501.

a			4			7			6			8			5			9			2			3
$a \cdot 13$																								

502. Олеся подолала 25 клітинок п'ятьма однаковими кроками. Скільки клітинок вона зможе пройти за п'ять кроків, якщо збільшить довжину кожного свого кроку на клітинку?

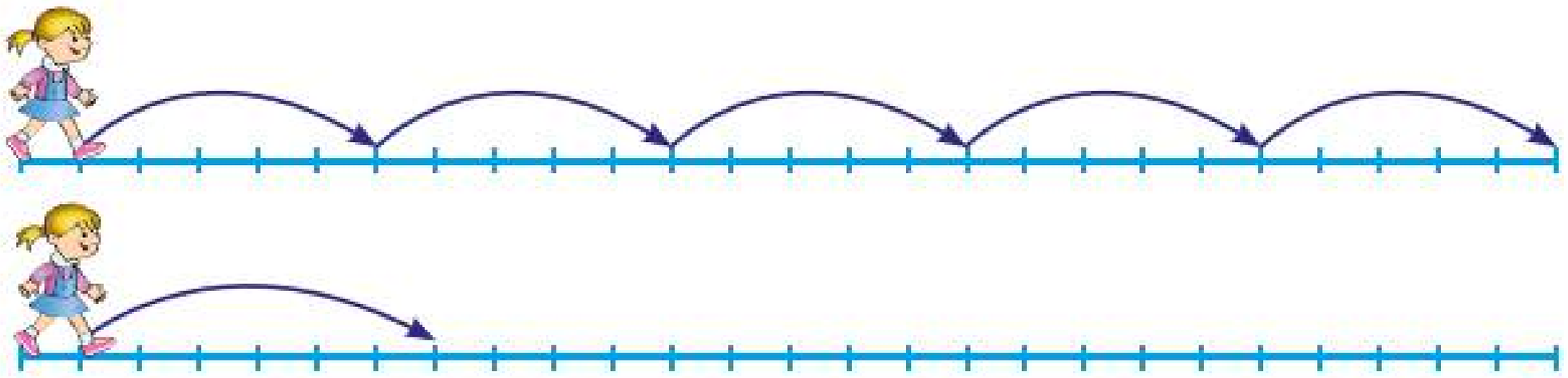

503. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Єноти з Касселя

Єноти — дуже милі на вигляд тварини. Вони добре плавають, спритно лазять по деревах і навіть можуть стрибати з висоти 6–8 метрів. Батьківщина єнотів — Північна Америка. У Європу, зокрема в Німеччину, цих тварин завезли у минулому столітті. Останніми роками єноти так розплодилися, що перестали боятися людей і почали масово переселятися в міста.

1) У німецькому місті Кассель в місцевому парку живе 64 єноти, а восьма частина від цієї кількості приходить до них у гості. Скільки всього єнотів можна побачити в цьому парку?

2) Діти дуже люблять малювати єнотів, тож у Касселі вирішили влаштувати тематичну виставку дитячих робіт. Усього було представлено 40 малюнків, до того ж першого дня — половину від цієї кількості, а в два наступні дні — порівну. Скільки малюнків з'явилося на виставці третього дня?

3) Щоб подивитись на єнотів, у Кассель приїхали 24 туристичні групи з Дортмунда, з Бонна — на 15 груп більше, ніж із Дортмунда, а з Берліна — стільки, скільки із Дортмунда й Бонна разом. Скільки туристичних груп приїхало у Кассель з Берліна?

504. $500 : 5 : 10$ $\quad 600 - 25 \cdot 4$ $\quad (80 - 20) : 20$

$100 \cdot 2 : 200$ $\quad 200 + 3 \cdot 32$ $\quad 80 - 20 : 20$

505. Для класної бібліотеки 12 учнів принесли по 2 книжки і 13 учениць — по 3 книжки. Скільки всього книжок зібрали діти?

506. $60 : 20$ $90 : 10$ $300 : 100$ $80 : 40$ $100 : 20$ $1000 : 100$

507.

При множенні одноцифрового числа на двоцифрове можна спочатку двоцифрове розкласти на десятки й одиниці, а потім одноцифрове число помножити окремо на десятки та одиниці й результати додати.

$4 \cdot 23 = 4 \cdot (20 + 3) = 4 \cdot 20 + 4 \cdot 3 = 80 + 12 = 92$

508. $6 \cdot 15$ $8 \cdot 11$ $2 \cdot 32$ $4 \cdot 31$ $3 \cdot 23$ $4 \cdot 16$

509.

a			3			6			7			5			4			9			2			8
$a \cdot 14$																								

510. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

$(\square - \square \cdot \square) : \square + \square$ $(170 - 49 \cdot 2) : 9 + 2$

511. Вахтанг побудував із дванадцяти кубиків 3 однакові вежі. Скільки кубиків йому знадобиться, щоб побудувати 7 веж, якщо кожна вежа буде на 2 кубики вищою?

512. Склади і розв'яжи рівняння.

1) До числа 120 додали невідоме число й отримали 180. Знайди невідоме число.
2) Від невідомого числа відняли 40 і отримали 110. Знайди невідоме число.

513. «Сплети» числове мереживо:

15 + 15 → □□ ... до 150.

514. $3 \cdot 21$ $5 \cdot 12$ $4 \cdot 25$ $4 \cdot 13$

$2 \cdot 28$ $7 \cdot 11$ $2 \cdot 41$ $3 \cdot 16$

515. До жіночого костюма пришили 4 великі ґудзики і 6 малих ґудзиків. Скільки ґудзиків потрібно для восьми таких костюмів?

516.

$13 \cdot 2$	$21 \cdot 4$	$18 \cdot 2$
$24 \cdot 3$	$14 \cdot 2$	$13 \cdot 3$

517. Розклади другий множник на десятки й одиниці. Знайди добутки і додай результати.

$5 \cdot 25$ $3 \cdot 18$ $4 \cdot 36$ $6 \cdot 25$

518.

a			4			9			8			5			3			7			2			6
$a \cdot 15$																								

519. У книзі 32 сторінки. Першого дня учень прочитав четверту частину книжки, а другого дня — у 2 рази більше. Скільки сторінок залишилося прочитати учневі?

520. *Складіть і розв'яжіть задачі.*

1.

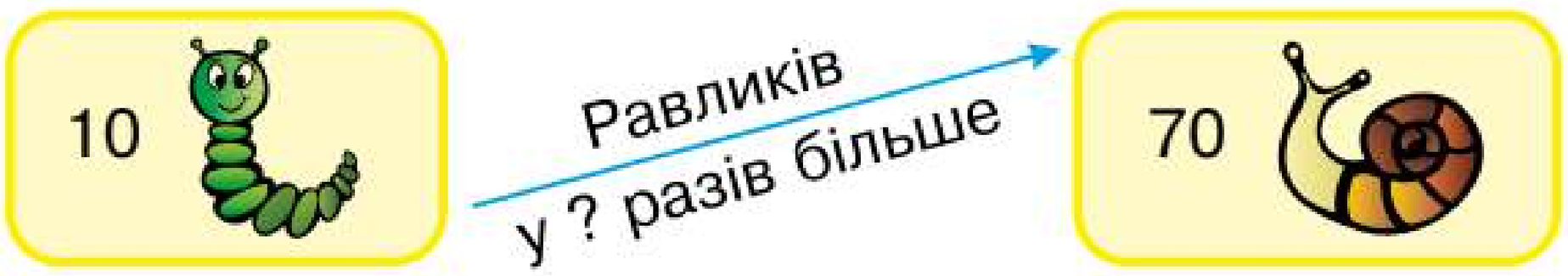

2.

92

521. «Сплети» числове мереживо:

16 + 16 → □□ ... до 160.

522. Якщо з лівої шальки забрати гирю масою 4 кг, а до правої прив'язати кульку, то рівновага терезів не порушиться. Як зміниться у цьому випадку рівняння?

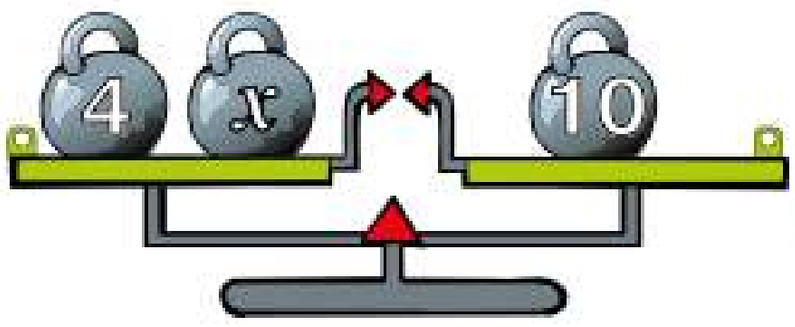

$4 + x = 10$

523.

$17 \cdot 3$	$14 \cdot 5$	$12 \cdot 8$	$400 : 2$
$18 \cdot 2$	$19 \cdot 3$	$11 \cdot 9$	$900 : 30$

524. Дідусь на дачі зібрав насіння буряків та огірків. Насіння буряків він розсипав у 9 пакетів по 50 г у кожен, а насіння огірків — у 8 пакетів по 30 г у кожен. Скільки всього грамів насіння зібрав дідусь?

525.

$23 \cdot 2$	$18 \cdot 3$	$36 \cdot 2$
$15 \cdot 5$	$70 : 7$	$24 \cdot 4$

526. Поясни, як виконали обчислення.

$70 \cdot 6 = 7$ дес. $\cdot 6 = 42$ дес. $= 420$

$240 : 4 = 24$ дес. $: 4 = 6$ дес. $= 60$

527.

$30 \cdot 7$	$50 \cdot 6$	$360 : 6$	$480 : 8$
$70 \cdot 4$	$90 \cdot 3$	$320 : 4$	$810 : 9$

528. «Сплети» числове мереживо:

17 + 17 → □□ ... до 170.

529. У двох однакових глечиках один літр молока. Скільки літрів молока в чотирьох таких глечиках?

Вказівка. Спочатку дізнайся, у скільки разів більше глечиків наповнили молоком.

530.

a			2			5			3			4			9			7			6			8
$a \cdot 16$																								

531. До обіду в магазині продали 5 однакових ящиків яблук загальною масою 100 кг, а після обіду — 4 такі самі ящики. Скільки кілограмів яблук продали після обіду?

532. Скільки часу минуло між показами електронних годинників, зображених на малюнку?

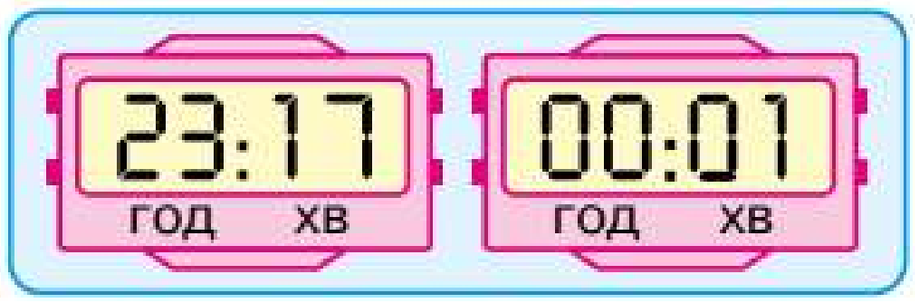

533.

160 : 4	240 : 6	720 : 8	190 : 10
180 : 3	350 : 5	630 : 9	400 : 100

534. Щоби поклеїти 12 рулонів шпалер, використали 4 банки клею. Скільки банок клею потрібно, щоб поклеїти 30 рулонів таких шпалер за умови, що витрата клею не зміниться?

535.

640 : 8 | 810 : 9 | 270 : 9 | 560 : 7 | 420 : 7 | 280 : 4

536. Поясни, як виконали обчислення.

$230 \cdot 3 = (200 + 30) \cdot 3 =$
$= 200 \cdot 3 + 30 \cdot 3 =$
$= 600 + 90 = 690$

537. $120 \cdot 4$ $250 \cdot 3$ $360 \cdot 2$ $420 \cdot 2$

538. Завдання на вибір

1. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

$(\square + \square \cdot \square) : (\square - \square)$

$(400 + 210 \cdot 2) : (190 - 180)$

2.

a			9			2			8			3			7			4			6			5
$a \cdot 17$																							

3. «Сплети» числове мереживо:

$18 + 18 \rightarrow \square\square$ ... до 180.

539. Пошили однакову кількість простирадл і рушників, витрачаючи на один рушник 2 м полотна, а на простирадло — на 2 м більше. Скільки метрів полотна пішло на простирадла, якщо на рушники витратили 20 м?

План розв'язування

1) Скільки метрів полотна витрачали на одне простирадло?
2) Скільки пошили рушників?
3) Скільки метрів полотна витратили на простирадла?

540. 2 м – 2 см = □ м □□ см = □□□ см
3 ц – 3 кг = □ ц □□ кг = □□□ кг
4 грн – 10 коп. = □ грн □□ коп. = □□□ коп.
5 см – 5 мм = □ см □ мм = □□ мм

541. $330 \cdot 3$ $400 : 4$ $420 \cdot 2$ $180 : 6$
$220 \cdot 2$ $500 : 5$ $700 : 7$ $560 : 7$

542. Господиня засолила однакову кількість банок огірків і помідорів. У кожну банку вона клала 3 кг огірків, а помідорів — на 1 кг більше. Скільки кілограмів помідорів засолила господиня, якщо огірків вона засолила 48 кг?

543. $320 \cdot 3$ $150 \cdot 4$ $210 \cdot 3$ $430 \cdot 2$ $120 \cdot 6$ $430 - 120$

544. $43 \cdot 2 - 18$ $3 \cdot 24 : 9$ $(35 + 10) : 5$
$2 \cdot 25 + 3$ $3 \cdot 18 : 9$ $(24 + 16) : 8$

545.

a			5			6			4			2			9			8			7			3
$a \cdot 18$																								

546. «Сплети» числове мереживо:
$19 + 19 \rightarrow$ □□ ... до 190.

547. Побудуй коло з діаметром 10 см. Який радіус цього кола?

548. Три однакові книжки коштують 120 грн. Скільки гривень треба заплатити за 8 однакових блокнотів, якщо блокнот у 2 рази дешевший, ніж книжка?

549. Розв'яжи рівняння.
$800 : x = 200$ $800 - x = 200$ $200 + x = 800$

550. На змаганнях 72 фізкультурники вишикувалися у 6 рядів, порівну в кожному ряду. Скільки фізкультурників у чотирьох таких рядах?

ДІЛЕННЯ СУМИ НА ЧИСЛО (48 : 4, 84 : 7)

551.

$210 \cdot 4$	$150 \cdot 3$	$120 \cdot 7$
$110 \cdot 6$	$310 \cdot 3$	$180 \cdot 2$

552. В одному сувої було 15 м тканини, а в другому — 12 м. Із цієї тканини пошили сукні, витрачаючи на кожну по 3 м. Скільки всього суконь пошили?

Розв'яжи задачу двома способами за поданими планами.

1-й спосіб

1) Скільки метрів тканини було у двох сувоях?
2) Скільки суконь пошили?

2-й спосіб

1) Скільки суконь пошили із тканини першого сувою?
2) Скільки суконь пошили із тканини другого сувою?
3) Скільки всього суконь пошили?

553. Поясни, як поділили суму на число.

$(32 + 24) : 8 = 56 : 8 = 7$

$(32 + 24) : 8 = 32 : 8 + 24 : 8 = 4 + 3 = 7$

Щоб поділити суму на число,
можна поділити на це число кожний доданок
і отримані частки додати.

554. а) Обчисли двома способами: (20 + 16) : 4.
б) Обчисли зручним способом: (56 + 49) : 7.

555.

320 : 4	99 : 3	86 : 2	420 : 7
120 : 6	48 : 4	55 : 5	810 : 9

556.

a			3			2			7			8			9			6			5			4
$a \cdot 19$																								

557. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. У п'яти однакових бутлях 25 л мінеральної води. Скільки літрів води у десяти таких бутлях?

2. У п'яти однакових бутлях 25 л мінеральної води. Скільки таких бутлів потрібно, щоб розлити 10 л води?

558.

240 : 4	360 : 9	360 : 10	360 – 120
150 : 3	360 : 6	400 : 20	360 · 2

559. Тридцять шість кілограмів лимонів і 24 кілограми мандаринів розклали у ящики, порівну в кожен. Скільки ящиків використали, якщо в кожен із них клали 6 кг фруктів?

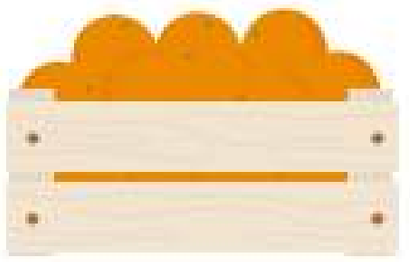

560.

480 : 6 | 180 : 2 | 540 : 6
250 : 5 | 810 : 9 | 450 : 9

561. Поясни, як виконали обчислення.

$48 : 4 = (40 + 8) : 4 =$
$= 40 : 4 + 8 : 4 = 10 + 2 = 12$

562. Обчисли, розклавши ділене на десятки та одиниці.

64 : 2 93 : 3 44 : 4 84 : 4

563. Як зміниться периметр квадрата $ABCD$, якщо довжину його сторони збільшити у 2 рази?

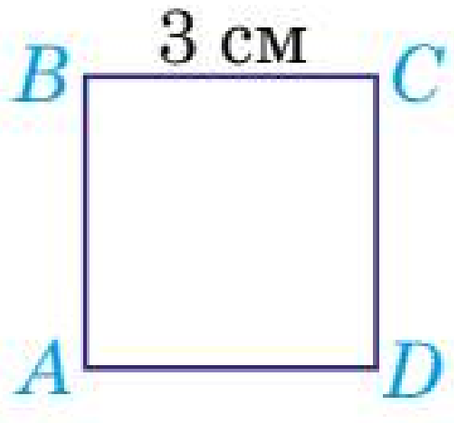

564. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

(□ : □ + □) – □ · □ (320 : 10 + 64) – 4 · 10

565. Різьбяр вирізьбив 25 спинок для стільців за 5 годин. Скільки таких спинок він вирізьбить за 3 години, якщо щогодини виготовлятиме на 2 спинки більше?

566. *Склади і розв'яжи задачу за схемою.*

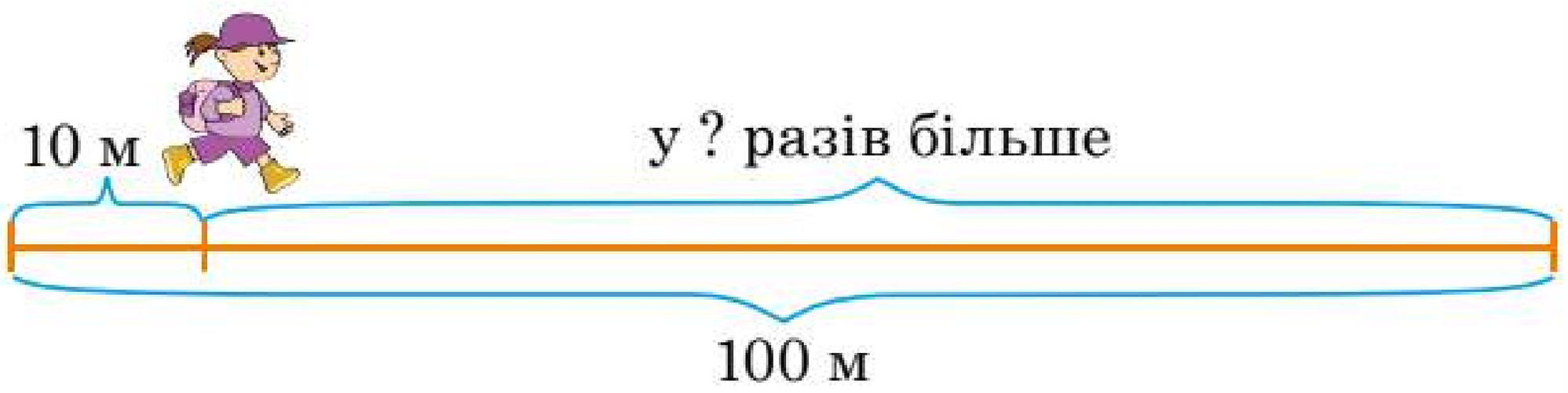

567. 72 : 4 72 : 8 72 : 9 72 · 10

72 : 2 72 : 3 72 : 6 72 · 2

568. Паркан складається із 90 секцій. За день пофарбували 9 секцій. У скільки разів більше секцій залишилось пофарбувати, ніж уже пофарбували?

569.

44 : 2	84 : 2	96 : 3
66 : 6	63 : 3	640 : 8

570. Поясни, як виконали обчислення.

$$90 : 2 = (80 + 10) : 2 =$$
$$= 80 : 2 + 10 : 2 = 40 + 5 = 45$$

$$72 : 3 = (60 + 12) : 3 =$$
$$= 60 : 3 + 12 : 3 = 20 + 4 = 24$$

571. Обчисли, розклавши ділене на зручні доданки.

65 : 5 56 : 4 90 : 6 84 : 7

572. Завдання на вибір

1. 8 дм 2 см : 2 = ☐ дм ☐ см
4 см 8 мм : 4 = ☐ см ☐ мм
6 м 9 дм : 3 = ☐ м ☐ дм

2.

a		96		78		102		39		69		24		81
$a : 3$														

3. Знайди:

1) половину від чисел 36, 44, 50;
2) третину від чисел 36, 54, 90;
3) четверту частину від чисел 64, 56, 92.

573. Якщо від лівої шальки відв'язати кульку, а на праву поставити гирю масою 4 кг, то рівновага терезів не порушиться. Як у цьому випадку зміниться рівняння?

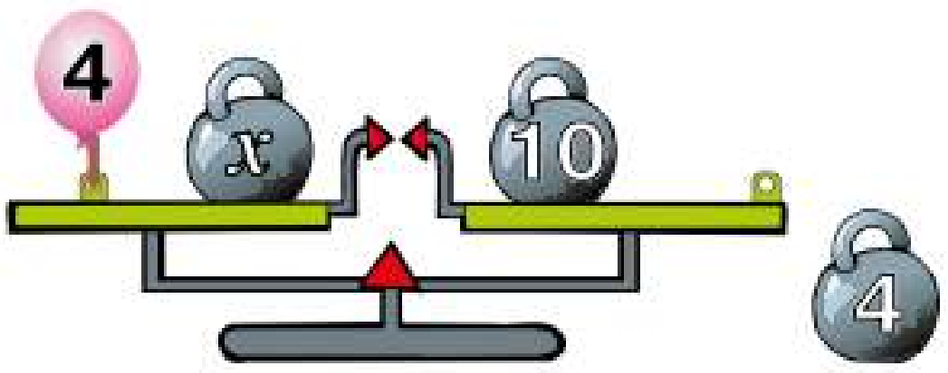

$x - 4 = 10$

574. *Склади і розв'яжи задачу за поданим коротким записом.*

3 сорочки по 20 грн
2 піджаки по ? } 200 грн

575. 96 : 2 93 : 3 84 : 4 60 : 5
56 : 2 75 : 3 48 : 4 75 : 5

576. Було 48 м тканини. Із неї пошили 8 дитячих простирадл, витрачаючи на кожне 2 м тканини, і 4 однакові підковдри. Скільки метрів тканини знадобиться, щоб пошити 7 таких підковдр?

ПЕРЕВІРКА ДІЛЕННЯ І МНОЖЕННЯ. ДІЛЕННЯ НА ДВОЦИФРОВЕ ЧИСЛО (72 : 12, 120 : 15)

577. 60 : 4 72 : 6 96 : 3 90 : 6 88 : 4 99 : 9

578.

Ділене дорівнює добутку частки і дільника. Якщо в результаті множення не отримали діленого, то при діленні припустилися помилки.

72 : 6 = 12 *Перевірка* 12 · 6 = 72

579. Виконай ділення з перевіркою.

36 : 2 75 : 3 420 : 6

580. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

□ · □ – (□ + □) : □ 18 · 5 – (36 + 15) : 3

581. Розглянь, як знаходили частку способом випробовування.

$72 : 12 = \square$

$12 \cdot 2 = 24$ (число 2 не підходить);
$12 \cdot 3 = 36$ (3 не підходить);
$12 \cdot 4 = 48$ (4 не підходить);
$12 \cdot 5 = 60$ (5 не підходить);
$12 \cdot 6 = 72$, отже, $72 : 12 = 6$.

582. Знайдіть частки способом випробовування.

1.

a		66		99		33		88		44		22		77		55
$a : 11$																

2.

b		60		96		36		72		24		108		48		84
$b : 12$																

583. 64 : 16 | 72 : 12 | 60 : 12 | 60 : 15 | 84 : 14 | 80 : 16

584. Від числа 96 узяли його третю й четверту частини. Знайди суму й різницю цих частин.

585. Маса меду в шести однакових бідонах 80 кг. Скільки кілограмів меду в трьох таких бідонах?

Вказівка. Знайди, у скільки разів число 3 менше, ніж число 6.

586. Знайди половину від третини числа 60.

587.

320 : 4	180 : 3	$32 \cdot 3$	$14 \cdot 4$
480 : 6	250 : 5	$25 \cdot 2$	$17 \cdot 3$

588. $100 : 25$ $100 : 50$ $50 : 10$ $100 : 20$ $100 : 100$ $50 : 1$

589.

Пригадай! Дію множення можна перевірити дією ділення. Що отримаємо, поділивши добуток на один із множників?

	Перевірка
$28 \cdot 5 = 140$	$140 : 5 = 28$

590. Виконай множення і зроби перевірку діленням.

$40 \cdot 10$ $3 \cdot 21$ $4 \cdot 13$

591. Завдання на вибір

1.

a	117	78	104	39	65	26	91
$a : 13$							

2.

b	112	70	42	126	56	98	28
$b : 14$							

3. Знайди значення виразу $100 : a$, якщо $a = 50$, $a = 20$, $a = 10$, $a = 5$, $a = 2$. Як змінюється частка, якщо дільник зменшується? Зроби висновок.

592. Швея за годину пришиває 36 кишень, а її учениця — в a разів менше. Скільки кишень пришиють за годину швея та її учениця разом?

593. Знайди довжину прямокутника, якщо його периметр дорівнює 28 см, а ширина — 4 см.

594. *Розв'яжіть і порівняйте задачі.*

1. Троє дівчаток поділили між собою порівну 21 листівку. Скільки листівок отримала кожна дівчинка?

2. Троє хлопчиків принесли по 7 конвертів кожен і поклали їх у порожню коробку. Скільки конвертів у коробці?

595. На обох шальках числових терезів мають бути однакові числа. «Урівноваж» терези.

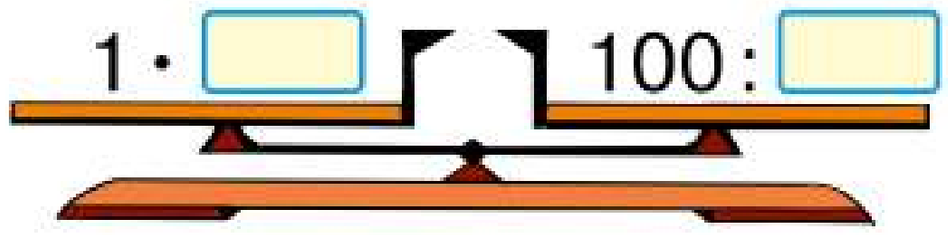

596.

597. Склади задачу за виразом: $(a + 13) \cdot 4$.

598.

78 : 3	19 · 4	16 · 4	21 · 4
65 : 5	28 · 3	18 · 3	26 · 2

599.

96 : 3	75 : 5	36 : 2
48 : 2	75 : 3	36 : 9

600. Поясни, як виконали обчислення.

360 : 2 = 36 дес. : 2 = 18 дес. = 180

601. Знайди частки.

420 : 6	540 : 6	480 : 8	360 : 3

602. Завдання на вибір

1.

77 : 11 | 78 : 13 | 64 : 16 | 84 : 12 | 84 : 14 | 72 : 18

2. Що більше:

1) половина чи третина від числа 300?

2) половина чи третина від числа 900?

3) половина чи третина від числа 0?

3.

a	105	45	120	75	90	135	60
$a : 15$							

603. *Складіть і розв'яжіть задачі за поданими схемами.*

1.

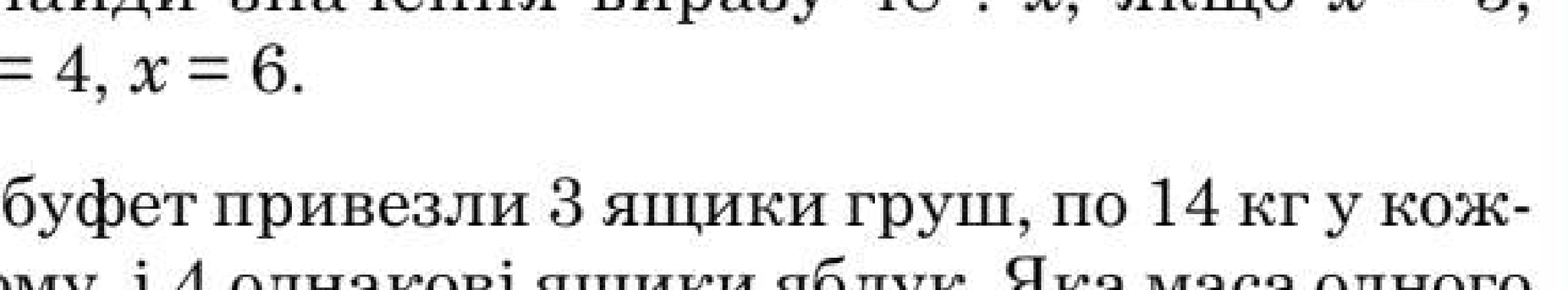

2.

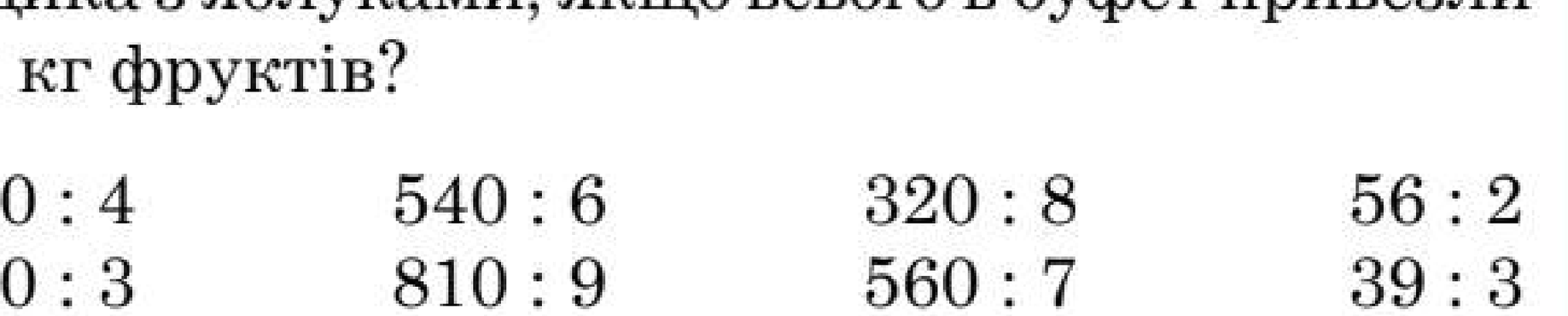

604. Знайди значення виразу $48 : x$, якщо $x = 3$, $x = 4$, $x = 6$.

605. У буфет привезли 3 ящики груш, по 14 кг у кожному, і 4 однакові ящики яблук. Яка маса одного ящика з яблуками, якщо всього в буфет привезли 90 кг фруктів?

606.

480 : 4	540 : 6	320 : 8	56 : 2
960 : 3	810 : 9	560 : 7	39 : 3

607. Склади і розв'яжи рівняння.

1) Невідоме число збільшили в 10 разів і отримали 1000. Знайди невідоме число.

2) Невідоме число збільшили на 10 і отримали 1000. Знайди невідоме число.

608.

360 : 3	720 : 4	840 : 2
120 : 2	960 : 3	840 : 4

609. Знайди серед чисел 2, 3, 4 частки методом випробовування.

26 : 13 39 : 13 48 : 12 30 : 15

610. **1.**

a	128	64	144	32	80	112	48
$a : 16$							

2.

b	102	34	153	68	119	51	85
$b : 17$							

611. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

$\square - (\square + \square \cdot \square) : \square$ $100 - (23 + 5 \cdot 8) : 7$

612. Тато з мамою посадили на одній грядці 4 ряди суниць, по 6 кущів у кожному ряду, а на другій грядці — 3 ряди, по 5 кущів у кожному ряду. Скільки всього кущів суниць вони посадили?

613. Склади задачу, розв'язанням якої був би цей вираз.

$40 \cdot 3 + 60 \cdot 5$

614.

$42 : 2$	$420 \cdot 2$	$420 : 10$	$(680 - 540) : 2$
$36 : 3$	$230 \cdot 3$	$100 : 2$	$(250 + 250) \cdot 2$

615. Розв'яжи рівняння.

$20 : x = 4$ $\quad 4 \cdot x = 20$ $\quad 20 - x = 4$

616. Щоб розкласти яблука в ящики по 10 кг, потрібно 36 ящиків. Скільки ящиків знадобиться, щоб розкласти цю кількість яблук по 9 кг у кожен ящик?

ДРОБИ

617.

$36 : 12$	$93 : 31$	$82 : 41$
$72 : 36$	$64 : 16$	$75 : 15$

618. Зверни увагу, як у математиці записують третину, чверть, п'яту частину. Аналогічно запиши половину, шосту частину, десяту частину.

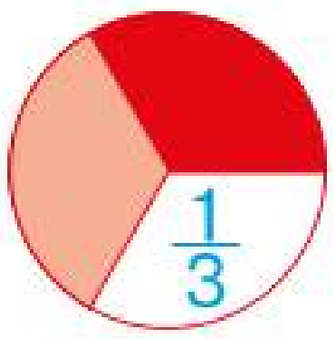

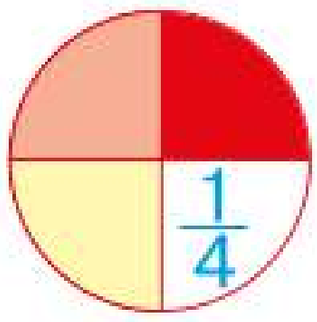

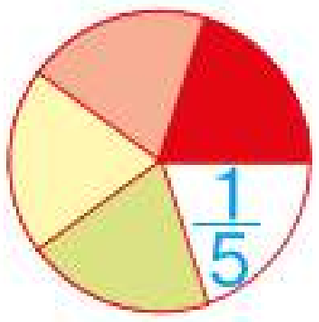

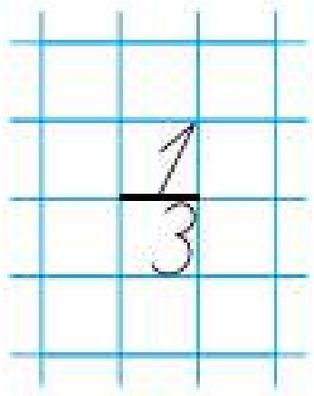

Числа виду $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ називають **дробовими числами**, або **дробами**.

Розглянемо дріб $\frac{1}{5}$. Число над рискою — це **чисе́льник** дробу, а число під рискою — **знаме́нник** дробу. Риска — символ дії ділення.

Знаменник показує,
на скільки однакових частин поділено ціле,
а чисельник — скільки таких частин узято.

619. У концерті брало участь 80 учнів із трьох класів. Першокласники становлять четверту частину від усіх учнів, другокласники — половину, а третьокласники — решту. Скільки третьокласників брало участь у концерті?

620. **1.**

a	108	54	144	90	162	72	36
$a:18$							

2.

b	171	95	133	57	114	38	76
$b:19$							

621. Турист має пройти 18 кілометрів. Він подолав третину цієї відстані. У скільки разів більшу відстань йому залишилося пройти, ніж він уже пройшов?

622. Що більше:

1) половина від числа 80 чи третина від числа 120?
2) третина від числа 60 чи чверть від цього ж числа?

623.

$80 : 16$	$96 : 12$	$5 \cdot 18$	$3 \cdot 23$
$91 : 13$	$99 : 11$	$4 \cdot 17$	$2 \cdot 46$

624. У кошику 120 яблук, причому $\frac{1}{3}$ з них — червоні, а решта — жовті. Скільки жовтих яблук у кошику?

625.

$85 : 17$	$90 : 30$	$63 : 21$
$48 : 24$	$91 : 13$	$100 : 50$

626. Довжина шнура 32 м. Яка довжина $\frac{1}{4}$ частини цього шнура?

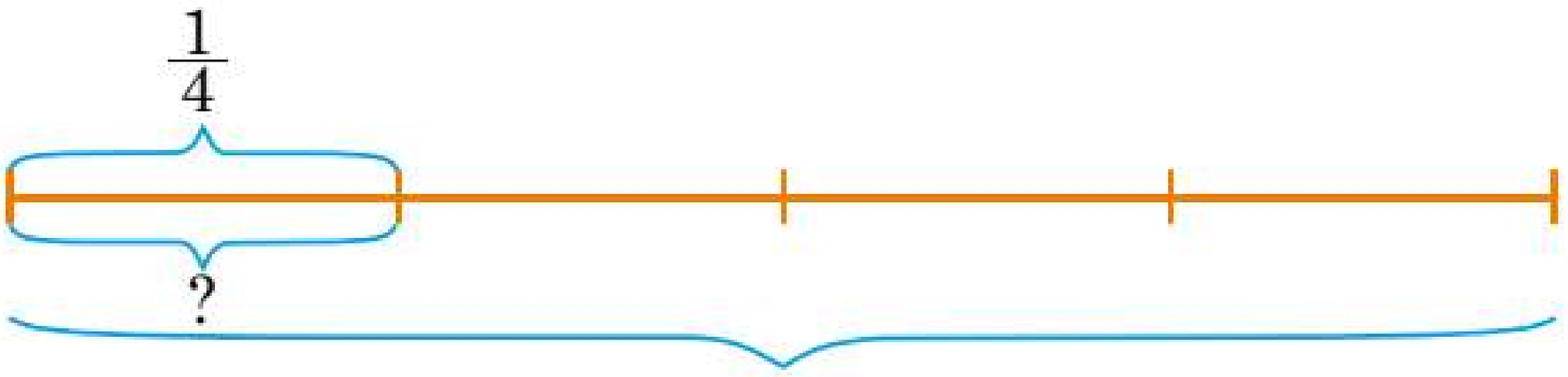

627.

Щоб знайти частину від числа, треба число поділити на кількість однакових частин у ньому, тобто на знаменник дробу.

628. Завдання на вибір

1. Випиши знаки арифметичних дій у порядку їхнього виконання. Виконай дії.

□ : (□ + □ – □) · □ 600 : (180 + 120 – 280) · 4

2.

68 : 17 90 : 18 78 : 13 76 : 19 60 : 12 66 : 11

3. Розв'яжи рівняння.

$48 : x = 6$ $54 : x = 9$ $x : 10 = 10$

629. Яке твердження про годинники *А* і *Б* правильне, якщо обидва вони показують час до полудня?

Між показами годинників минуло:
1) пів години;
2) чверть години.

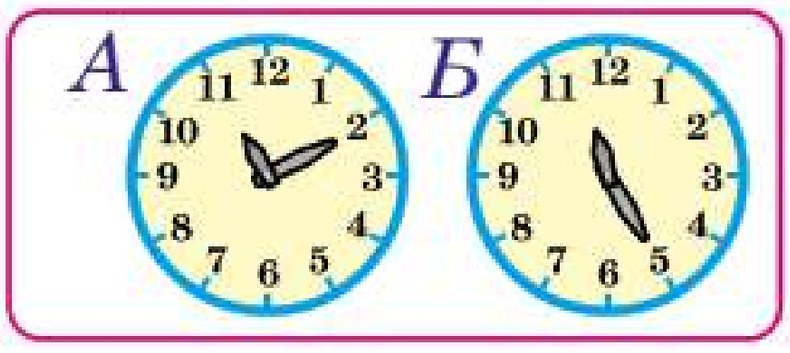

630. У саду навесні посадили 280 яблунь, слив — у 2 рази менше, ніж яблунь, а вишні становили шосту частину від посаджених яблунь і слив. Скільки вишень посадили в саду?

631. Квартал — це $\frac{1}{4}$ частина року. Скільки місяців у кварталі?

632.

48 : 12	75 : 15	4 · 18	2 · 36
78 : 13	72 : 18	3 · 19	4 · 24

633.

88 : 11	80 : 16	93 : 31
100 : 25	36 : 12	42 : 21

634. Чверть від цілого шнура має довжину 8 м. Яка довжина цього шнура?

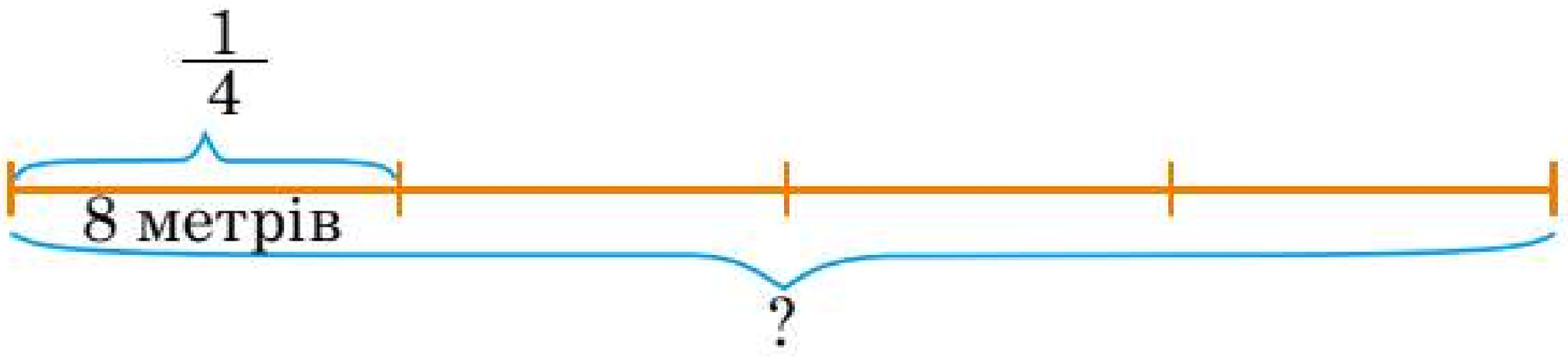

635.

Щоб знайти число за його частиною, треба величину частини помножити на кількість однакових частин у цілому, тобто на знаменник дробу.

636. У парку 240 дерев, до того ж $\frac{1}{3}$ частина від цієї кількості — дуби, а $\frac{1}{4}$ частина — берези. На скільки більше в парку дубів, ніж беріз?

637. Яке положення займуть стрілки цього годинника через добу? через $\frac{1}{2}$ доби? через $\frac{1}{4}$ доби? через $\frac{1}{3}$ доби? через $\frac{1}{6}$ доби?

638. $420 - 100 \cdot 3$ $\qquad$ $800 : 4 + 800 : 8$

$540 + 450 : 9$ $\qquad$ $540 : 9 + 450 : 9$

639.

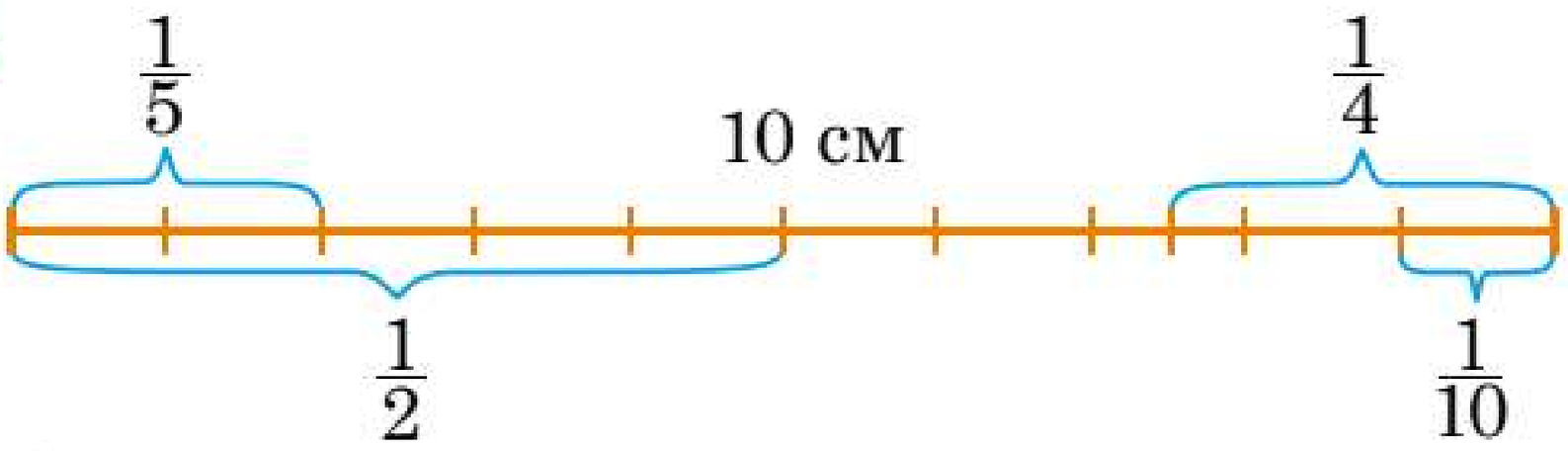

$\frac{1}{5} \square \frac{1}{2}$ $\qquad$ $\frac{1}{5} \square \frac{1}{10}$ $\qquad$ $\frac{1}{4} \square \frac{1}{2}$ $\qquad$ $\frac{1}{10} \square \frac{1}{2}$

640. Склади і розв'яжи задачу за поданим виразом, використовуючи у запитанні слова «На скільки менше...».

$$56 \text{ грн} \cdot 5 - 36 \text{ грн} \cdot 4$$

641. Склади рівності за зразком.

Зразок. $\frac{1}{3}$ год = 20 хв

$\frac{1}{12}$ год; $\frac{1}{6}$ год; $\frac{1}{2}$ год; 10 хв; 30 хв; 5 хв.

642. Автомобіль мав проїхати 540 км. Він подолав лише $\frac{1}{3}$ цього шляху, коли закінчився бензин. На скільки кілометрів шляху не вистачило бензину?

ДІЛЕННЯ З ОСТАЧЕЮ

643. 85 : 5 | 72 : 12 | 96 : 2 | 105 : 15 | 96 : 8 | 120 : 20

644. Троє друзів вирішили поділити між собою 20 наліпок. Наліпки, які порівну не вдалося поділити, вони віддали однокласниці. Скільки наліпок дісталося дівчинці?

645. Пригадай, як виконують ділення з остачею.

7 : 3 = 2 (ост. 1)

Запис читають так: 7 поділити на 3 — у частці буде 2 і в остачі 1.

646. 10 : 4 20 : 6 30 : 9 40 : 7

647. Ширина прямокутника 3 см, а довжина у 2 рази більша. Знайди його периметр.

648. 75 : 15 | 57 : 19 | 84 : 12 | 65 : 13 | 48 : 16 | 77 : 11

649. Прочитай текст і розв'яжи задачі.

Мамонтове дерево

У Північній Америці ростуть велетенські мамонтові дерева, які живуть тисячі років. У висоту вони сягають 100 метрів, а діаметр стовбура — 10–12 метрів. Сто років тому крізь одне таке дерево навіть прорубали дорогу — шосе із двостороннім рухом.

1) Шосе, що проходило крізь дерево, будувало 96 людей, із яких кожен шостий був лісорубом, кожен четвертий — каменярем, а решта рівняли дорогу лопатами. Скільки людей працювало на будівництві шосе з лопатами?

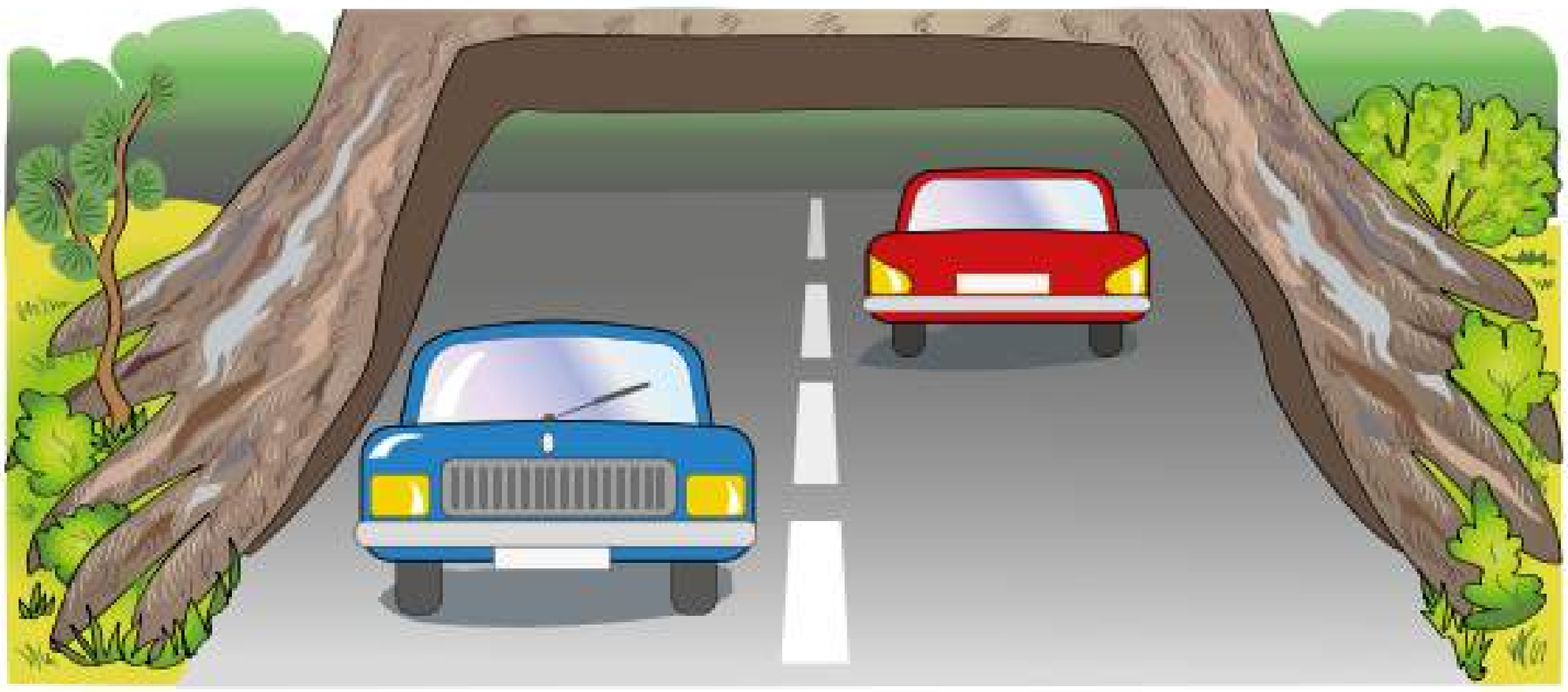

2) Через сто років дорогу вирішили розширити. Однак американський уряд оголосив дерево природною пам'яткою державного значення й заборонив зрізати з нього бодай тріску. Довелось прокладати нову дорогу через скелі. До будівництва знову залучили 96 людей: шестеро з них підривали скелі вибухівкою, п'ята частина від решти рівняла дорогу бульдозерами, а всі інші асфальтували. Скільки робітників асфальтували нову дорогу?

3) У спорожнілому тунелі, що проходив крізь дерево, вирішили відкрити кафе й оголосили конкурс на архітектурний проєкт, що передбачав би збереження цінного дерева. У конкурсі взяли участь 100 архітекторів, до того ж перший тур подолали 48 із них, а після другого туру журі визначило переможця. У якому турі — першому чи другому — відсіяли більше конкурсантів? На скільки більше?

650. Виконай ділення з остачею.

19 : 2 47 : 6 35 : 6 58 : 9 47 : 8 52 : 6

651. Дошку завдовжки 4 м розпилювали на бруски довжиною 7 дм доти, поки це було можливо. Скільки таких брусків отримали?

652.

480 : 2 840 : 4 360 : 6

630 : 3 950 : 5 540 : 9

653. Виконай ділення з остачею.

56 : 9 35 : 8 43 : 5 54 : 7

654. Чи може остача від ділення на 6 бути більшою, ніж 6? дорівнювати 6?

Остача завжди менша від дільника.

655.

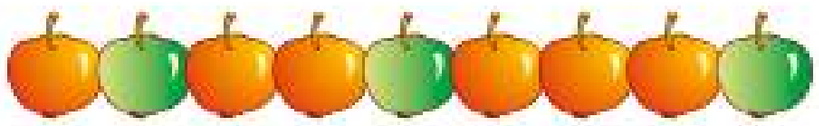

9 яблук

7 яблук

Яка буде остача, коли 9 поділимо на 2? 7 поділимо на 2? А якщо поділимо на 2 всі яблука разом?

$(9 + 7) : 2 = \square$

656. Розглянь записи ділення на 6 з остачею. Поміркуй і утвори пари чисел, сума яких ділиться на 6 без остачі.

19 : 6 = 3 (ост. 1)

41 : 6 = 6 (ост. 5)

33 : 6 = 5 (ост. 3)

26 : 6 = 4 (ост. 2)

70 : 6 = 11 (ост. 4)

69 : 6 = 11 (ост. 3)

657.

: 100

· 2

600	–	300	+	200	=	
	–		+		=	
	–		+		=	

658. У магазин завезли коробки із взуттям, по кілька пар у кожній. У першій половині дня продали 43 пари взуття, а в другій половині дня — решту 29 пар. Скільки пар взуття було в кожній коробці?

Доповни задачу даними, яких не вистачає, і розв'яжи її.

659. Виконай ділення з остачею.

58 : 4 67 : 5 99 : 8 93 : 6 59 : 9 77 : 3

660. Один фломастер коштує 9 гривень. Скільки таких фломастерів можна придбати за 50 грн? Скільки гривень решти отримає покупець?

661.

27 · 3 12 · 6 95 · 1

32 · 3 43 · 2 14 · 4

662. Оля має 10 гривень. Це лише $\frac{1}{3}$ частина від тієї суми, яку потрібно заплатити за ляльку. Скільки гривень коштує лялька?

10 грн		

663. Шість плиток заповнюють $\frac{1}{4}$ частину доріжки. Скільки плиток заповнять усю доріжку?

664. Назви́ букву, що позначає більше число у кожній рівності.

$s + 20 = g$ $\qquad$ $c - 20 = d$ $\qquad$ $k - e = 20$

665. Відрізок AM становить $\frac{1}{3}$ довжини відрізка AB. Знайди довжину відрізка AB, якщо $AM = 12$ мм.

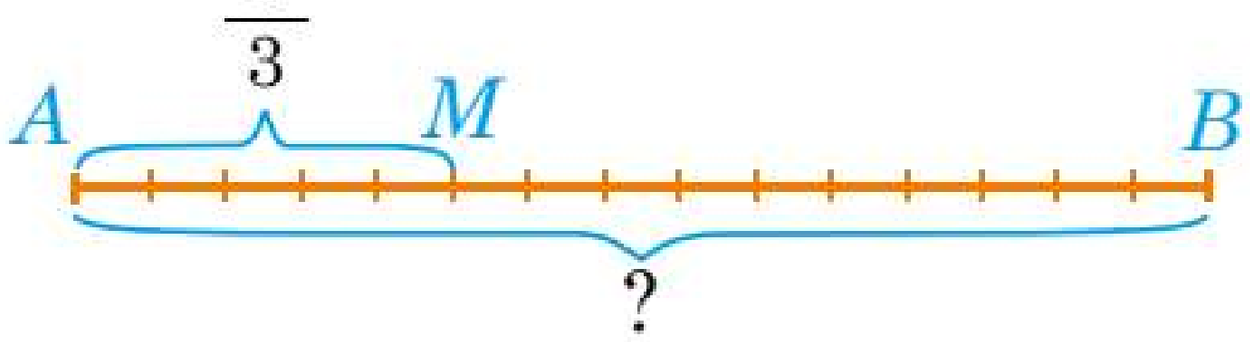

666. Таку піраміду називають **чотирикутною**. Поміркуй, чому. Яку форму мають бічні грані цієї піраміди? Якою буквою позначено її вершину?

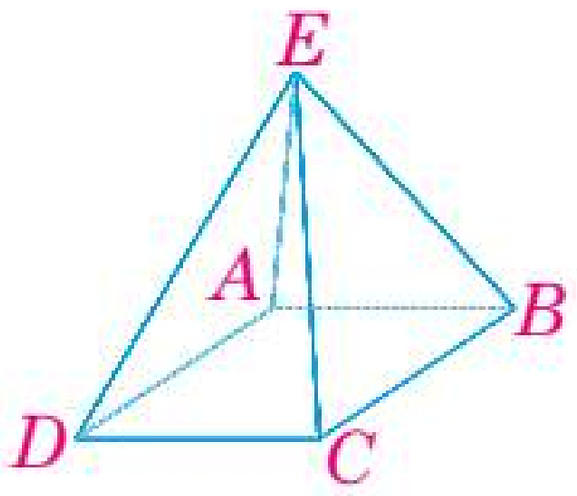

667. Піраміду декілька разів занурювали у воду і щоразу креслили лінію, що відділяла мокру частину її поверхні від сухої. Опиши, як занурювали піраміду у кожному випадку.

668.

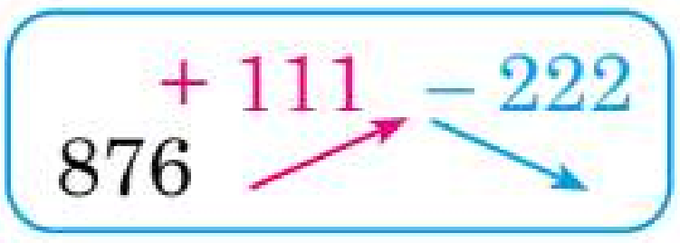

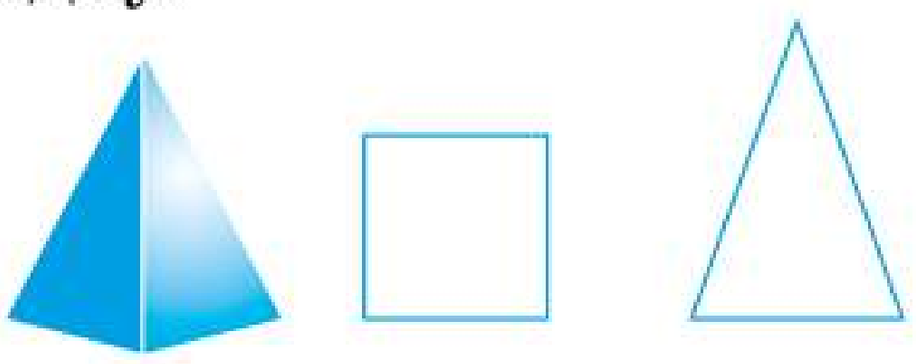

669.

360 : 3	580 : 2	120 · 3	320 · 3
240 : 6	420 : 4	250 · 4	170 · 4

670. *Старовинна задача.*

Пів гусака має масу 3 кг. Знайди масу цілого гусака.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПИСЬМОВИМ МНОЖЕННЯМ І ДІЛЕННЯМ

671. $120 \cdot 3$ $310 \cdot 3$ $1000 : 2$ $210 \cdot 4$ $430 \cdot 2$ $250 \cdot 4$

672. Розглянь записи.

Усно. $423 \cdot 2 = (400 + 20 + 3) \cdot 2 =$
$= 400 \cdot 2 + 20 \cdot 2 + 3 \cdot 2 =$
$= 800 + 40 + 6 = 846$

Письмово

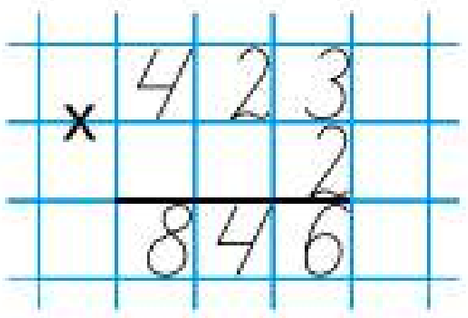

Поясни письмовий спосіб знаходження добутку чисел 423 і 2. Як треба записувати числа, виконуючи множення письмово?

Виконуючи множення письмово, спочатку множать одиниці на дане число, потім — десятки і т. д.

673. Виконай множення письмово.

$212 \cdot 2$ $332 \cdot 3$ $121 \cdot 4$

674. Скільки всього кружечків у кожному випадку, якщо на малюнку зображено лише вказану частину від загальної кількості?

1) Половина

2) Третина

3) Чверть

675. Із ділянки зібрали 941 кг моркви, буряків і цибулі. Моркви і буряків було зібрано 543 кг, а буряків і цибулі — 505 кг. Скільки окремо кілограмів моркви, буряків і цибулі зібрали?

676. Циліндр декілька разів занурювали у воду і щоразу креслили лінію, що відділяла мокру частину його поверхні від сухої. Опиши, як занурювали циліндр у кожному випадку.

677.

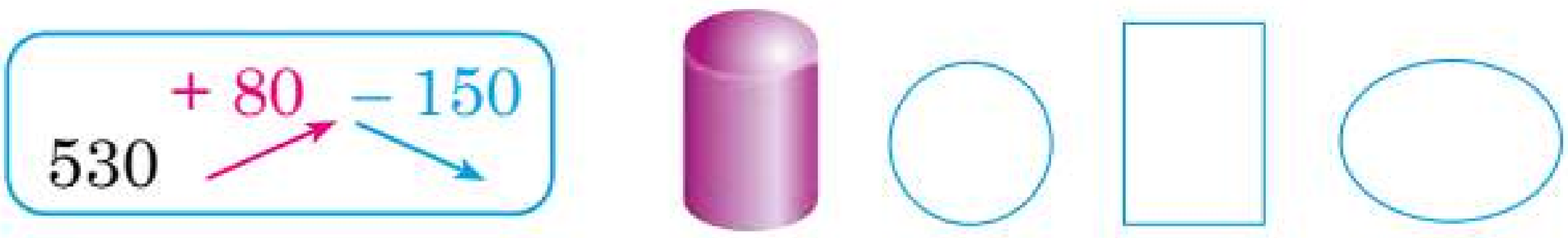

678. Виконай множення письмово.

$231 \cdot 3$ $423 \cdot 2$ $132 \cdot 3$ $102 \cdot 4$

679. Мандрівник подолав $\frac{1}{4}$ всього шляху. Скільки клітинок становить увесь шлях?

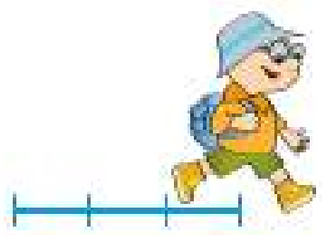

680.

$123 + 321$	$525 + 252$	$922 - 22$		
$789 - 636$	$873 - 111$	$888 - 765$		

681. Розглянь записи і поясни, як виконали множення на одноцифрове число.

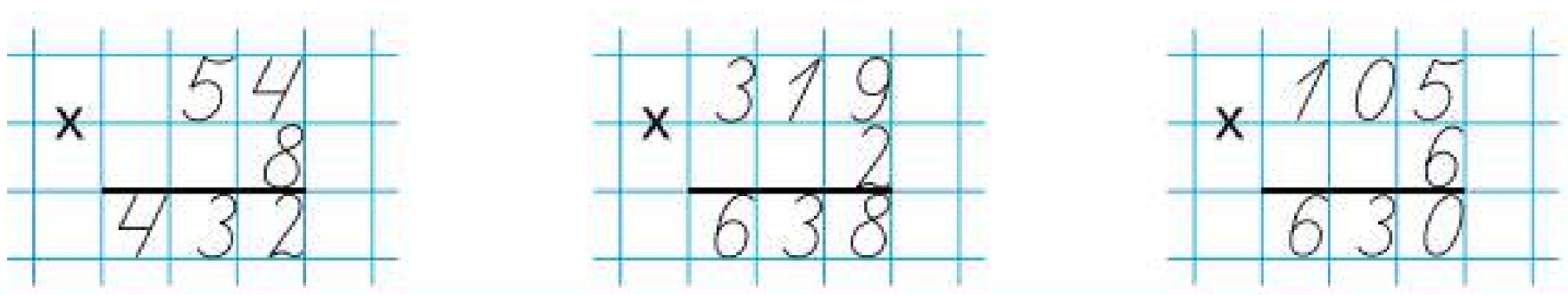

682. Виконай множення письмово.

$69 \cdot 5$ $112 \cdot 8$ $261 \cdot 3$ $208 \cdot 4$

683. : 9 · 8

270	+	180	+	450	=	
	+		+		=	
	+		+		=	

684. У домашньому господарстві виростили 96 свійських птахів. Третю частину всіх птахів становили качки, половину — кури, а решту — гуси. Скільки окремо качок, курей і гусей виростили?

685. Накресли два відрізки: довжина першого 12 см, а довжина другого становить $\frac{1}{4}$ від довжини першого. На скільки сантиметрів довжина другого відрізка менша від довжини першого?

686. Конус декілька разів занурювали у воду і щоразу креслили лінію, що відділяла мокру частину його поверхні від сухої. Опиши, як занурювали конус у кожному випадку.

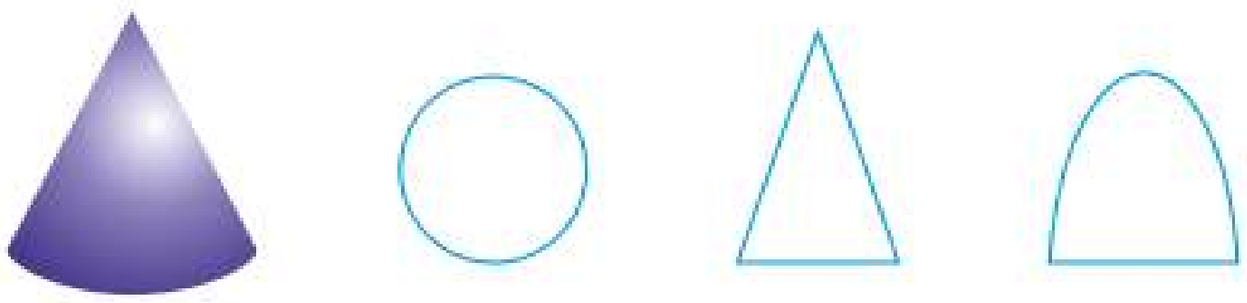

687. Виконай множення письмово.

302 · 2 329 · 3 147 · 2 148 · 3

688. З однієї ділянки зібрали 24 кг помідорів, а з другої — 32 кг. Четверту частину помідорів засолили, а з решти зробили томатний соус. Скільки кілограмів помідорів використали на соус?

689. 540 + 270 250 + 250 850 + 50 620 – 140 360 – 110 999 + 1

690. Виконай ділення з остачею.

9 : 4 56 : 9 42 : 5 37 : 3

691. Розглянь, як знаходили частку чисел 824 і 2.

Усно. 824 : 2 = (800 + 20 + 4) : 2 = 800 : 2 + 20 : 2 + + 4 : 2 = 400 + 10 + 2 = 412

Письмово. У діленому 824 перше неповне ділене — 8 сотень. Отже, у частці буде три цифри. 8 сотень поділити на 2 — буде 4 сотні. Друге неповне ділене — 2 десятки. 2 десятки поділити на 2 — буде 1 десяток. Третє неповне ділене — 4 одиниці. 4 одиниці поділити на 2 — буде 2 одиниці. Остачі немає.

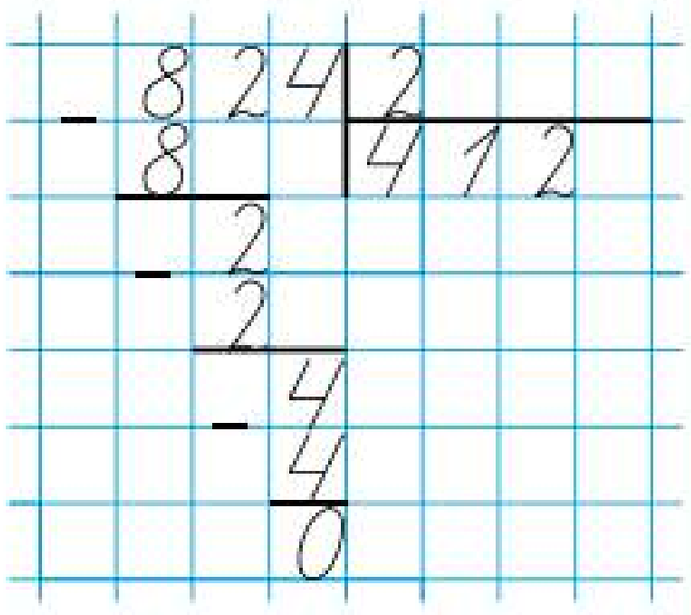

692. Обчисли письмово.

642 : 2 484 : 4 268 : 2 369 : 3

693. На туристичній базі 5 чотиримісних наметів і 8 шестимісних. Скільки місць в усіх наметах?

Скільки обернених задач можна скласти до цієї задачі? Складіть і розв'яжіть усі можливі задачі (за варіантами).

694. Виконай обчислення за діаграмами.

1)

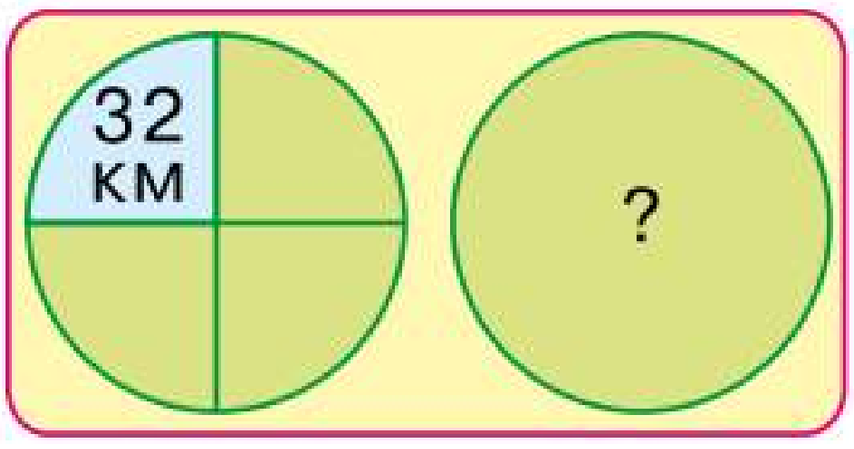

2)

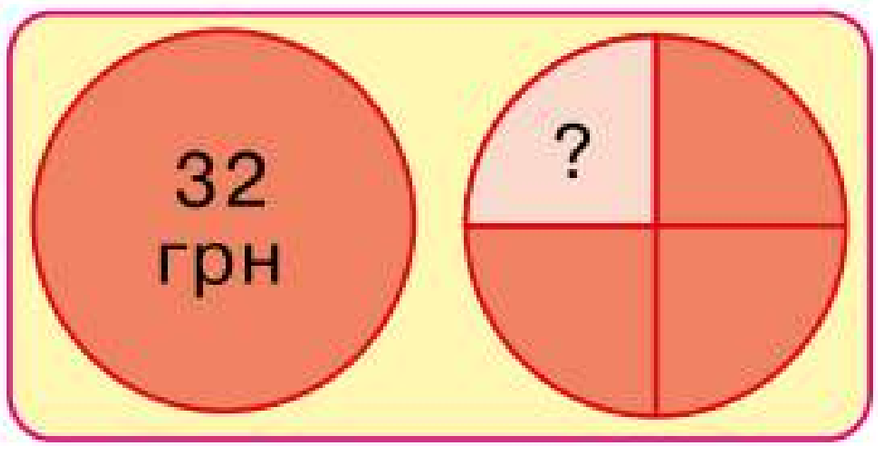

120

695. Розв'яжи рівняння, виконуючи обчислення письмово.

$3 \cdot x = 936$ $125 + x = 547$

696. Виконай ділення письмово.

248 : 2 396 : 3 488 : 4 862 : 2

697. У трьох однакових коробках 18 фішок для настільної гри. Скільки фішок у п'яти таких коробках?

698.

24 : 2	75 : 3	36 : 3
75 : 5	36 : 2	48 : 3

699. Виконай ділення з остачею.

57 : 4 29 : 7 35 : 8 35 : 9

700. Із шістнадцяти кілограмів молока виходить 2 кг сметани. Скільки кілограмів сметани можна одержати із вісімдесяти кілограмів молока?

701. Розглянь, як знаходили частку чисел 658 і 2.

Пояснення. Перше неповне ділене — 6 сотень. Отже, у частці буде три цифри. 6 сотень поділити на 2 — буде 3 сотні. Друге неповне ділене — 5 десятків. 5 десятків поділити на 2 — буде 2 десятки й 1 десяток в остачі. Остача менша від дільника — отже, цифру десятків у частці дібрано правильно. 1 десяток та 8 одиниць — буде 18 одиниць. Третє неповне ділене — 18. 18 поділити на 2 — буде 9. Остачі немає.

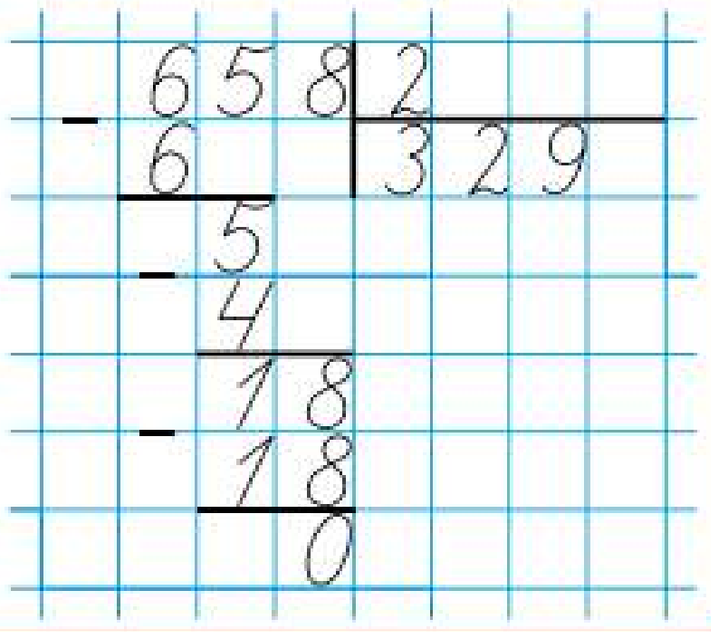

702. Виконай ділення письмово.

256 : 2 351 : 3 476 : 4 798 : 7

703. Яких значень може набувати a, щоб нерівності були правильними? Добери і запиши по два числа до кожної нерівності.

$32 - a > 20$ $a \cdot 3 < 12$

704. Назви́ букву, що позначає більше число у кожній рівності.

$s : 5 = f$ $c : k = 5$ $b \cdot 5 = a$

705. Виконай обчислення за діаграмами.

1)

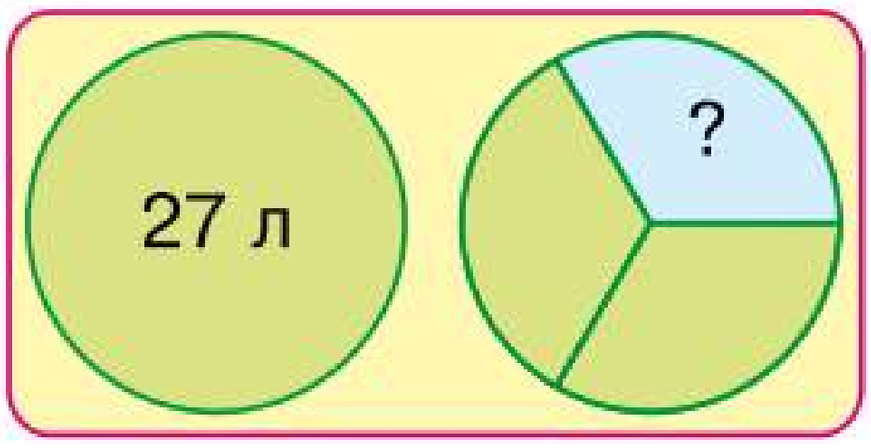

2)

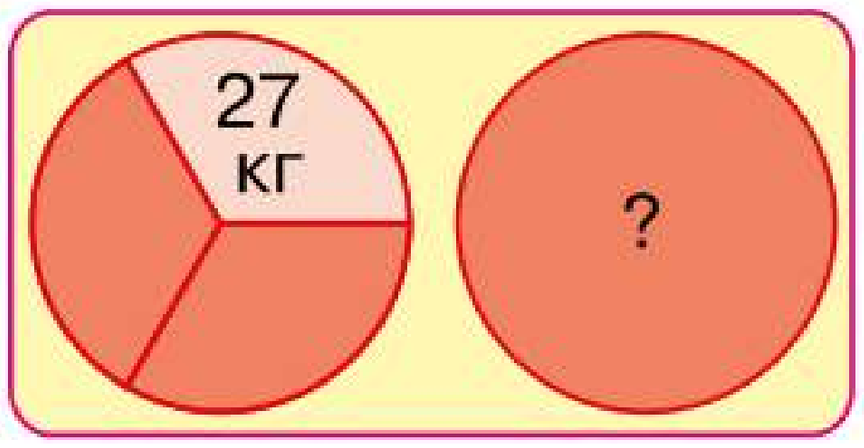

706. За 200 вильотів бджола збирає 4 г меду. Скільки таких вильотів бджола збере 8 г меду?

707. Виконай ділення письмово.

657 : 3 636 : 2 372 : 3 565 : 5

708.

60 : 15	48 : 12	96 : 12
51 : 17	84 : 21	90 : 15

709. Від трьох корів з однаковою молочною продуктивністю надоїли 35 л молока. Скільки літрів молока надоять від шести таких корів?

710. Виконай ділення з остачею.

29 : 3 41 : 2 57 : 5 82 : 4

711. Розглянь, як знаходили частку чисел 384 і 6.

Пояснення. Перше неповне ділене — 38 десятків. Отже, у частці буде дві цифри. 38 десятків поділити на 6 — буде 6 десятків і 2 десятки в остачі. 2 десятки і 4 одиниці — буде 24 одиниці, друге неповне ділене. 24 поділити на 6 — буде 4. Остачі немає.

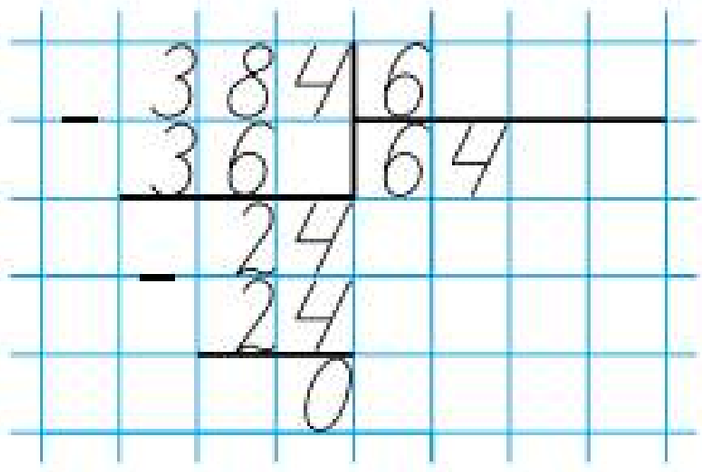

712. Виконай ділення письмово.

456 : 8 651 : 7 135 : 5 747 : 9

713. Діаграма відображає кількість виїздів пожежної машини за тиждень. Якого дня пожежники отримали найбільше викликів? На скільки менше викликів вони отримали напередодні?

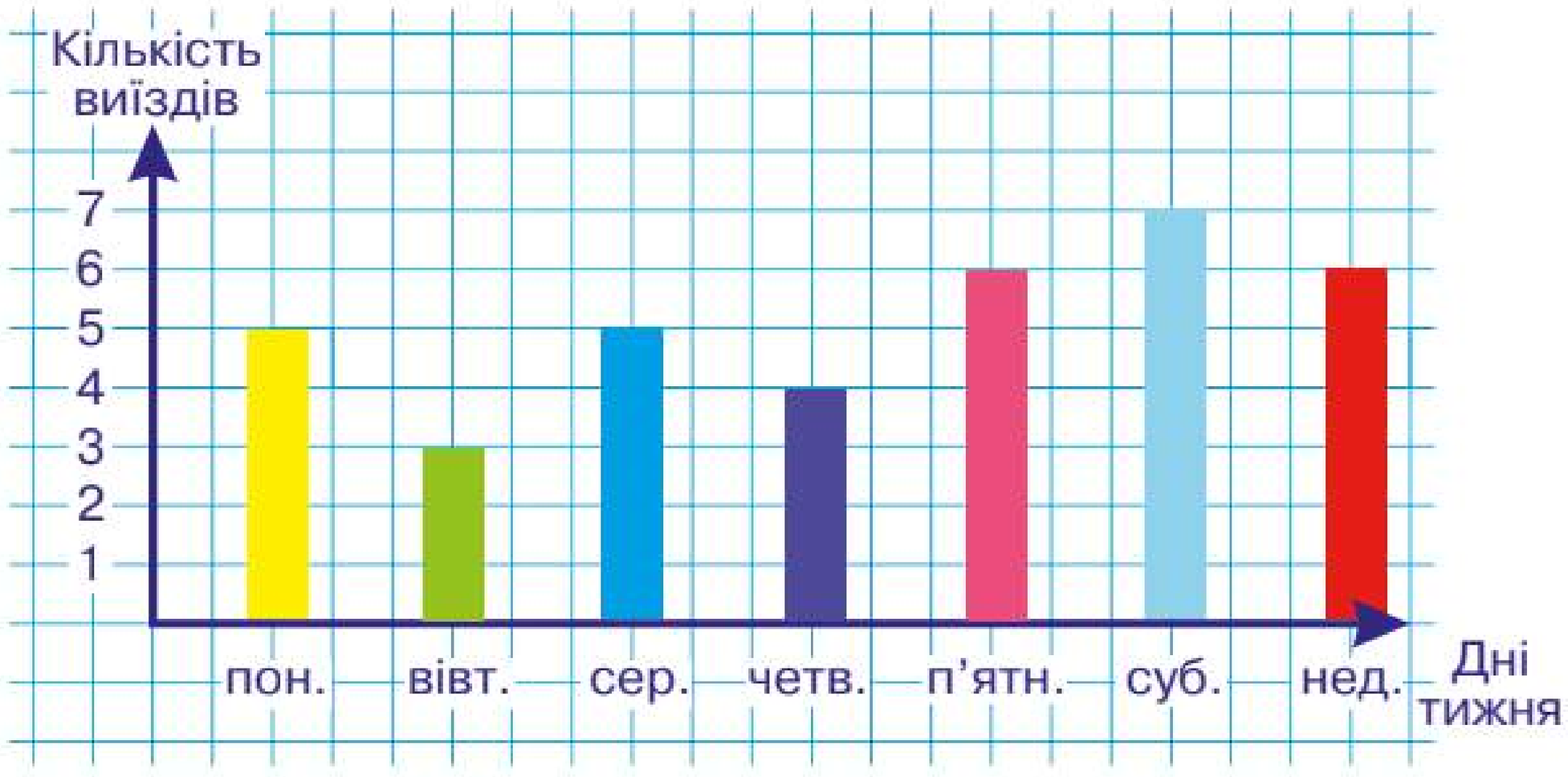

714. Виконай ділення письмово.

275 : 5 234 : 3 385 : 5 178 : 2

715. Для робітників і робітниць заводу збудували 3 будинки по 6 квартир і 4 будинки по 8 квартир. Скільки всього квартир збудували?

716. 1000 : 2 1000 : 10 1000 : 100 1000 : 5 1000 : 50 1000 : 500

717. Розглянь, як знаходили частку чисел 952 і 4.

Пояснення. Перше неповне ділене — 9 сотень. Отже, у частці буде три цифри. 9 сотень поділити на 4 — буде 2 сотні й 1 сотня в остачі. 1 сотня і 5 десятків — буде 15 десятків, друге неповне ділене. 15 десятків поділити на 4 — буде 3 десятки і 3 десятки в остачі. 3 десятки і 2 одиниці — буде 32 одиниці, третє неповне ділене. 32 поділити на 4 — буде 8. Остачі немає.

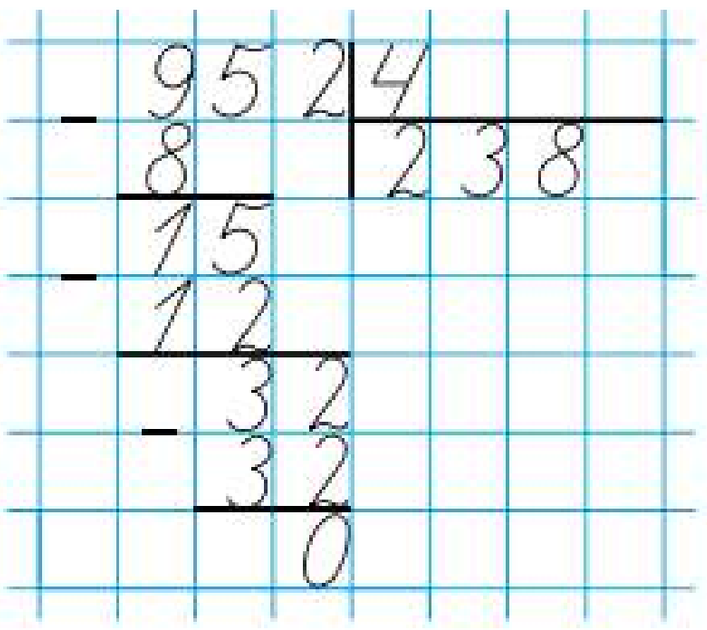

718. Виконай ділення письмово.

815 : 5 834 : 3 716 : 2 925 : 5

719. В одному сувої 25 м тканини, а в другому — 27 м. Із тканини другого сувою кравчиня пошила сукні, витрачаючи на кожну по 3 м. Скільки суконь пошила кравчиня?

Чи є в задачі зайві дані? Які саме?

720. Відомо, що $\frac{1}{6}$ частину маси цукерок становить шоколад. Скільки кілограмів цукерок виготовили, використавши 120 кг шоколаду?

721. Цей годинник вийшов з ладу і зупинився. Скільки разів протягом доби він покаже точний час?

722.

723. Виконай ділення письмово.

748 : 4 735 : 5 972 : 2 875 : 7

724. Із мінерального джерела наповнили водою 53 пляшки і для перевезення упакували їх по 6 пляшок. Скільки упаковок з мінеральною водою отримали? Скільки пляшок залишилося без упаковки?

725.

726. *Склади і розв'яжи задачу на дві дії за схемою.*

727. Виконай ділення письмово.

842 : 2 639 : 3 965 : 5 792 : 3

728. $10 + 2 \cdot 10$ $50 - 30 - 10$ $50 - (30 - 10)$
$20 \cdot 3 + 30 \cdot 2$ $40 : 10 + 5$ $600 : 6$
$600 : 60$ $600 : 600$ $60 : 6$

729. *Розв'яжіть задачі.*

1. Щоб прикрасити тістечко, потрібно 8 полуничок, а для торта — 25 полуничок. Скільки полуничок потрібно, щоб прикрасити 6 таких тістечок і 2 торти?

2. У книзі 450 сторінок. Наталя прочитала 200 сторінок. На скільки менше сторінок Наталя прочитала, ніж їй залишилося прочитати?

3. У магазині було 4 сітки із футбольними м'ячами, по 9 м'ячів у кожній. М'ячі переклали в менші сітки, по 6 м'ячів у кожну. Скільки менших сіток використали?

730. $685 + 150$ $32 \cdot 20$ $985 : 5$
$752 + 95$ $28 \cdot 3$ $345 : 3$

731. У першу зміну шляховики проклали 6 плит, а в другу — на 2 плити більше. Скільки плит проклали шляховики за дві зміни?

732. $560 + 320$ $482 - 212$ $30 \cdot 5$
$120 : 6$ $360 - 300$ $120 : 3$
$350 + 350$ $278 - 70$ $963 : 3$

733. *Розв'яжіть задачі.*

1. Стрілець вистрілив у мішень 100 разів, а влучив — у 4 рази менше. На скільки менше разів стрілець влучив, ніж схибив?

2. У коробці з олов'яними солдатиками було 100 іграшкових танкістів, моряків — на 20 більше, ніж танкістів, а піхотинців — на 360 більше, ніж моряків. Скільки олов'яних піхотинців у коробці?

3. У 6 ящиків розклали 30 кг бананів, порівну в кожен ящик. Скільки таких ящиків потрібно, щоб розкласти 45 кг бананів?

4. Діти прийшли в кафе і зайняли 8 чотиримісних і 5 шестимісних столиків. Скільки дітей прийшло в кафе?

734. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

Н	Д	О	А	Л	И

$5 \cdot (100 - 50 - 20) : (60 : 3 : 2)$

735. *Склади і розв'яжи задачі за схемами. Чим ці задачі подібні, а чим відрізняються?*

1)

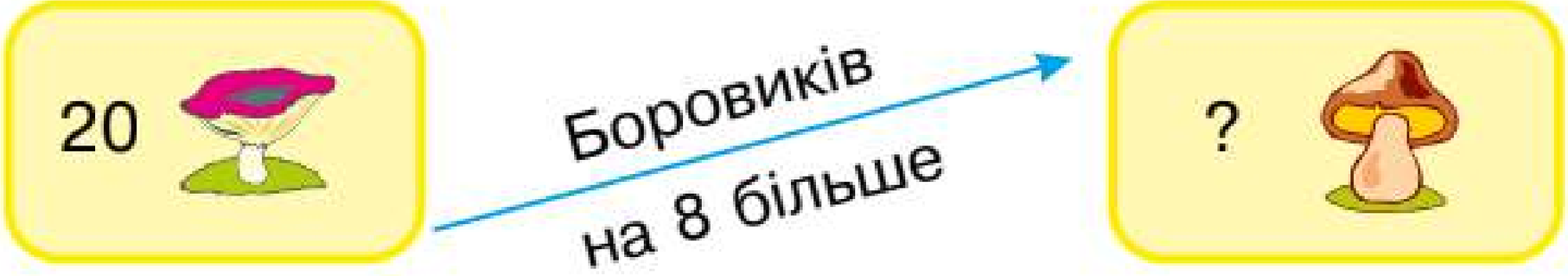

2)

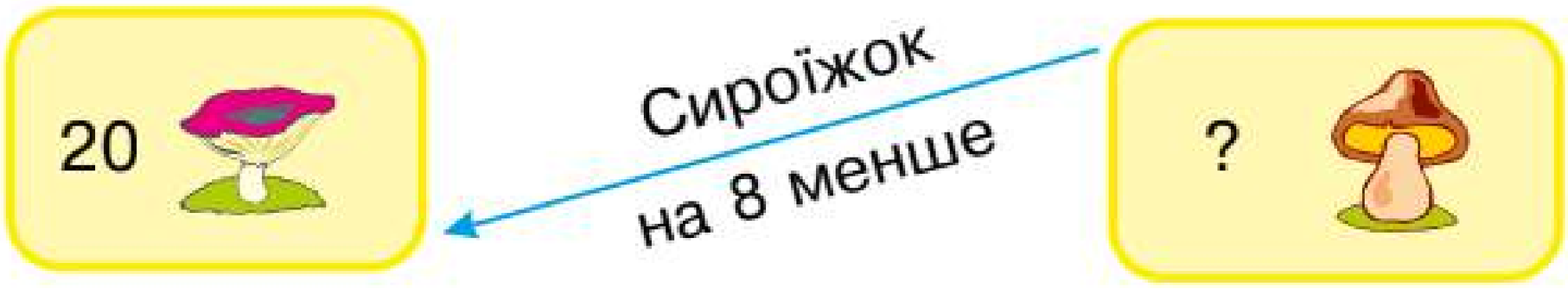

736. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

Ц	М	І	Ь	С	Я

$4 \cdot (4 + 6 - 9) \cdot (25 - 15 + 5)$

737. У шкільному саду 96 яблунь. Школярі побілили стовбури $\frac{1}{4}$ частини яблунь. Скільки стовбурів яблунь їм залишилося побілити?

738. Знайди значення кругових виразів і прочитай слово, починаючи з букви М.

$11 \cdot 2$ И	$20 \cdot 5$ О	$66 : 6$ З	$1 \cdot 15$ О	$22 - 2$ В
$100 : 100$ М	$15 - 12$ Р		$3 + 63$ О	

739. *Склади і розв'яжи задачі за схемами. Чим ці задачі подібні, а чим відрізняються?*

1)

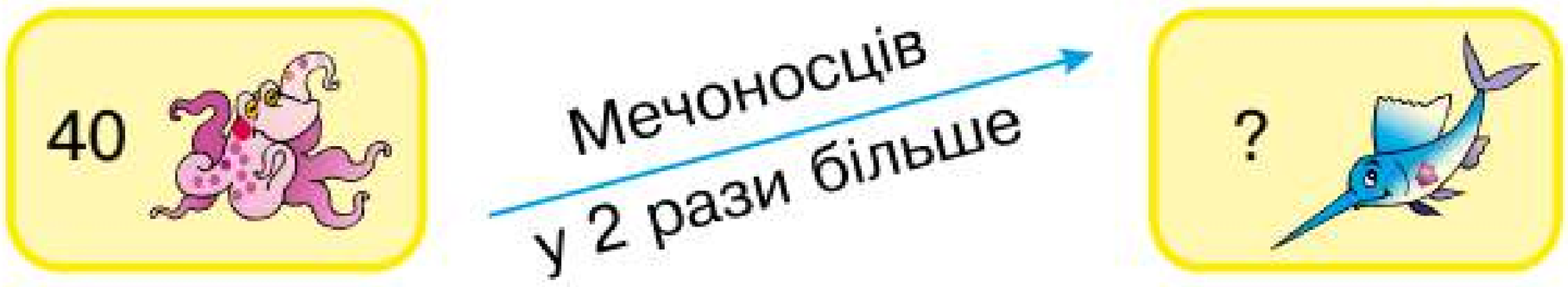

2)

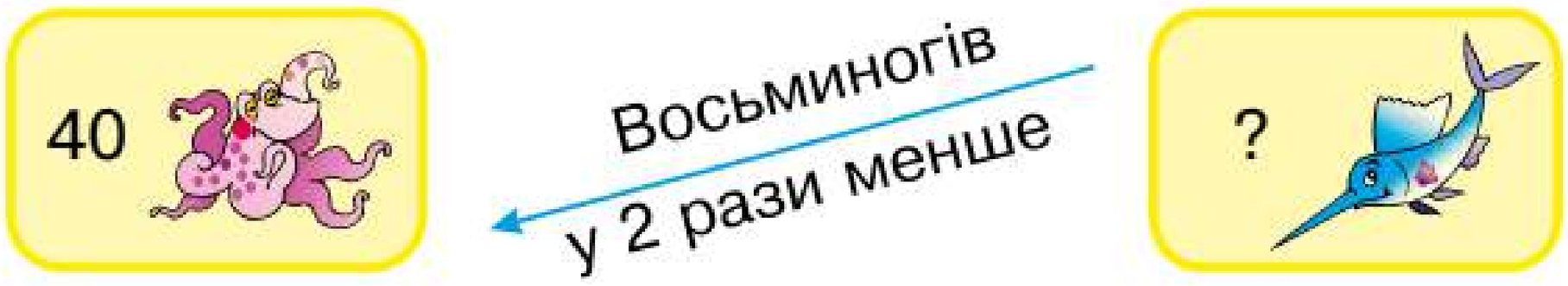

740. Татків слід на 100 мм довший, ніж Катрусин. Яка довжина цих доріжок слідів у сантиметрах?

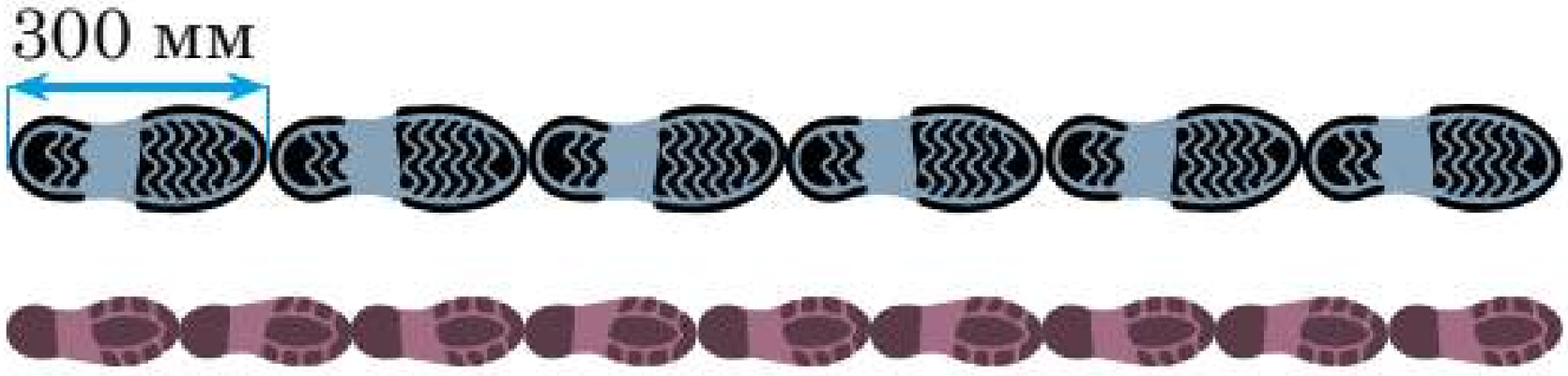

741. *Розв'яжіть задачі.*

1. Аквалангіст занурився спочатку на глибину 27 м, а потім піднявся на 18 м. У скільки разів глибше він був спочатку, ніж потім?

2. Із повної бочки місткістю 100 л набрали води у дві діжки по 37 л. Скільки літрів води залишилося в бочці?

3. Шляховики 7 днів вимощували тротуар великою плиткою, проходячи по 8 м щодня, і 6 днів укладали малу плитку, проходячи по 5 м щодня. Скільки метрів тротуару вимостили плиткою шляховики за цей час?

742.

457 + 100	42 · 30	221 : 3
102 + 204	56 · 90	640 : 8

743. Склянка чаю коштує 10 грн 20 коп. Скільки грошей потрібно заплатити за три такі склянки чаю?

744. Прочитай літери в порядку виконання дій у виразі й отримаєш слово. Знайди значення виразу.

К Т А С К У

$(24 \cdot 2) : (24 : 2) + (12 - 6) : 2$

745. *Склади і розв'яжи задачу за схематичним малюнком.*

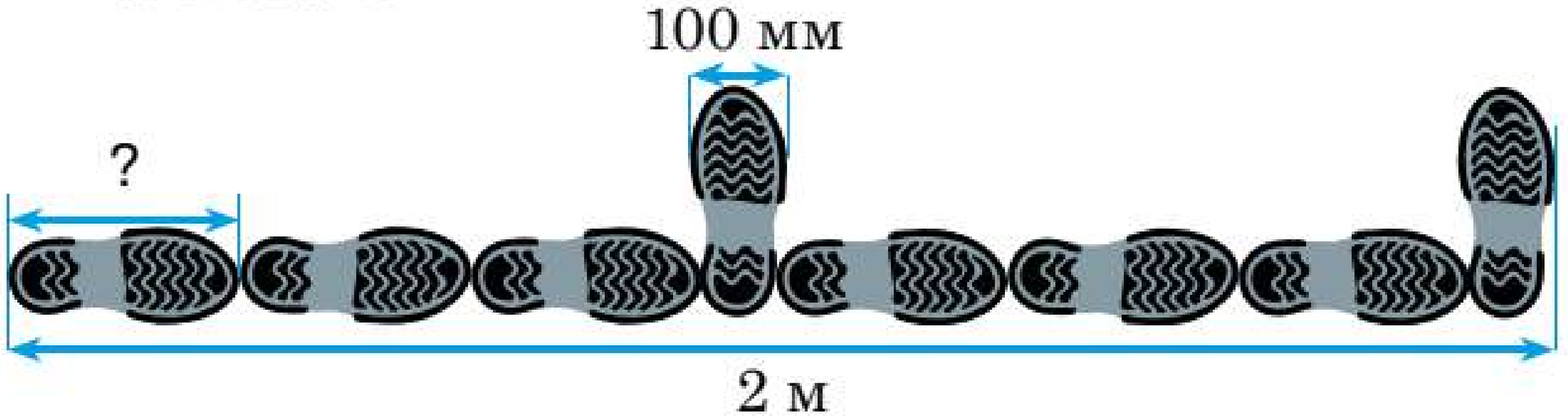

Вказівка. Вирази відомі величини у дециметрах.

746. *Розв'яжіть задачі.*

1. Лесик вишикував олов'яних солдатиків у 3 шеренги, по 8 солдатиків у кожній, а потім перешикував їх у 4 однакові колони. Скільки солдатиків у кожній колоні?

2. Мар'яна обчислила 9 виразів. Це у 3 рази менше, ніж їх було в домашньому завданні. Скільки виразів залишилось обчислити Мар'яні?

3. Для приготування компоту взяли 45 яблук, 26 груш, а абрикосів — на 12 менше, ніж яблук і груш разом. Скільки всього фруктів використали для приготування компоту?

4. У семи малих іграшкових комплектах по 6 солдатиків, а в п'яти великих комплектах — по 9 солдатиків. Скільки всього солдатиків у цих комплектах?

747. Порівняй вирази, не виконуючи обчислень.

$900 - 1 \square 900 - 11$ $\quad$ $100 \cdot 10 \square 100 : 10$

$700 : 10 \square 700 : 100$ $\quad$ $500 + 500 \square 500 - 500$

$7 \cdot 342 \square 7 \cdot 243$ $\quad$ $8 \cdot 549 \square 549 \cdot 0$

748. $567 + 412$ $\quad$ $458 \cdot 6$ $\quad$ $189 : 3$

$457 - 128$ $\quad$ $38 \cdot 8$ $\quad$ $940 : 5$

749. З нагоди свята відвідувачі магазину отримали в подарунок 150 шапочок із фірмовою символікою, футболок — у 3 рази менше, ніж шапочок, а повітряних кульок — у 5 разів більше, ніж футболок. Скільки повітряних кульок подарували відвідувачам магазину?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Скільки пар пляжного взуття можна скласти із цих в'єтнамок?

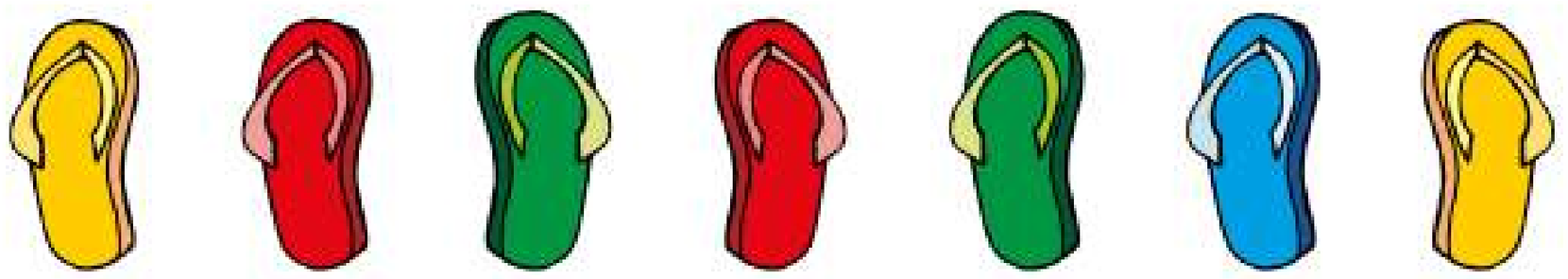

2. Чи можна із цих в'єтнамок скласти хоча б одну пару?

3. Із цих в'єтнамок можна скласти пару взуття двома способами. В'єтнамки з якими номерами треба для цього взяти?

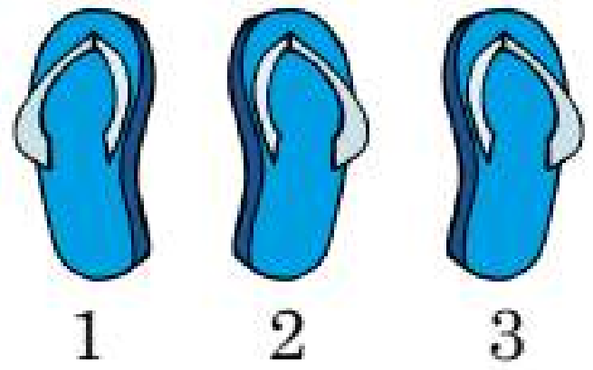

4. Із цих в'єтнамок можна скласти пару взуття чотирма способами. В'єтнамки з якими номерами треба для цього взяти?

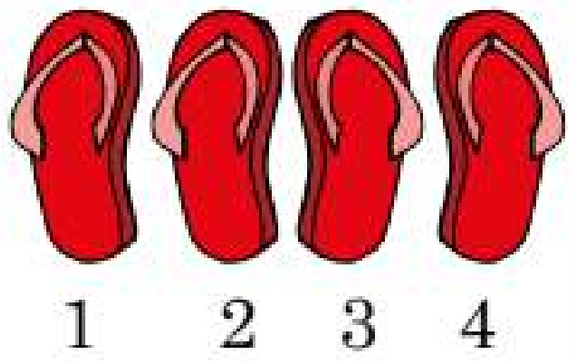

5. Скількома способами можна скласти пару взуття із цих в'єтнамок?

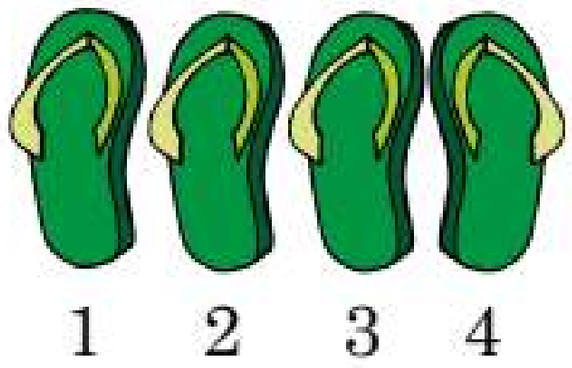

6. Скількома способами можна скласти пару взуття із цих в'єтнамок?

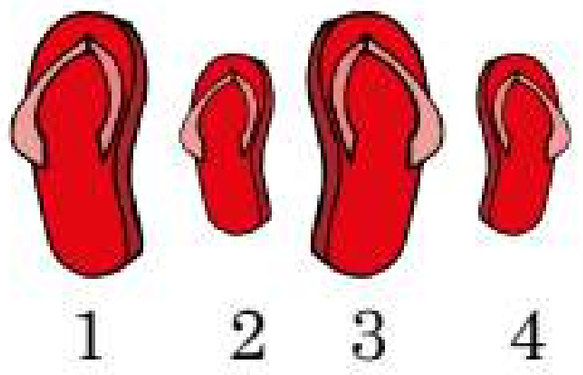

7. На яке сонечко спрямовані дві указки?

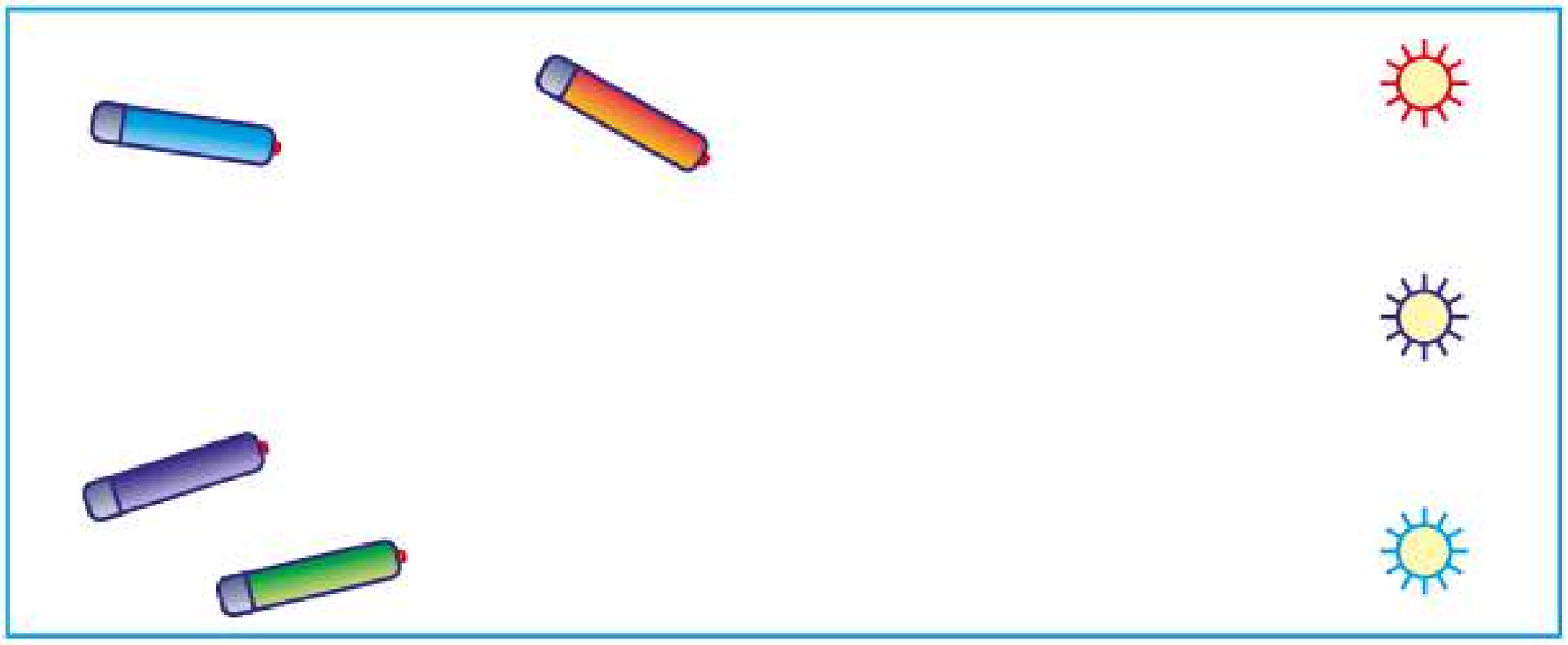

8. Промені яких указок перетнуться за межами прямокутника?

9. Промені яких указок перетнуться за межами прямокутника?

10. Скільки квіточок опиниться всередині зеленої рамки, якщо її перемістити на 2 клітинки вліво?

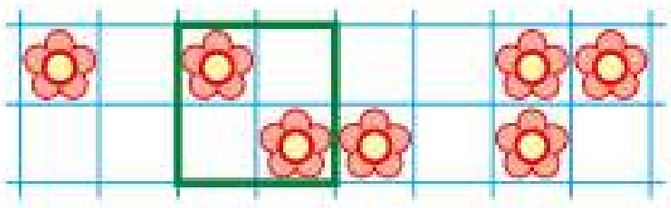

11. На скільки клітинок і в який бік треба перемістити зелену рамку, щоб усередині неї опинилося якнайбільше квіточок?

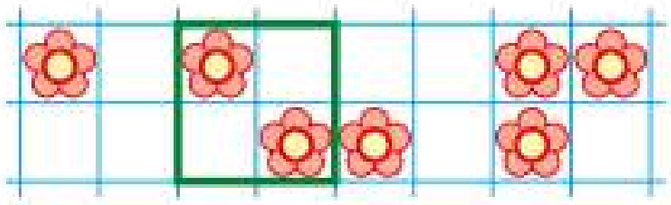

12. На скільки клітинок і в який бік треба перемістити зелену рамку, щоб у лівому верхньому і правому нижньому її кутах було по квіточці?

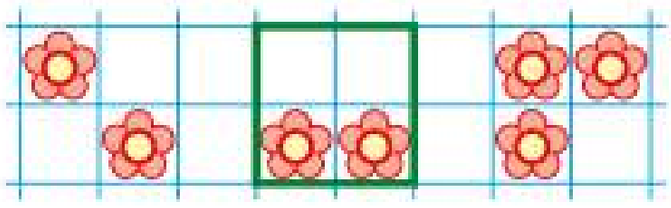

13. На скільки клітинок вправо треба перемістити зелену рамку, щоб зліва від неї опинилося 10 квіточок?

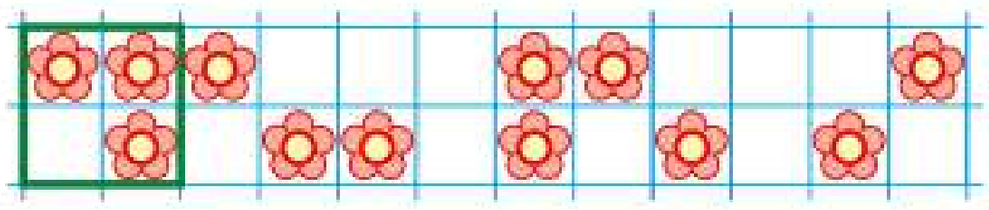

14. На скільки клітинок вправо треба перемістити зелену рамку, щоб зліва від неї опинилося стільки ж квіточок, скільки й справа?

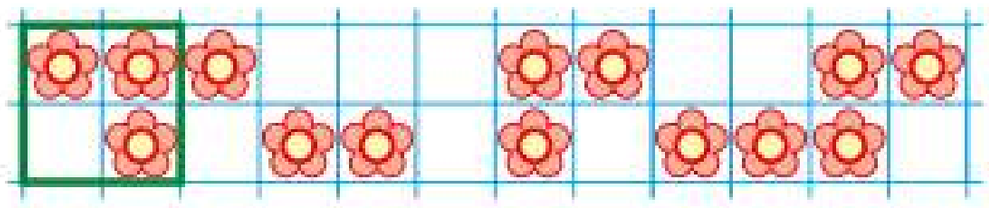

15. Три однакові за довжиною гумки натягнули так, щоб утворився трикутник. Гумку якого кольору розтягнули найсильніше?

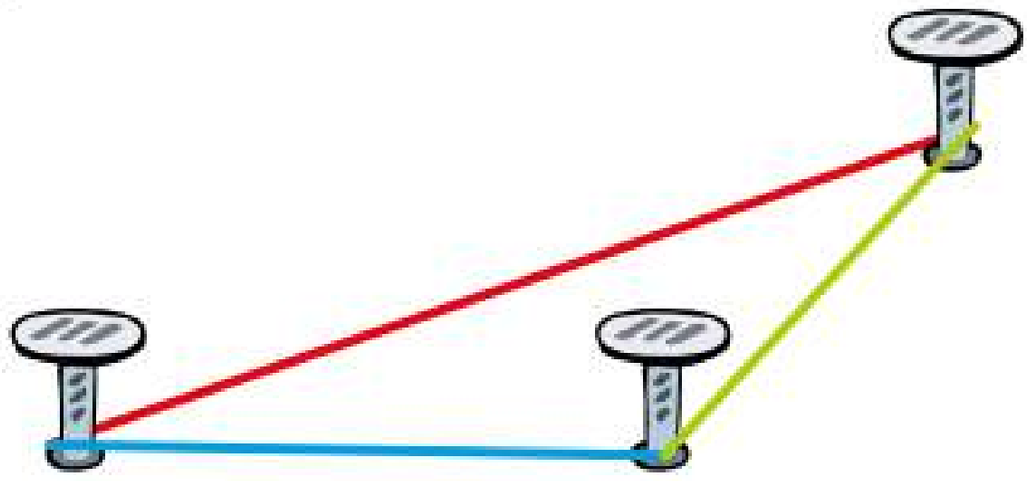

16. Червону й зелену гумки перечепили із синього цвяха на жовтий. Чи стала хоча б одна з них коротшою, ніж була?

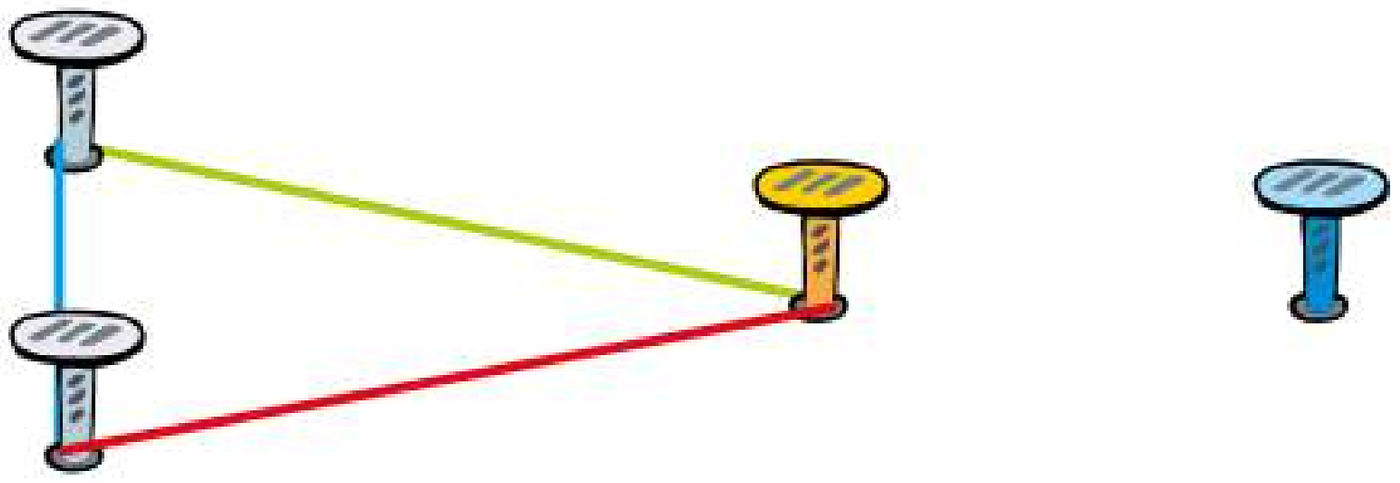

17. Чотири цвяхи забили в кутах квадрата. Чи можна стверджувати, що довжини синіх і червоних гумок однакові? Чи можна стверджувати, що довжини зелених і червоних гумок однакові?

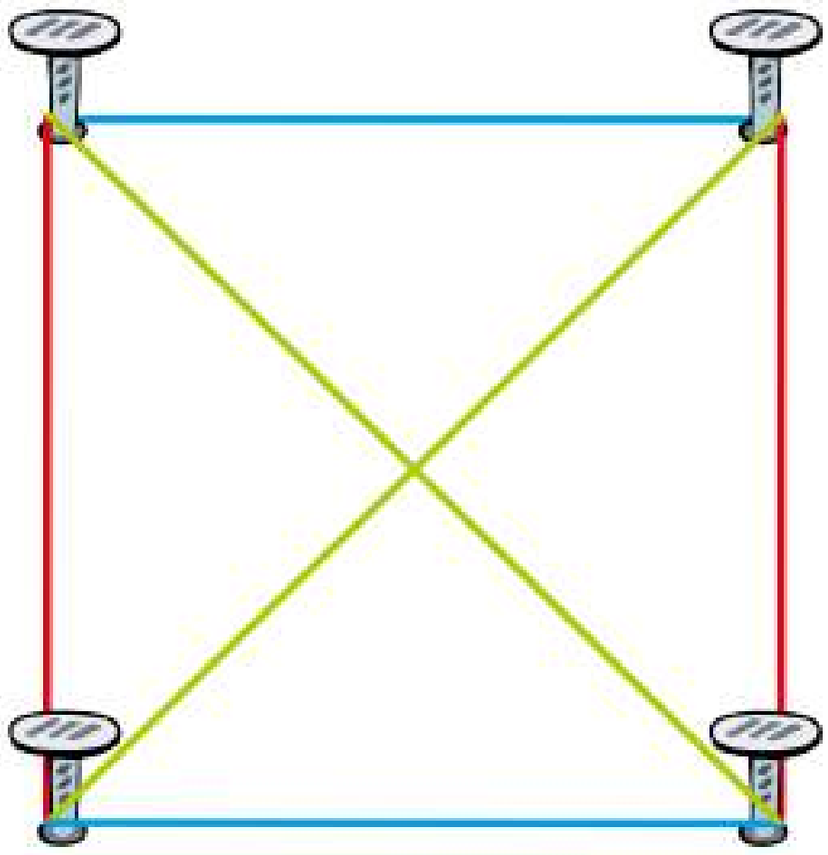

18. У верхній точці конструкції сходяться один вертикальний і чотири похилі прути. Які чоловічки піднімаються до цієї точки по похилих прутах?

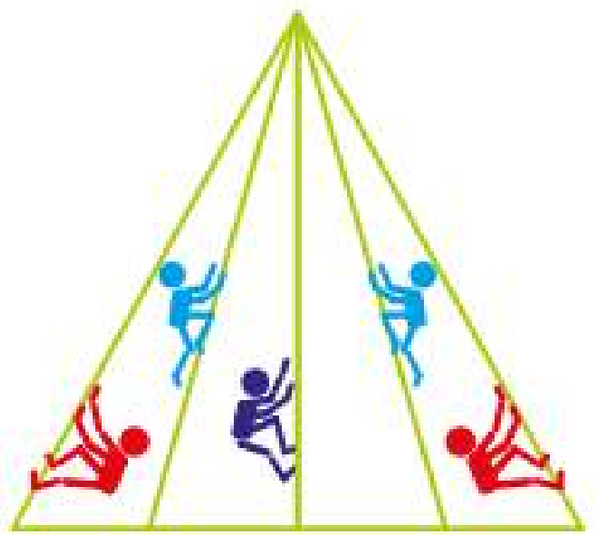

19. У крайній справа точці конструкції сходяться три похилі прути. Які чоловічки пересуваються по цих прутах? Чи веде в крайню справа точку конструкції вертикальний прут?

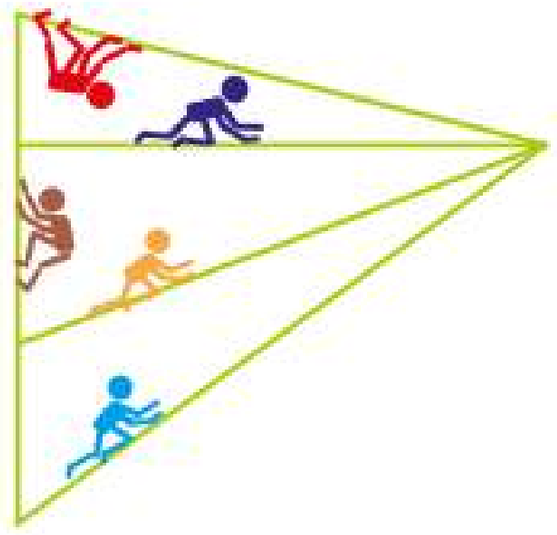

20. Відомо, що горизонтальні й вертикальні лінії завжди утворюють між собою прямі кути. Які прути в зображеній конструкції відповідають цьому правилу?

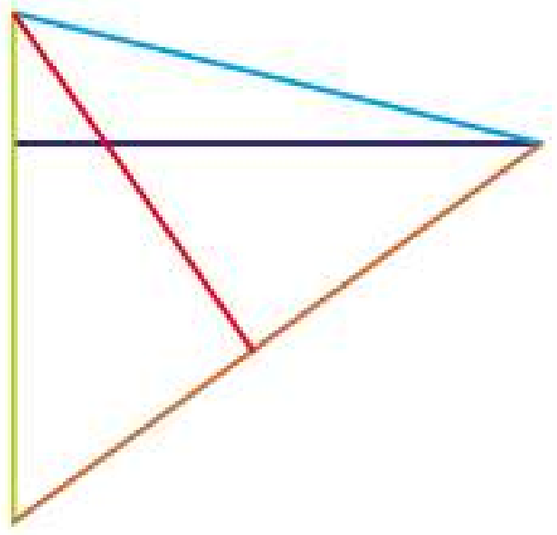

21. Чому підлоги в будинках завжди настилають горизонтально, а не похило?

22. Чому дахи в будинках роблять похилими?

23. Чи можливо жити в будинку з похилими стінами? Чи буде взагалі стояти такий будинок?

24. В Японії якось збудували будинок, у кімнатах якого стелі та підлоги поміняли місцями. Чи залишились стіни в такому будинку вертикальними?

25. Буря повалила будинок на бік, і підлоги та стелі в ньому стали вертикальними. Чи стали в цьому будинку всі стіни горизонтальними?

26. Усередині конструкції, що має форму куба, настелили підлогу (це місце позначене зеленим кольором). Які чоловічки опинилися вище від підлоги?

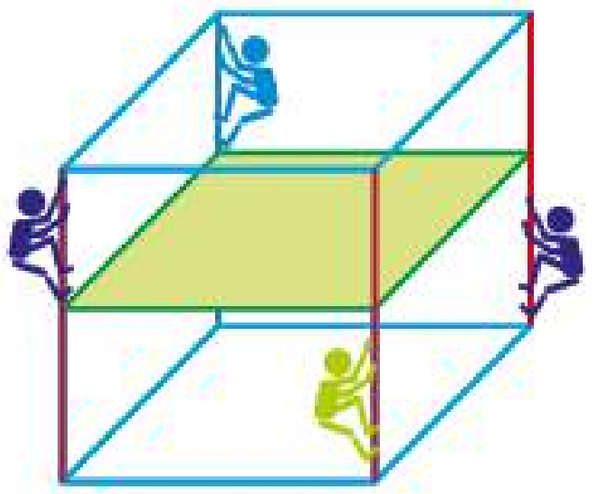

27. Якщо килим чи картина висять на вертикальній стіні, то кажуть, що вони розміщені вертикально. Якщо той самий килим покласти на горизонтальну підлогу, він лежатиме горизонтально. Яке положення (горизонтальне, вертикальне чи похиле) займе картинка зі шпалер, якщо її наклеїти на стелю?

28. Яке положення (горизонтальне, вертикальне чи похиле) займе картинка зі шпалер, якщо її наклеїти на стіну?

29. Усередині конструкції, що має форму піраміди, збудували поверхи на двох рівнях: на нижньому — із синіх дощок, на верхньому — із червоних. Які чоловічки опинилися нижче від синього поверху? вище від червоного поверху? між червоним і синім поверхами?

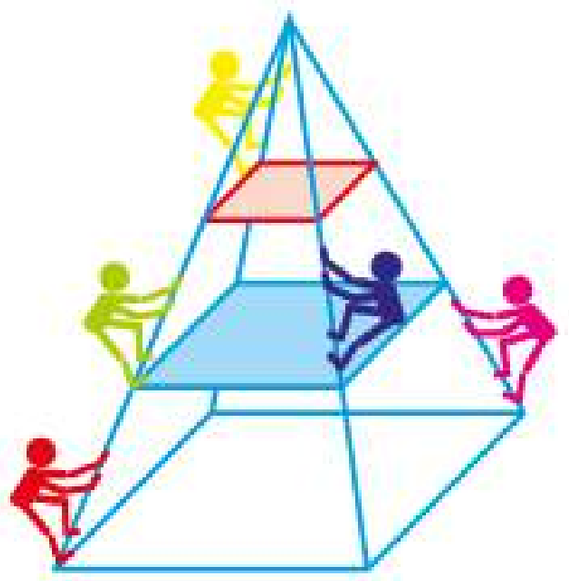

30. Усередині конструкції, що має форму кулі, збудували поверх. Які чоловічки опинилися нижче від цього поверху? вище від цього поверху?

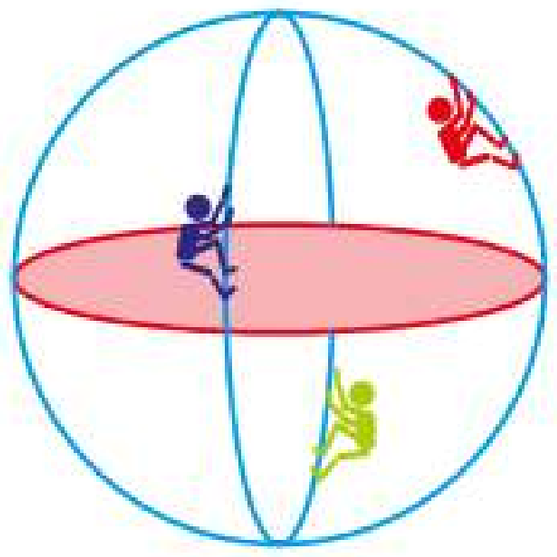

31. Усередині конструкції, що має форму конуса, збудували поверхи на двох рівнях: на нижньому — із зелених дощок, а на верхньому — із червоних. Які чоловічки опинилися нижче від зеленого поверху? вище від червоного? між зеленим і червоним поверхами?

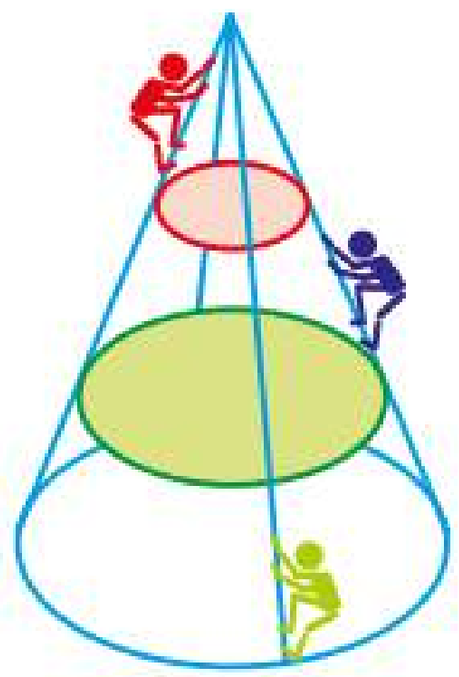

32. Усередині конструкції, що має форму циліндра, збудували поверх. Які чоловічки опинилися нижче від цього поверху? вище від цього поверху?

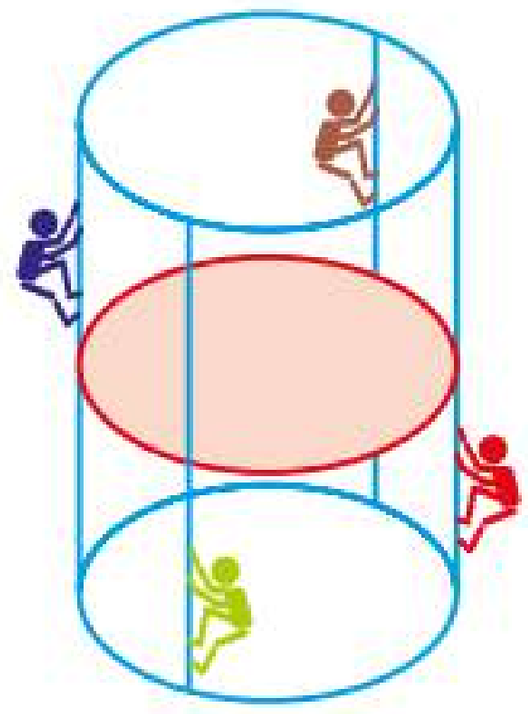

33. Усередині конструкції, що має форму куба, звели вертикальну стінку. Які чоловічки опинилися справа від цієї стінки? зліва від стінки?

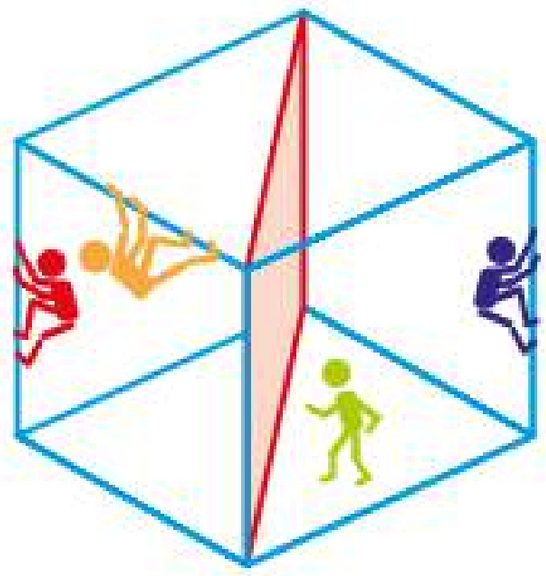

34. Усередині конструкції, що має форму піраміди, звели вертикальну стінку. Чи можна стверджувати, що ця стінка трикутна? Які чоловічки опинилися справа від стінки? зліва від стінки?

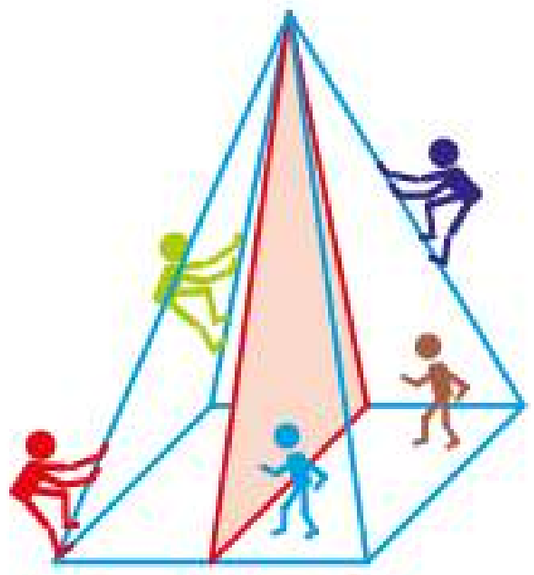

35. Усередині конструкції, що має форму кулі, збудували перегородку. Які чоловічки опинилися справа від перегородки? зліва від перегородки?

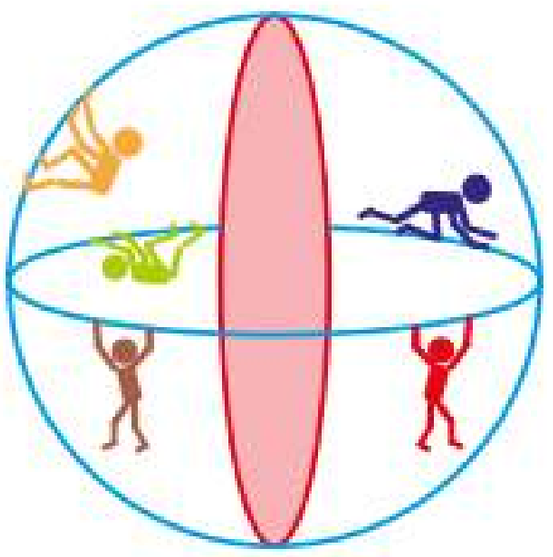

36. Куб, виготовлений із металевих прутів, розвернули так, що чотири його ребра стали горизонтальними, а передню грань закрили фанерою. Прути якого кольору розміщені горизонтально? Чи є у такого куба хоча б один вертикальний прут?

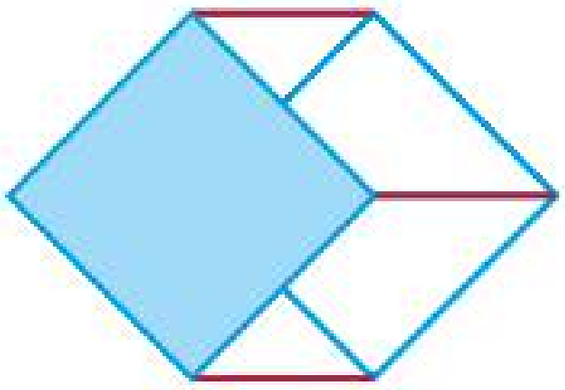

37. Усередині конструкції у формі циліндра побудували вертикальну стінку. Які чоловічки опинилися справа від стінки? зліва від стінки?

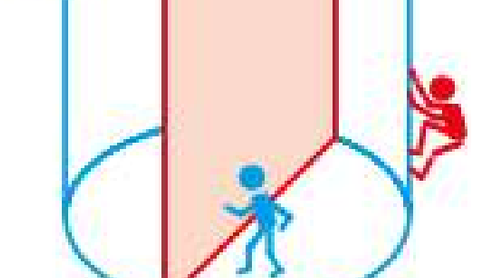

38. Усередині конструкції у формі конуса побудували вертикальну стінку. Чи можна стверджувати, що ця стінка трикутна? Які чоловічки опинилися справа від стінки? зліва від стінки?

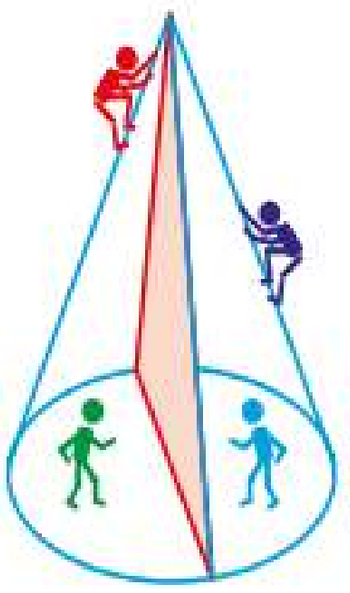

39. Усередині цієї конструкції побудували горизонтальний поверх. Які чоловічки опинилися вище від цього поверху? нижче від цього поверху?

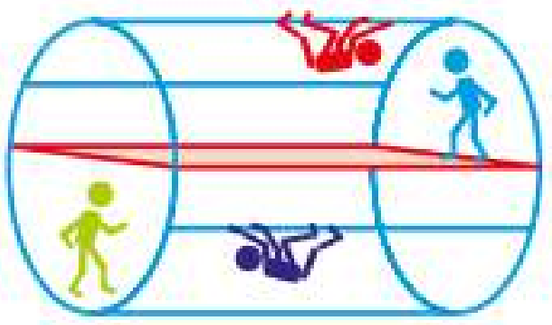

40. Усередині цієї конструкції побудували вертикальну стінку. Які чоловічки опинилися перед стінкою? за стінкою?

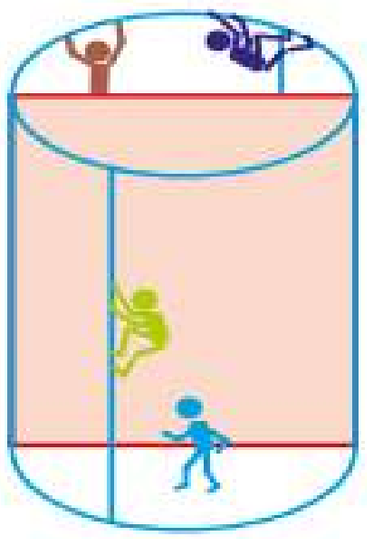

ВИНАХІДНИК МУДРИК

41. Винахідник Мудрик зібрав автомобіль із восьми двоколісних велосипедів і шести триколісних мотоциклів. Скільки коліс виявилися зайвими, якщо в автомобілі 4 колеса?

42. В автомобілі винахідника Мудрика 4 колеса, а двигунів — у 3 рази більше. На скільки більше двигунів в автомобілі винахідника, ніж у звичайному автомобілі?

43. Під час випробовувань автомобіль Мудрика переступив через перешкоди: 28 валунів, 42 колоди та сонних кішок, яких було у 7 разів менше, ніж валунів і колод разом. Через скільки сонних кішок переступив автомобіль?

44. Автомобіль Мудрика зміг піднятися по 26 дерев'яних і 49 залізних драбинах, а жодна із 36 мотузяних драбин йому не підкорилася. На скільки більше було драбин, які автомобіль подолав, аніж тих, що йому не піддалися?

45. Винахідник Мудрик сконструював для кожного з восьми своїх приятелів по 4 спортивні літаки, а для себе — лише один. Скільки всього літаків сконструював винахідник Мудрик?

46. Із кожних чотирьох електром'ясорубок Мудрик робить 3 пилососи. Скільки пилососів вийде із дванадцяти м'ясорубок?

47. Пилосос Мудрика зібрав 25 цвяшків, 15 гайок, а обручок — у 2 рази більше, ніж гайок і цвяшків разом. Скільки обручок зібрав пилосос?

48. Із кожного свого автомобіля Мудрик зумів зібрати 5 літаків, а потім кожен літак перетворив на 7 автомобілів. Скільки автомобілів стало в Мудрика, якщо спочатку він мав 2 автомобілі?

49. Мудрик вивів рослини-комп'ютери і восени зібрав із грядки 28 новеньких комп'ютерних пристроїв. Скільки рослин-комп'ютерів він зможе продати, якщо четверту частину залишить на насіння?

50. Вісім рослин-комп'ютерів посадили в саду, аби виростити з них 32 комп'ютери для класу інформатики. Скільки виросло зайвих комп'ютерів, якщо їх зібрали в 7 разів більше, ніж посадили?

51. У двоповерхове крісло можна посадити чотирьох осіб. Таких крісел у Мудрика 6, а гостей — 30. Скільком гостям ніде сісти?

52. Винахідник Мудрик переробив свої 6 крісел, і тепер у кожне з них може сісти не четверо, а семеро осіб. На скільки більше осіб може сісти в ці крісла тепер, ніж раніше?

53. Мудрик зібрав підводний човен із 9 катерів, 16 автомашин і кількох тракторів. Скільки тракторів використав Мудрик на спорудження підводного човна, якщо їх було на 21 менше, ніж катерів і автомашин разом?

54. Усередині сконструйованого Мудриком підводного човна поміщається 16 пасажирів і ще чверть від цієї кількості — на корпусі човна. Скільки всього пасажирів може везти Мудриків човен?

55. Квиток на мандрівку всередині підводного човна Мудрика коштує 12 золотих, а мандрівка на корпусі у 4 рази дорожча. На скільки більше золотих потрібно заплатити, щоб їхати на корпусі човна?

56. Під час випробовувань рятувальної системи Мудрик затопив свій човен. Аби знайти його на дні моря, знадобилося 8 днів, а щоби підняти на поверхню — у 5 разів більше. Скільки днів тривали пошук і підйом човна із глибини?

57. Мудрик сконструював електронного папугу. Папуга говорить на 27 мовах, що в 9 разів більше, ніж знає мов сам Мудрик. На скільки більше мов знає папуга, ніж винахідник?

58. Електронний папуга вивчив 36 пісень і співає їх усі підряд щодня. Скільки годин триває концерт, якщо 16 пісень папуга співає 4 години?

ЗМІСТ

I. Тисяча 4

Нумерація трицифрових чисел 4

Усне додавання та віднімання чисел у межах 1000 10

Міри довжини.....21

Міри маси.....29

Письмове додавання та віднімання чисел у межах 1000.....46

II. Множення і ділення в межах 1000 63

Множення і ділення з числами 0, 1, 10, 100.....63

Множення і ділення розрядних чисел на одноцифрове число 80

Ділення числа на добуток

(60 : 20, 800 : 40) 83

Множення суми на число і числа на суму (25 · 3, 4 · 31, 120 · 3).....85

Ділення суми на число (48 : 4, 84 : 7) 97

Перевірка ділення і множення. Ділення на двоцифрове число (72 : 12, 120 : 15) 101

Дроби 107

Ділення з остачею.....112

III. Повторення вивченого за рік. Ознайомлення з письмовим множенням і діленням.....117

IV. Додаткові завдання.....131

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я учня/учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	в кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

БУДНА Наталя Олександрівна
БЕДЕНКО Марко Васильович

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ірина Чорненька-Левицька*
Художниця *Олеся Томків*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Комп'ютерна верстка *Ольги Кравчук*
Художній редактор *Ростислав Крамар*
Технічний редактор *Неля Домарецька*

Підписано до друку _____.2025. Формат 70x100/16.
Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.
Умовн. друк арк. 9,10. Умовн. фарбо-відб. 36,40. Обл.-вид. арк. 5,2.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07, 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ЗРАЗКИ ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ

Розв'язування рівнянь

$3 \cdot x = 9$
$x = 9 : 3$
$x = 3$
$3 \cdot 3 = 9$
$9 = 9$

Знаходження невідомого множника

Щоб знайти невідомий множник, треба добуток поділити на відомий множник.

$x : 5 = 6$
$x = 6 \cdot 5$
$x = 30$
$30 : 5 = 6$
$6 = 6$

Знаходження невідомого діленого

Щоб знайти невідоме ділене, треба частку помножити на дільник.

$24 : x = 6$
$x = 24 : 6$
$x = 4$
$24 : 4 = 6$
$6 = 6$

Знаходження невідомого дільника

Щоб знайти невідомий дільник, треба ділене поділити на частку.

ЗРАЗКИ ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ ЗАВДАНЬ

Письмове додавання і віднімання чисел

Письмове додавання та віднімання двоцифрових чисел виконують у стовпчик: одиниці пишуть під одиницями, десятки — під десятками. Спочатку додають/віднімають одиниці, а тоді — десятки.

$65 + 32 = 97$

$54 - 34 = 20$

$46 + 37 = 83$

$43 - 25 = 18$

$524 + 143 = 667$

При додаванні трицифрових чисел одиниці додають до одиниць, десятки — до десятків, сотні — до сотень.

$346 - 215 = 131$

При відніманні трицифрових чисел одиниці віднімають від одиниць, десятки — від десятків, сотні — від сотень.

Письмове множення та ділення чисел

$319 \times 2 = 638$

$105 \times 6 = 630$

$8242 : 412 = 20$
8
-2
2
-4
4
0

$6582 : 329 = 20$
6
-5
4
-18
18
0

ТАБЛИЦЯ МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ

·	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81
:	2	3	4	5	6	7	8	9

$4 \cdot 6 = 24$

$56 : 8 = 7$

ЧИСЛОВИЙ РЯД